

**T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ ANABİLİM DALI
BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ**

**UZAKTAN VE YÜZ YÜZE EĞİTİM SÜRECİNDE VERİLEN DERSLERİN
ÖLÇME DEĞERLENDİRME BOYUTUNDA KARŞILAŞTIRILMASI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Sümevra OĞUZ

MALATYA-2022

**T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ ANABİLİM DALI**

**UZAKTAN VE YÜZ YÜZE EĞİTİM SÜRECİNDE VERİLEN DERSLERİN
ÖLÇME DEĞERLENDİRME BOYUTUNDA KARŞILAŞTIRILMASI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Sümeyra OĞUZ

**Danışman: Doç. Dr. Metin KAPIDERE
İkinci Danışman: Doç. Dr. Sümeyra AKKAYA**

MALATYA-2022

ONUR SÖZÜ

Doç. Dr. Metin KAPIDERE danışmanlığında ve Doç Dr. Sümeyra AKKAYA'nın ikinci danışmanlığında yüksek lisans tezi olarak hazırladığım **Uzaktan ve Yüz Yüze Eğitim Sürecinde Verilen Derslerin Ölçme Değerlendirme Boyutunda Karşılaştırılması** başlıklı bu çalışmanın bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın, tarafımdan yazıldığını ve yararlandığım bütün eserlerin hem metin içinde hem de kaynakçada yöntemine uygun biçimde gösterildiğini belirtir, bunu onurumla doğrularım.

Sümeyra OĞUZ

ÖN SÖZ

Araştırmamın her aşamasında ve yüksek lisans öğrenimim boyunca beni her zaman destekleyen ve inanan, ne zaman olursa olsun bana her konuda yardım eden, kişilikleri ve çalışmalarlarıyla kendime örnek aldığım danışmanlarımdan değerli danışmanım Doç. Dr. Metin KAPIDERE'ye ve ikinci danışmanım Doç. Dr. Sümeyra AKKAYA'ya sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Evlatları olmaktan gurur duyduğum, her zaman örnek aldığım, bana inanan, güvenen değerli babam Fahrettin KAPLAN ve kıymetli annem Asya KAPLAN' a, araştırmayı tamamlayabilmem için birçok fedakârlıkta bulunan, beni koşulsuz şartsız destekleyen, bana karşı anlayışını eksik etmeyen değerli eşim Ferdi OĞUZ'a, desteğini her zaman hissettiren canım abim Yusuf KAPLAN' a, ablaları olmaktan gurur duyduğum çok değerli kardeşlerime ve yüksek lisans sürecinde beni her zaman cesaretlendiren dostlarıma teşekkürü bir borç bilirim. Çalışmamı, bu süreçte yaşlarımdan büyük olgunluk ve anlayış gösteren biricik oğlum Ali Eymen OĞUZ'a, biricik kızım Azra Betül OĞUZ'a ve doğacak olan evladım Ayşe Neva OĞUZ'a adıyorum.

Sümeyra OĞUZ

ÖZET

UZAKTAN VE YÜZ YÜZE EĞİTİM SÜRECİNDE VERİLEN DERSLERİN ÖLÇME DEĞERLENDİRME BOYUTUNDA KARŞILAŞTIRILMASI

OĞUZ, Sümeyra

**Yüksek Lisans, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Bilgisayar
ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı**

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Metin KAPIDERE

İkinci Danışman: Doç. Dr. Sümeyra AKKAYA

Mayıs 2022, xvi +111 sayfa

Bu araştırmanın amacı; lisans öğrencilerinin yüz yüze ve Covid-19 dönemi uzaktan eğitim sürecindeki akademik başarıları arasındaki farkı saptayarak; bu farklılığa ilişkin nedenler hakkında öğrencilerin ve bu uygulamada görev alan öğretim üyelerinin görüşlerini almak ve çözüm önerilerini belirlemektir. Çalışmada karma araştırma tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın nicel boyutunda 2019-2020 ve 2020-2021 eğitim öğretim yıllarında gerçekleştirilen, eğitim fakültesinde öğrenim gören, Eğitime Giriş dersini alan öğrencilerin başarıları arasındaki fark incelenmiştir. Araştırmanın nitel boyutunda ise aynı dönemde İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde eğitim gören öğrenciler ve Eğitime Giriş dersi veren, eğitim-öğretim faaliyetlerine aktif olarak katılan öğretim üyeleri ile görüşmeler yapılmıştır. Çalışmada veri toplama tekniği olarak görüşme formu uygulanmıştır. Elde edilen bulgulara göre; Covid-19 sonrası uzaktan eğitimde yüz yüze eğitime oranla başarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Bununla ilgili olarak katılımcılar; kopya çekme, çeşitli kaynaklardan ve arkadaşlarından yardım alma gibi davranışların uzaktan eğitimde başarının artmasında etkili olduğu şeklinde görüş bildirmişlerdir. Ölçme değerlendirme sürecine ilişkin en sık karşılaşılan sorunların; sistemsel aksaklıklar, öğrenci kontrolünün güçlüğü ve kopya olduğu belirtilmiştir. Karşılaşılan sorunlara ilişkin en sık verilen çözüm önerisi ise; "öğrencileri üst düzey düşünme becerilerini

ölçecek, ezber gerektirmeyen sınavlar yapmak” olmuştur. Alternatif ölçme değerlendirme uygulamalarının çözüm önerisi olarak sunulmasına karşın öğretim üyelerinin hepsinin çoktan seçmeli test uyguladıkları görülmüştür. Bu tercihin nedeni olarak ifade edilen görüşler; öğrenci sayısının fazla olması, tekniğin kullanılabilirliği, geçerlik ve güvenilirliğinin yüksek olması ve tekniğin sunduğu objektif değerlendirme imkânıdır.

Anahtar Sözcükler: Covid-19 (koronavirüs), uzaktan eğitim, yüz yüze eğitim, ölçme ve değerlendirme, akademik başarı, acil uzaktan eğitim

ABSTRACT

COMPARISON OF THE COURSES TAUGHT IN THE DISTANCE AND FACE-TO-FACE EDUCATION PROCESS IN MEASUREMENT AND EVALUATION DIMENSIONS

OĞUZ, Sümeyra

**Master Program, Inonu University Institute Of Educational Sciences
Department of Computer Education and Instructional Technologies**

Thesis Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Metin KAPIDERE

Assoc. Prof. Dr. Sümeyra AKKAYA

May 2022, xvi +111pages

The purpose of this research is to measure the difference between the academic achievements of undergraduate students in face-to-face and distance education process in the Covid-19 period and to get the opinions of the students and faculty members involved in this practice about the reasons for this difference and to identify solutions for determined problems. Mixed research technique was used in the study. In the quantitative aspect of the research, the difference between the student achievements of the Introduction to Education course, which was held in 2019-2020 and 2020-2021 academic period, was examined. In the qualitative aspect of the research, interviews were held with students studying and lecturers who gave Introduction to Education courses and actively participated in education activities at the Faculty of Education in İnönü University in the same period. In the study, an interview form was used with the lecturers as a data collection technique. According to the findings, it has been observed that the success rate in distance education in the Covid-19 period is higher than in face-to-face education. Regarding this, the participants stated that behaviors such as cheating, getting help from various sources and friends are effective in increasing success in distance education. It has been stated that the most common problems related to the measurement and evaluation process are the system failures, difficulty of student control and

cheating. The most suggested solution for the problems encountered was to take exams that do not require memorization and measure students' high-level thinking skills. Although alternative assessment and evaluation applications were presented as one of the solution proposals, it was observed that all of the faculty members prefer multiple-choice test technique. Opinions expressed as the reasons for this choice were the large number of students, the usefulness, high validity and reliability of the technique and the opportunity of objective evaluation offered by the technique.

Key Words: Covid-19(coronavirus), distance education, face-to-face education, measurement and evaluation, academic success, emergency remote teaching

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY SAYFASI	ii
ONUR SÖZÜ.....	iii
ÖNSÖZ.....	iv
ÖZET.....	v
ABSTRACT.....	vii
İÇİNDEKİLER.....	ix
TABLolar.....	xiii
RESİMLER LİSTESİ	xiv
ŞEKİLLER LİSTESİ	xv
KISALTMALAR LİSTESİ	xvi

BÖLÜM

1.GİRİŞ.....	1
1.1.Problem Durumu	1
1.2. Problem Cümlesi.....	3
1.3. Araştırmanın Amacı.....	4
1.4. Araştırmanın Önemi	4
1.5. Araştırmanın Sayıltıları.....	6
1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları	6
1.7. Tanımlar..	6
2. KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	8
2.1.Uzaktan Eğitim	8
2.1.1. Uzaktan Eğitimin Tanımı ve Gelişimi	10
2.1.2. Uzaktan Eğitimin Alt Kümeleri	17

2.1.2.1. E-Öğrenme/Teknoloji Tabanlı Öğrenme.....	17
2.1.2.2. Çevrimiçi/Web Tabanlı/İnternet Tabanlı Öğrenme	18
2.1.2.3. Bilgisayar Tabanlı Öğrenme.....	18
2.1.3. Uzaktan Eğitiminin Gerekliliği ve Avantajları	19
2.1.4. Uzaktan Eğitimin Dezavantajları ve Sınırlılıkları	21
2.2. Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme	23
2.2.1. Eğitimde Ölçme ve Değerlendirmenin Önemi	24
2.2.2. Ölçme Araçlarının Taşınması Gereken Özellikler.....	26
2.2.2.1. Güvenirlik	26
2.2.2.2. Geçerlilik.....	27
2.2.2.3. Kullanışlılık.....	27
2.2.3. Ölçme Türleri	28
2.2.4. Değerlendirme Yöntemleri	29
2.2.4.1. Geleneksel-Standardlaştırılmış Değerlendirme Yöntemleri	29
2.2.4.1.1. Açık Uçlu Sorular-Yazılı Sınav.....	30
2.2.4.1.2. Kısa Cevaplı Testler	31
2.2.4.1.3. Çoktan Seçmeli Testler	32
2.2.4.1.4. Doğru-Yanlış Testleri	33
2.2.4.1.5. Sözlü Sınavlar.....	34
2.2.4.1.6. Eşleştirme Soruları.....	35
2.2.4.2. Alternatif Değerlendirme Yöntemleri	35
2.3. İlgili Araştırmalar	38
2.3.1. Türkiye’de Gerçekleştirilen İlgili Araştırmalar	38
2.3.2. Yurt Dışında Gerçekleştirilen İlgili Araştırmalar	51

3.YÖNTEM.....	59
3.1.Araştırmanın Modeli	59
3.2.Çalışma Grubu	61
3.2.1.Araştırmanın Nicel Boyutuna Ait Çalışma Grupları	61
3.2.2.Araştırmanın Nitel Boyutuna Ait Çalışma Grupları.....	62
3.3.Veriler Topama Araçları.....	63
3.4.Verilerin Analizi	64
4.BULGULAR.....	67
4.1. Nicel Verilere İlişkin Bulgular..	67
4.1.1.Öğrenci Başarıları Arasındaki Farklılığa İlişkin Bulgular	67
4.1.2.Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Bölümlere Göre Başarıları Arasındaki Farklılığa İlişkin Bulgular	68
4.2. Nitel Verilere İlişkin Bulgular.....	70
4.2.1.Öğrencilerin Çevrimiçi Sınavlarda Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Bulgular	70
4.2.2.Uzaktan Eğitimde, Yüz Yüze Eğitime Oranla Başarının Daha Yüksek Olmasına İlişkin Öğrenci Görüşleri.....	71
4.2.3.Çevrimiçi Sınav Sonuçlarının Gerçek Başarıyı Yansıtmayı Yansıtmadığına İlişkin Öğrenci Görüşleri	72
4.2.4.Çevrimiçi Sınavların Güvenirliğinin Artırılması İçin Getirilmesi Gereken Uygulama ve Standartlara İlişkin Öğrenci Görüşleri	72
4.2.5.Kullanılan Ölçme-Değerlendirme Tekniği/Teknikleri ve Bu Tekniğin/Tekniklerin Tercih Edilme Sebeplerine İlişkin Bulgular.....	74
4.2.6.Öğretim Üyelerinin Ölçme Değerlendirmeye Ayırdıkları Süreye İlişkin Bulgular	77
4.2.7.Öğretim Üyelerinin Uzaktan Eğitimde Ölçme Değerlendirmede Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Bulgular	78

4.2.8.Uzaktan Eğitimde Ölçme Değerlendirmede Karşılaşılan Sorunların Çözümlerine İlişkin Öğretim Üyelerinin Görüşleri.....	78
4.2.9.Öğrencilerin Akademik Başarıları Arasındaki Farklılığa İlişkin Öğretim Üyelerinin Görüşleri.	79
4.2.10.Uzaktan Eğitimde Ölçme Değerlendirme Uygulamalarının Sistemi Kontrol Etmede Yeterli Olup Olmadığına İlişkin Bulgular..	81
4.2.11.Çevrimiçi Sınavların Güvenirliğinin Artırılması İçin Getirilmesi Gereken Uygulama ve Standartlara İlişkin Öğretim Üyelerinin Görüşleri..	82
5.TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER.....	84
5.1.Tartışma ve Sonuçlar..	84
5.2. Öneriler.....	91
5.2.1. Araştırmacılara Öneriler	91
5.2.2. Uygulayıcılara Öneriler.....	91
KAYNAKÇA.....	92
EKLER.....	104
EK-1.Araştırma İzni.....	104
EK-2.Öğrencilerle Gerçekleşen Görüşme Soruları	105
EK-3.Öğretim Üyeleriyle Gerçekleşen Görüşme Soruları.....	108

TABLolar LİSTESİ

Tablo1. Nicel Boyuta İlişkin Çalışma Gruplarının Yıllara Göre Dağılımı.....	61
Tablo2. Görüşme Yapılan Öğrencilerin Demografik Bilgileri	62
Tablo3. Öğretim Üyelerinin Demografik Bilgileri.....	63
Tablo4. Verilerin Normallik Sonuçları	64
Tablo5. Öğrencilerin Başarı Puanlarına İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları	67
Tablo6. Öğrencilerin Bölümlere Göre Başarı Puanlarına İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları.	68
Tablo7. Öğrencilerin Çevrimiçi Sınavlarda Karşılaştıkları Sorunlar	70
Tablo8. Uzaktan Eğitimde Yüz Yüze Eğitime Oranla Başarının Yüksek Çıkmasının Sebeplerine İlişkin Öğrenci Görüşleri.....	71
Tablo9. Çevrimiçi Sınav Sonuçlarının Gerçek Başarıyı Yansıtmayı Yansıtmadığına İlişkin Öğrenci Görüşleri.....	72
Tablo10. Öğretim Üyelerinin Yüz Yüze Eğitimde Kullandıkları Ölçme Değerlendirme Teknikleri	74
Tablo11. Öğretim Üyelerinin Uzaktan Eğitimde Kullandıkları Ölçme Değerlendirme Teknikleri	75
Tablo12. Öğretim Üyelerinin Ölçme Değerlendirmeye Ayırdıkları Ortalama Süre.....	77
Tablo13. Covid-19 Dönemi Uzaktan Eğitimde Öğretim Üyelerinin Ölçme Değerlendirme Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar	78
Tablo14. Covid-19 Dönemi Uzaktan Eğitimde Öğretim Üyelerinin Ölçme Değerlendirme Sürecinde Yaşadıkları Sorunlara Önerilecekleri Çözümler	79

RESİMLER LİSTESİ

Resim1. Uzaktan Eğitim ve Eğitim Kurumları.....	9
Resim2. Uzaktan Öğrenmenin Tanımının Dört Bileşeni.....	11
Resim3. Uzaktan Eğitim Tanımlarının Sentezi.....	12
Resim4. Dünya'daki Uzaktan Eğitim Uygulamalarına Geçiş Tarihleri.....	16
Resim5. Uzaktan Eğitimin Alt Kümeleri	19
Resim6. Niçin Uzaktan Eğitim	19

ŞEKİLLER LİSTESİ

- Şekil1.** 2019-2020 Eğitim Öğretim Yılı Öğrenci Başarı Puanlarına İlişkin Histogram Dağılımı 65
- Şekil2.**2020-2021 Eğitim Öğretim Yılı Öğrenci Başarı Puanlarına İlişkin Histogram Dağılımı 65

KISALTMALAR LİSTESİ

BİT	:Bilgi İletişim Teknolojileri
CAI	:Bilgisayar Destekli Öğrenim
CD-ROM	:Compact Disc Read-Only Memory
CME	:Bilgisayar Aracılığıyla İletişim
CMİ	:Bilgisayar Yönetimli Öğrenim
Ebg	:Eğitim Bilimlerine Giriş
e-posta	:Elektronik posta
LMS	:Learning Management System
MEB	:Milli Eğitim Bakanlığı
SDE	:Senkronize Uzaktan Eğitim
SPSS	:Statistical Package for the Social Sciences
TUCE	:Test of Understanding College Economics
TV	:Televizyon
www	:World Wide Web

BÖLÜM I

1. GİRİŞ

Bu bölümünde araştırmanın problem durumu, alt problemler, araştırmanın amacı, önemi, sayıtları, sınırlılıkları ve tanımlar yer almaktadır.

1.1. Problem Durumu

İlk kez Aralık 2019'da çıkan bulaşıcı ve ölümcül bir hastalık, kısa bir süre içinde epidemik bir hal almıştır (Üstün ve Özçiftçi, 2020). Covid-19 olarak adlandırılan bu salgın nedeniyle sağlık alanı başta olmak üzere; eğitim, sosyal, politika ve ekonomik alanlarda salgına karşı gerekli tedbirlerin alınması zorunluluğu doğmuştur.

Uzaktan eğitim; her ne kadar yeni bir kavram olmasa da toplumsal değişimler veya teknolojik gelişmeler sonrası öğrenme kalitesinin artırılması ve beklentileri karşılaması amacıyla dinamik kalması gereken bir eğitim yöntemi olarak karşımıza çıkmaktadır. Günümüzde Covid-19 salgını sonrası alınan kararlarla pek çok kurum uzaktan eğitime geçerek, eğitim sisteminin nasıl şekilleneceğinin belirlenmesi söz konusu olmuştur. Gerek eğitim kurumları, gerek öğretmenler, gerekse öğrenciler eğitim alanında yaşanan hızlı değişime ayak uydurmak zorunda kalmışlardır. Hemen hemen tüm eğitim kurumları, uzaktan eğitim yöntemleri ile eğitim vermeye başlamış, çalışmalarını uzaktan gerçekleştirmişlerdir (Özer, 2020).

Yeni bir uygulamaya yeterli hazırlık ve altyapı çalışmaları bulunmadan geçilmesi ile bir takım aksaklıkların yaşanması kaçınılmaz olmuştur. Eğitim sürecinin uzaktan kesintisiz işlemesi, fırsat eşitliğinin sağlanması, erişim imkânlarının artırılması, öğrenci-öğretmen etkileşiminin sağlanması, materyallerin çevrimiçi ortamlara taşınması ve ölçme değerlendirme çalışmalarının uzaktan verimli bir şekilde gerçekleştirilmesi gibi acil durum süreçlerine yaratıcı çözümler getirilmesi ve hızlı kararlar alınması gereksinimi doğmuştur (Can, 2020).

Uzaktan eğitim sürecinde ölçme değerlendirme uygulamalarının, eğitim sürecinin işleyişi ve çıktıları ile ilgili bir karar vermede, programın sürekliliğinin sağlanmasında, gerçek sonuçları yansıtan yargılarda bulunma ve öğrencilerin geleceği hakkında karar verme açısından hayati önem arz ettiği bilinmektedir (Sarı, 2020). Bu bakımdan ölçme değerlendirme konusunda yaşanan herhangi bir aksaklığın, belirtilen tüm bu aşamaları olumsuz etkileyeceğini söylemek yanlış olmayacaktır. Dolayısıyla uzaktan eğitimde ölçme değerlendirme çalışmalarında yaşanan güçlüklerin ortaya konması ve veriye dayalı çözüm önerilerinin belirlenmesi, eğitim sürecinin sürekliliğinin sağlanması açısından gerekli ve önemlidir (Özalkan, 2021).

Çeşitli çalışmalar incelendiğinde ölçme değerlendirme süreçlerinin bireysel farklılıkları göz ardı eden, tüm öğrencileri tek tip öğrenme biçimine sahip bireyler gibi kabul gören bir anlayışla yürütüldüğü genel sorun olarak ortaya çıkmaktadır (Özalkan, 2021). Oysa Balta ve Türel'e (2013) göre uzaktan eğitim modelinin yüz yüze eğitim modelinden farklı yaklaşımlar içermesi, uzaktan eğitimde yapılacak ölçme değerlendirme çalışmalarının da yüz yüze eğitim modelinden farklı olmasını gerektirmektedir. Çünkü uzaktan eğitimde öğrenciler, geleneksel öğretim ortamından biraz daha uzak bir çevrimiçi ortamda derslere katılım göstermekte ve uzaktan yapılan sınavlara tabi olmaktadır.

Uzaktan eğitimde son zamanlarda sınavların çevrimiçi olarak yapılması önem arz etmiş olsa da yapılacak ölçme değerlendirmelerle ilgili birçok problem mevcuttur. Özellikle ikamet ettikleri yerde sınava girmeleri ile öğrencilerin gözlemlenme ve takipleri güçleşmektedir. Bununla birlikte öğrencilerin kopya girişimleri artmakta, bağlantı problemleri yaşanmakta ve ölçme sonuçlarının güvenilirliği azalmaktadır (Cabı, 2016). Her ne kadar bu alanda yeni modeller ve sistemler geliştirilse de uzaktan eğitimde ölçme değerlendirme güvenilirliği ile ilgili çözüm arayışları devam etmektedir (Sarı, 2020).

1.2. Problem Cümlesi

Bu çalışmanın genel problemi ve buna bağlı alt problemler aşağıdaki şekilde belirlenmiştir:

COVID-19 salgını nedeniyle derslerin uzaktan eğitim sistemine aktarılması sonucu, dersi uzaktan eğitim şeklinde ve yüz yüze tamamlayan öğrencilerin Eğitime Giriş dersine ait akademik performanslarında herhangi bir farklılık var mıdır? Varsa farklılığa ilişkin nedenlere dair öğrencilerin ve öğretim üyelerinin görüşleri nelerdir?

Araştırmanın nicel boyutuna ilişkin alt amaçları karşılayan araştırma soruları:

1. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesinde Eğitime Giriş dersinde 2019-2020 eğitim öğretim yılına ait öğrenci başarıları ile 2020-2021 eğitim öğretim yılına ait öğrenci başarıları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
2. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesinde Eğitime Giriş dersinde 2019-2020 eğitim öğretim yılına ait öğrenci başarıları ile 2020-2021 eğitim öğretim yılına ait öğrenci başarıları arasında, öğrenim gördükleri bölümlere göre anlamlı bir farklılık var mıdır?

Araştırmanın nitel boyutuna ilişkin alt amaçları karşılayan araştırma soruları:

1. Öğrencilerin Covid-19 salgını sürecinde çevrimiçi sınavlarda karşılaştıkları sorunlar nelerdir?
2. Covid-19 salgını sürecindeki uzaktan eğitimde, yüz yüze eğitime oranla başarının daha yüksek çıkmasının sebeplerine ilişkin öğrenci görüşleri nelerdir?
3. Covid-19 salgını sürecinde uzaktan eğitimde yapılan sınav sonuçlarının gerçek başarıyı yansıtmadığına ilişkin öğrenci görüşleri nelerdir?
4. Öğrencilere göre çevrimiçi sınavların güvenilirliğinin artırılması için nasıl bir uygulama veya standart getirilmelidir?
5. 2019-2020 Eğitim öğretim yılı ile 2020-2021 eğitim öğretim yıllarında öğretim üyelerinin Eğitime Giriş dersinde kullandıkları ölçme-

değerlendirme tekniği/teknikleri nelerdir? Bu tekniği/teknikleri tercih etme sebepleri nelerdir?

6. 2019-2020 Eğitim öğretim yılı ile 2020-2021 eğitim öğretim yıllarında öğretim üyelerinin Eğitime Giriş dersinde ölçme-değerlendirme için ayırdıkları toplam süre ortalama ne kadardır?
7. Öğretim üyelerinin uzaktan eğitimde ölçme değerlendirme sürecinde karşılaştıkları sorunlar nelerdir?
8. Öğretim üyelerinin uzaktan eğitimde ölçme değerlendirme sürecinde yaşadıkları sorunlara ilişkin çözüm önerileri nelerdir?
9. Öğretim üyelerinin, öğrencilerin akademik başarıları arasındaki farklılığa ilişkin görüşleri nelerdir?
10. Uzaktan eğitim sürecinde yapılan ölçme değerlendirme uygulamalarının, girdilerin hedeflere dönüşebilmesi bağlamında, bu sistemi kontrol etme açısından yeterli olup olmadığına ilişkin öğretim üyelerinin görüşleri nelerdir?
11. Uzaktan gerçekleştirilen sınavların güvenilirliğinin artırılması için öğretim üyelerince nasıl bir uygulama veya standart getirilmelidir?

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; lisans öğrencilerinin yüz yüze ve Covid-19 dönemi uzaktan eğitim sürecindeki akademik başarıları arasındaki farkı saptamak, varsa farklılığa ve süreç içerisinde yaşanan sorunlara ilişkin nedenler hakkında öğrencilerin ve öğretim üyelerinin görüşleri doğrultusunda çözüm önerilerini belirlemektir.

1.4. Araştırmanın Önemi

Geçmişten günümüze, okul sınırları içerisinde gerçekleştirilen örgün eğitimin yanı sıra "uzaktan eğitim" olarak adlandırılan sanal kanallar aracılığı ile verilen eğitimin kullanımı yaygınlaşmıştır. Özellikle Covid-19 salgını ile birlikte uzaktan eğitim, eğitim sisteminde kendine önemli bir yer tutmuştur. Bu durum uzaktan eğitime ani geçişin; öğrenci, öğretmen veya eğitim kurumlarındaki etkisinin boyutu ile ilgili birçok soruyu akla getirmektedir.

Uzaktan eğitimin geleneksel eğitime oranla belli avantajlar içermesinin yanı sıra birçok sınırlılık içerdiği bilinmektedir. Yüz yüze eğitimdeki etkileşimin sağlanamaması, bireysel öğrenme farklılıklarının sisteme yeterince aktarılamaması, uygulamaya yönelik derslerden yeterince verim alınamaması, süreç içerisinde yaşanan aksaklıkların anında çözülememesi, erişim ve altyapı problemleri (Kaya, 1996); uzaktan eğitimde sürecin verimliliği açısından olumsuzluk arz etmektedir. Özellikle ölçme değerlendirme uygulamalarında yaşanan aksaklıklar; eğitim sürecinin işleyişi, sürekliliği ve öğrenciler hakkında yanlış karar verme açısından birçok sorunu beraberinde getirecektir. Uzaktan eğitime ani geçiş sürecinde, eğitim kurumlarının yeni sisteme hazırlıksız olması sebebi ile mevcut problemlerin giderilmesi daha da önem arz etmiştir.

İlgili literatür incelendiğinde Covid-19 salgını sonrasında uzaktan eğitim ile ilgili benzer araştırma soruları üzerinde çalışmalar yapıldığı görülmüştür. Ancak bu araştırma soruları daha çok derslerin uzaktan eğitim sistemine aktarılması sonucu paydaşların yaşadıkları sorunlara ve uzaktan eğitime bakış açlarına odaklanmaktadır. Buna rağmen uzaktan eğitime ani geçiş ile birlikte ölçme ve değerlendirme uygulamalarına ilişkin oldukça sınırlı sayıda çalışmaya rastlanmıştır. Bu çalışma; yüz yüze eğitim veren kurumların ani olarak uzaktan eğitime geçmesinin, öğrencilerin akademik başarılarına ne yönde bir etkisi olduğunu tespit edip ölçme değerlendirme sürecine ilişkin öğrencilerin ve öğretim üyelerinin görüşlerini sunmayı hedeflemektedir. Dolayısıyla bu çalışmanın, ölçme değerlendirme açısından yaşanan sorunların ve aksaklıkların neler olduğuna dair görüşler ışığında veriler elde ederek hem günümüz koşullarının hem de gelecekte herhangi bir olağanüstü durumda uzaktan eğitime geçiş sürecinin etkililiğini ve verimliliğini şekillendirmesi açısından literatürdeki eksikliğin giderilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.5. Araştırmanın Sayıltıları

Bu araştırmaya katılan öğrencilerin ve öğretim üyelerinin kendilerine sorulan her soruyu samimi bir şekilde cevapladıkları varsayılmıştır.

Araştırmada kullanılan veri toplama araçlarının, araştırmanın amaçlarına ulaşması açısından yeterli veri sağladığı varsayılmaktadır.

1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma; İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde farklı bölümlerde öğrenim gören ve Eğitime Giriş dersi alan öğrencilerin 2019-2020 eğitim-öğretim yılları ile 2020-2021 yılları arasındaki ders notları ile sınırlıdır.

Yapılacak görüşmeler, belirtilen derse giren öğretim üleriyle ve belirtilen dönemlerde öğrenim gören öğrencilerle gerçekleştirilecektir.

Eğitime Giriş dersinin dönemlik ders olması sebebiyle bu ders başarılarına ilişkin aynı öğrencilerden farklı eğitim yaklaşımlarına dair görüş alınamamıştır. Bu bakımdan Eğitime Giriş dersi kıstas alınmayarak, hem yüz yüze hem Covid-19 süreci uzaktan eğitim sürecinde öğrenim gören öğrencilerle görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Araştırma yarı yapılandırılmış görüşme formlarına verilen yanıtlar ile sınırlıdır.

1.7. Tanımlar

Uzaktan Eğitim: Öğretmen ve öğrencilerin farklı mekânlarda çeşitli iletişim teknolojilerinin kullanarak etkileşime girdiği sistematik, formal ve yönetsel eğitim modelidir (Moore ve Kearsley, 2011).

Örgün eğitim: Belirli yaş grubundaki ve aynı seviyedeki bireylere, amaca göre hazırlanmış programlarla, okul çatısı altında düzenli olarak yapılan eğitimidir. Örgün eğitim; okul öncesi, ilkokul, ortaokul, ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarını kapsar (MEB, 2015).

Ölçme: Herhangi bir özelliğın var olup-olmadığının, varsa miktarının gözlenerek niceliksel ya da niteliksel olarak belirlenmesidir (Oğuzkan, 1993).

Değerlendirme: Ölçme sonuçlarının uygun kriterlerle karşılaştırılmasıyla bir karara varma sürecidir (Tan, 2016).

Güvenirlik: Yapılan ölçümlerin tutarlılığı yani test sonuçlarının tekrar edilen ölçümlerde istikrarlı olması anlamına gelir (Lokesh, 2009).

Geçerlilik: Test sonuçlarının doğruluğunu gösteren, belirli ölçütlerle ne düzeyde örtüştüğünü ifade eden kavramdır (Lokesh, 2009).

Epidemi: Bir coğrafyada meydana gelen ve nüfusun yüksek bir oranını etkileyen salgın hastalıktır (Porta, 2008).

Pandemi: Bir kıta veya dünya yüzeyinde çok geniş bir alana yayılan, etkisini büyük ölçüde hissettiren salgın hastalıktır (Porta, 2008).

Covid-19: İlk kez Aralık 2019'da çıkan bulaşıcı ve ölümcül bir hastalık olarak adlandırılmıştır (Üstün ve Özçiftçi, 2020).

BÖLÜM II

2. KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde uzaktan eğitim ve ölçme-değerlendirme çerçevesinde kavramsal bilgiler açıklanarak konu ile ilgili Türkiye’de ve yurt dışında yapılmış çalışmalara yer verilecektir.

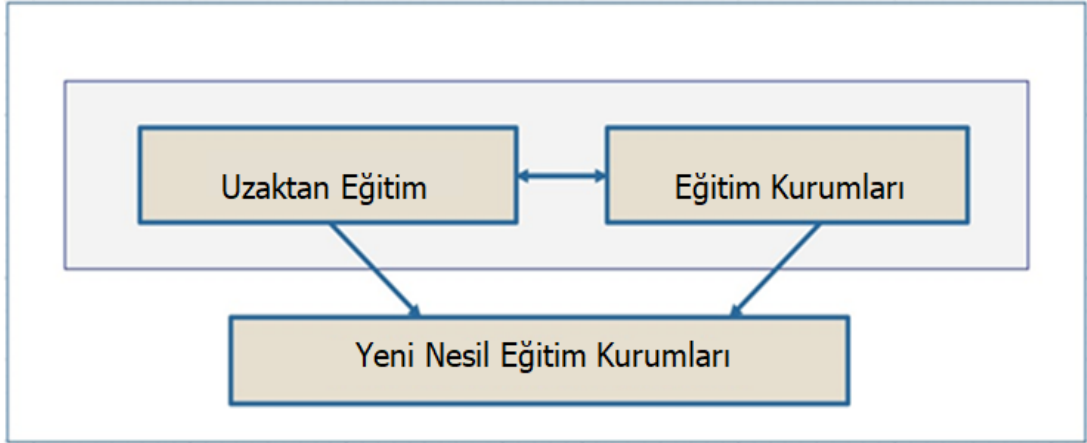
2.1. Uzaktan Eğitim

Bilgisayar ve internetin hayatımıza dâhil olması ile okullarda, bankalarda, işyerlerinde ve eğitim kurumları gibi birçok farklı alanda yenilikler gerçekleşmiş, hemen hemen her alanda dijital çağın izleri görülmeye başlamıştır. Bu gelişmelere paralel olarak eğitim alanında bilgiye erişim imkânları artmış, bilginin aktarılma yöntemleri değişmiş, uzaktan eğitim ihtiyacı olan bireylere eğitim imkânı doğmuştur. Her geçen yıl bilginin olağanüstü miktarda artması, tamamının bireylerce öğrenilmesinin imkânsız hale gelmesi sebebiyle; gerektiği yer ve zamanda bilgiye erişebilmenin önemi giderek artmıştır (Gülнар, Güran ve Bulun, 2013).

Toplumun değişen ihtiyaçları doğrultusunda eğitim anlayışımız, artık bilgiye hızlı ulaşabilen, edindiği bilgiyi doğru kullanabilen, üretebilen, değerlendirebilen, farklı bakış açısı ile bakabilen nitelikte bireyler yetiştirebilmek olarak evrilmeye başlamıştır. Bu durum eğitim politikamızın bu beklentileri karşılayabilecek biçimde şekillenmesi gerektiğinin bir göstergesidir.

Eğitim seviyesinin yükselmesi, ülkelerin kalkınmasında ve gelişmesinde çok önemli bir etken olarak görüldüğünden (Uçan ve Yeşilyurt, 2016), hem sosyal hem kültürel hem de ekonomik kalkınma açısından eğitime erişebilen bireylerin artması gerektiği çıkarımı doğru kabul edilebilir. Bu bakımdan birçok eğitim kurumu ve ülkeler, daha fazla bireye eğitim hizmeti ulaştırmayı hedeflemekte, eğitimde eşit fırsatlar ve imkânlar oluşturma çabasına girmektedir. Özellikle eğitim kurumlarının varlıklarını idame ettirebilmesi ve gelecek dönemlerde ayakta kalabilmeleri için uzaktan eğitimden faydalanmaları gerekmektedir (İşman, 2008).

Resim1. Uzaktan Eğitim ve Eğitim Kurumları (İşman, 2008)

Gerek ülkemizde gerekse uluslararası politikalarda eğitim alanında benimsenen ortak görüşler bulunmaktadır. Bu görüşler genel anlamda demokratik bir eğitim sisteminin olması, fark gözetilmeksizin her bireyin kendi istekleri ve yetenekleri doğrultusunda eğitim fırsatlarından yararlanması gerektiği şeklinde belirtilmektedir (Hızal, 1983). Teknolojik gelişmeler ve toplumsal beklentiler değiştikçe benimsenen ortak görüşler doğrultusunda eğitim alanında sık sık reform hareketlere gidilmiştir. Nitekim Türk Eğitim sisteminin geçmişi incelendiğinde önceki yıllarda birçok kez yenileşmeye gidildiği, toplumun beklentilerine yönelik gelişim ve değişim kararları alındığı görülmektedir.

Ülke ve kurum politikalarının yanı sıra, farklı nedenlerden dolayı eğitime devam edemeyen bireyler, eğitim ihtiyaçlarının karşılanması doğrultusunda mekân ve zaman sınırlılıklarını ortadan kaldıracak bir eğitim modeline ihtiyaç duymuşlardır. Bu bireylere çalışan, eğitimini herhangi bir sebeple yarıda bırakan, yüz yüze eğitim fırsatı bulamayan kişiler örnek verilebilir. Ayrıca nüfus artışının bir sonucu olarak geleneksel eğitim hizmetlerinin ve kapasitesinin yetersizliği, sürdürülebilir bir eğitim sisteminin gerekliliğini ortaya koymaktadır (İşman, 2008). Bu durum yaşam boyu öğrenmede uzaktan eğitim uygulamalarının, sürdürülebilir eğitim ihtiyacını ve toplumsal beklentileri karşılayabilecek alternatif bir yapı ve ülke politikalarının eğitim hedeflerine ulaşması yönündeki çabalarını destekler niteliktedir.

2.1.1. Uzaktan Eğitimin Tanımı ve Gelişimi

Uzaktan eğitim ile ilgili hem milli hem uluslararası birçok kaynakta tanımların yapıldığı görülmüştür:

Uzaktan Eğitim; öğretmen ve öğrencilerin farklı mekânlarda çeşitli iletişim teknolojilerinin kullanarak etkileşime girdiği sistematik, formal ve yönetsel eğitim modelidir (Moore ve Kearsley, 2011).

Uzaktan Eğitim; öğrencilerin farklı mekânlarda bulunduğu, öğrenci-öğretmen ve kaynaklar arası etkileşimin uzaktan iletişim teknolojileri aracılığıyla gerçekleştirildiği, bir kuruma bağlı olarak düzenlenen, biçimlendirilmiş eğitim modelidir (Simonson vd., 2019).

Uzaktan Eğitim; "Öğrenci ile öğretmenin yüz yüze olmadan çeşitli iletişim araçları kullanılarak belli bir merkezden yapılan eğitim biçimidir" (TDK Sözlüğü, t.y).

Uzaktan Eğitim; geleneksel eğitim yöntemlerinin oluşturduğu kısıtlamalar nedeniyle sınıfta yapılacak etkinliklerin yapılmasının mümkün olmadığı durumlarda, eğitim yöneticileri ve uygulayıcılarının öğrencilerin etkileşiminin özel tasarlanan ortamlar aracılığıyla belli bir merkezden gerçekleştiği eğitim modelidir (Alkan, 1987).

Uzaktan Eğitim; elektronik ortamlar veya bireye özgü öğrenim araç gereçlerin kullanıldığı eğitim şeklidir (Kaya, 2002).

Uzaktan Eğitim; destekleyici kuruluştan gönderilen ve öğrencilerle önceden hazırlanmış ders materyalleri şeklindeki tek veya çift yönlü etkileşim olarak gerçekleşen öğrencilerin ve öğretmenlerin aynı mekânda bulunma zorunluluğunun olmadığı çeşitli çalışma şekillerini kapsayan eğitim şeklidir (Holmberg, 2005).

Uzaktan eğitim; geleneksel öğrenme- öğretme yöntemlerinin sınırlılıkları nedeniyle sınıf içi etkinliklerini yürütme olanağının bulunmadığı durumlarda, eğitim etkinliklerini planlayıcılar ile öğrenciler arası, iletişim ve etkileşimin özel

olarak hazırlanmış öğretim üniteleri ve çeşitli ortamlar yoluyla belirli bir merkezden bir öğretme yöntemidir (Kaya vd., 2004).

Yukarıdaki tanımlar arasında birçok ortak noktanın olduğu görülmektedir. Öğrenci ve öğretmen arasındaki mekân farklılığı tüm tanımlarda ortak kullanılan, uzaktan eğitimin yüz yüze eğitimden ayıran en belirgin farklılık olduğu söylenebilir. Etkileşimin sağlanmasında çeşitli iletişim teknolojilerinin kullanılması, tanımlardaki diğer bir ortak nokta olarak değerlendirilebilir.

Simonson, Zvacek ve Smaldino'ya (2019) göre uzaktan eğitim kavramı tanımlamalarına ilişkin bilimsel tartışmalar incelendiğinde, uzaktan eğitim tanımının dört ana bileşeni olduğu görülmüştür (Resim 2).

Resim 2. Uzaktan Öğrenmenin Tanımının Dört Bileşeni (Simonson vd., 2019)

Uzaktan eğitimin bileşenlerinden ilki, uzaktan eğitimin kurumsal olarak planlanması ve uygulanmasıdır. Bu bileşen uzaktan eğitimi bireysel öğrenmeden ayıran en önemli husustur. İkinci bileşene göre öğretmen ve öğrenciler, farklı ortamlarda ve zamanlarda olsalar dahi internet aracılığıyla iletişime girebilmektedirler. Etkileşimli telekomünikasyon olarak adlandırılan üçüncü bileşen, hem öğrenci-öğrenci hem de öğretmen-öğrenci şeklinde etkileşim imkânının olması gerektiğini ortaya koymaktadır. Son bileşen ise uzaktan eğitimde kullanılacak materyallerin olması gerektiği anlamına gelir. Bu

materyaller, öğrenciler ve öğretmenler tarafından izlenebilen, dinlenebilen veya tartışılabilen kaynaklar olmalıdır (Simonson vd., 2019).

Karataş'a (2008) göre ise uzaktan eğitimle ilgili tanımların sentezi Resim 3' teki gibidir:

Resim 3. Uzaktan Eğitim Tanımlarının Sentezi (Karataş,2008)

Tarihsel gelişimi incelendiğinde ise uzaktan eğitimin varlığının 1700'lü yıllarda başladığı görülmektedir. Uygulama olarak ilk başlarda mektuplar kullanılmıştır. Ancak bazı kaynaklarda 20 Mart 1728 tarihinde Boston Gazetesi'nde Steno Derslerinin uzaktan eğitim şeklinde verileceğinin açıklanması sonucu bu durum uzaktan eğitimde büyük bir gelişim olarak açıklanmıştır (Çoban, 2012). Sözü edilen Steno Derslerinde öğrenci başarıları notlandırılmıştır. Daha sonra 1833 yılında verilen mektupla kompozisyon dersleri ilanı ile uzaktan eğitimin gerçekleştirileceği ifade edilmiştir (Çoban, 2012). Ancak bu ilanda çift

yönlü iletişimden veya notlandırmadan bahsedilmemiştir (Verduin ve Clark, 1994).

1856 yılında uzaktan eğitimde ilk örgütsel girişimin Charles Toussaint ve Gustav Langenscheid tarafından Berlin’de uzaktan eğitim uygulayan dil okulunun kurulması olarak belirtilmiştir (Aslantaş, 2011). Sonrasında günümüze kadar uzaktan eğitim veren birçok okul kurulmaya devam etmiştir.

Amerika Birleşik Devletleri’nde ise, 1873 yılında Anna Eliot Ticknor tarafından kurulan “Evde Çalışmayı Destekleme Derneği” uzaktan eğitimin ilk izleri olarak kabul edilmektedir (Verduin ve Clark, 1994).

1884 yılında Almanya’da öğrencileri üniversite giriş sınavına hazırlayan Rustinches Uzaktan Öğretim Okulu açılmıştır. 1910 yılında ise Avustralya’da yükseköğretim kademesinde ilk defa uzaktan eğitim başlatılmıştır (Kaya, 2002).

“Uzaktan Eğitim” terimi literatürde ilk defa, Wisconsin Üniversitesine ait 1892 katalogunda, daha sonra ise 1906 yılında bahsi geçen üniversitenin yöneticisi William Lighty tarafından yazılan yazıda yerini almıştır (Uşun, 2006).

1922 yılında Yeni Zelanda’da Mektupla Öğretim Okulu açılmıştır (Kaya, 2002). 1930’larda ise radyo sistemleri tüm dünyada kullanılmaya başlamış ve bu durum eğitim programlarına farklı bir yön kazandırmıştır. Radyo programı yayınlarıyla ulaşım, tarım, bilim ve teknoloji gibi konularda halk bilgilendirilmeye çalışılmıştır. Bir süre sonra yapılan programlar yaklaşık olarak bir milyon kişiye ulaşınca uzaktan eğitimde daha çok radyo programları tercih edilmiştir. Özellikle 1945 yılından sonra çocuklara yönelik eğitici yayınlardaki artış ile artık uzaktan eğitimin daha da güç kazanmıştır (Çoban, 2012).

1933 yıllarında ilk eğitimsel televizyon programı yayınlanmıştır. 1939’ da eğitimsel program veren televizyon programlarının sayısı 400’e kadar ulaşmıştır. Televizyon programlarının büyük ilgi gördüğü söylenebilir ancak öğretmen ve öğrenci iletişiminin çift yönlü olmamasından ötürü geri dönüt açısından sınırlı olduğu bilinmelidir (Coşgun, 2007).

Polonya'da gündüz eğitime katılmayanlar için geceleri, televizyondan öğrenme imkânı oluşturmak amacıyla 1966-1968 yılları arasında uzaktan eğitim çalışmaları yapılmıştır. İspanya'da 1972 yılında, Ulusal Uzaktan Öğretim Üniversitesi kurulmuş ve bu üniversite 1973 yılında öğretime başlamıştır (Kaya, 2002).

Fransa'da 1970'li yıllardan itibaren görsel işitsel oluşun meydana gelmesiyle ilk olarak uydu daha sonra kablolu yayıncılık teknolojileriyle uzaktan eğitim uygulamalarında gelişmeler yaşanmıştır. 1980'li yılların başlarında ise bilişim ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler (CDROM, internet ve bilgisayar teknolojileri), uzaktan eğitimin gelişimini hızlandırmıştır (Kırık, 2014). Bilgisayarların icadının ve üretilmesinin, uzaktan eğitim için bir kilit noktası olduğu bir gerçektir ve televizyonun geri besleme sınırlılığını ortadan kaldıracak nitelikte olması açısından önemi büyüktür. Bilgisayar programlarının da geliştirilmesi sonucu uzaktan eğitimin işlevselliği ve niteliği artmıştır. İnternet teknolojilerinin, interaktif bir uzaktan eğitim sistemine geçişin zeminini oluşturduğu söylenebilir (Çekiç, 2010).

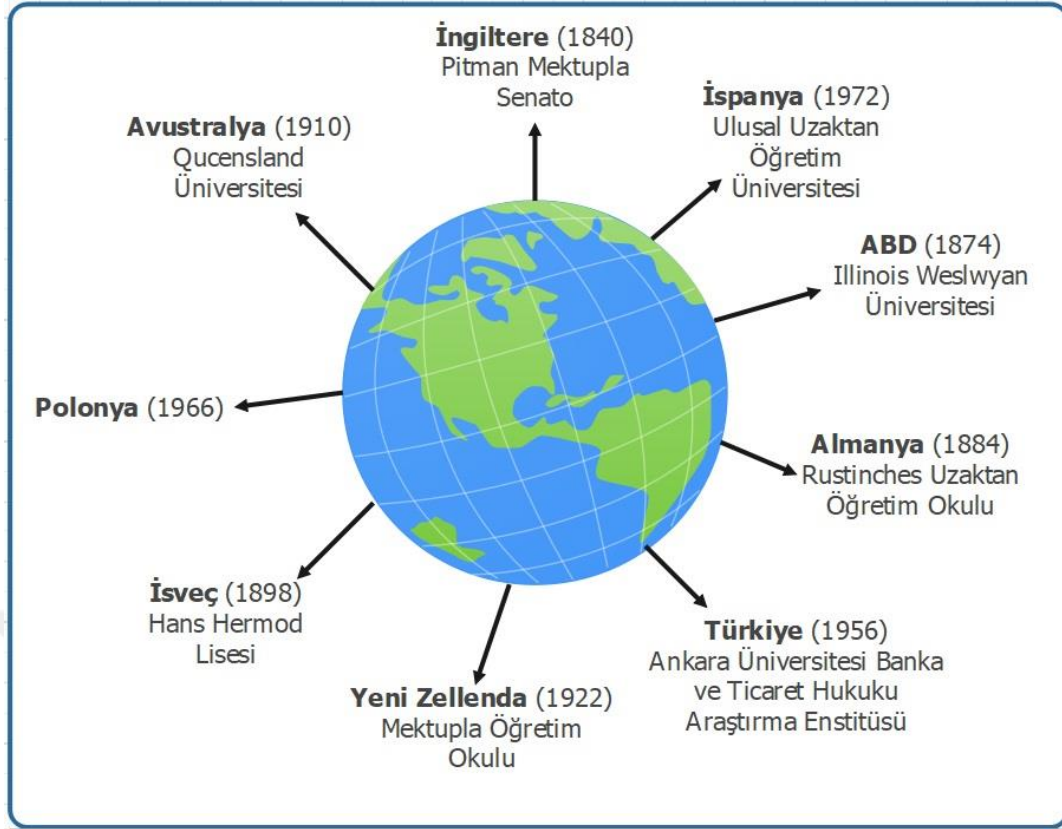
Ülkemizde uzaktan eğitim uygulamalarının gelişimi İşman (2008), Çekiç (2010), Kaya (2002) ve Coşgun'a (2007) göre aşağıdaki şekilde açıklanmıştır:

- 1956 yılında Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü başlatmıştır.
- Mektupla eğitim veren kurslar ilk olarak 1958-1959 yılında özellikle Ankara dışında bulunan bankacılara uygulanmak üzere başlatılmıştır (İşman, 2008). MEB bünyesinde uzaktan eğitim uygulamaları ise ilk defa 1960 yılında "Mektupla Öğretim" ismiyle ve deneme amaçlı olarak başlatılmıştır.
- 1975'te kurulan Yaygın Yüksek Öğretim Kurumu (YAYKUR) ihtiyaç duyulabilecek pek çok konuda televizyon üzerinden eğitsel programlar yayınlamayı planlamıştır.
- 1978'de öneri olarak sunulan ancak 1981'de hayata geçirilen ve Anadolu Üniversitesi bünyesinde ilk Açık Öğretim Fakültesi kurulmuştur.

- 1980 ve 1990'lı yıllarda ise ülkemizde MEB'e bağlı olarak eğitim veren "Okul Radyosu" ve "TV Okulu" yüz yüze eğitimi destekler niteliktedir ancak tercih eden kişilere yaygın eğitim imkânı da sunmuştur.
- 1998'de 6, 7 ve 8. sınıf kademelerinde eğitim veren açık ilköğretim okulu açılmıştır.
- Ülkemizde internet tabanlı eğitim uygulamalarının temelini Orta Doğu Teknik Üniversitesinin (ODTÜ) 1998 yılında başlattığı İDEA (İnternete Dayalı Asenkron Eğitim) ile Bilişim İletişim Teknolojileri Sertifika Programı oluşturmuştur. İnternet tabanlı uzaktan eğitim veren üniversitelerimizin sayısı her geçen yıl daha da artmaktadır.

Kılınç'a (2015) göre ülkemizde gerçekleşen uzaktan eğitim uygulamalarının 3 farklı aşamada gelişim kaydettiği görülmüştür:

- Uzaktan eğitim sürecine ilişkin görüşlerin ve önerilerin sunulması
- Uzaktan eğitim uygulamalarına ilk olarak ortaöğretim düzeyinde başlanması
- Uygulamanın olumlu sonuçlanması üzerine gerekliliğinin anlaşılması ve uygulamaların yükseköğretim düzeyinde devam edilmesi

Resim4. Dünya'daki Uzaktan Eğitim Uygulamalarına Geçiş Tarihleri (Kaya, 2002)

Her ne kadar ilk uygulamalarının mektup ile gerçekleştiği bilinse de (Çoban, 2012), uzaktan eğitimin internet üzerinden sunulması, uygun görülen ilk yol olarak belirtilmektedir (Dryer, 2009). İnternet teknolojilerindeki gelişimlerin bir sonucu olarak eğitim alanında video konferanslar, sanal sınıflar, online eğitim gibi büyük gelişmeler yaşanmıştır. Böylece bilginin dağıtımı, baskı ve taşıma masrafları azalmış, sınıf ortamı gerekliliği ortadan kaldırılarak daha fazla kişiye ulaşılması, daha az bütçe ile daha fazla kişinin eğitimden faydalanması mümkün olmaktadır.

Uzaktan eğitimin verilme şekli ve aşamalarını Çekiç (2010) şöyle belirlemiştir;

- Yazı: Basılı kaynaklar aracılığıyla
- Ses: Yayın yoluyla
- Görüntü: TV aracılığıyla
- Veri: Bilgisayarlar aracılığıyla (CAI, CMI, CME, E-posta, www)

2.1.2. Uzaktan Eğitimin Alt Kümeleri

Geçmişten günümüze teknoloji alanında yaşanan gelişmeler, öğrenme ortamlarının da çeşitlenmesini ve gelişmesini gerekli kılmaktadır. Bu durum uzaktan eğitimdeki öğrenme şeklini değiştirmekte, daha modern, daha verimli ve daha esnek öğrenme ortamları oluşturma ihtiyacını ortaya çıkarmaktadır. Bu ihtiyaca bağlı olarak uzaktan eğitimle ilgili yeni ortamlar ve kavramlar oluşmuştur (Urdan ve Weggen, 2000).

Her ne kadar birbirleri yerine kullanılsalar da aralarındaki anlam farklılıklarının ortaya konması açısından bu kavramlar; uzaktan eğitimin alt kümeleri şeklinde aşağıdaki şekilde açıklanmıştır:

2.1.2.1. E- Öğrenme / Teknoloji Tabanlı Öğrenme

"E-öğrenme, İnternet, intranetler, extranetler, uydu yayını, ses / video kaseti, etkileşimli TV ve CD-ROM dâhil olmak üzere tüm elektronik ortamlar aracılığıyla içeriğin sunulması olarak tanımlanabilir" (Urdan ve Weggen, 2000).

"E-Öğrenme doğru bilginin, doğru zamanda, doğru kişiye her yerde ulaştırılabilmesi işlemidir. Buradaki "e" harfini eğitimde değerlendirirken, "elektronik" olarak algılanmasının yanında "efektif" olarak algılanması da doğru olacaktır " (Çekiç, 2010).

"Öğrenme sürecinde internet, herhangi bir bilgisayar ağı veya bireyin çeşitli multimedya teknolojilerden yararlanarak hem öğrenci hem de öğretici için mekân ve zaman bakımından esneklik sağlayan eğitim faaliyetidir " (Aslantaş, 2011).

Aslantaş'a (2011) göre E- Öğrenme, uygulama bakımından 3 kategoriye ayrılır; senkron öğrenme, asenkron öğrenme ve karma eğitim.

Eş Zamanlı Öğrenme / Gerçek Zamanlı Öğrenme/ Senkron Öğrenme:

- Senkronize öğrenme, bütün katılımcıların eş zamanlı oturum açtığı ve etkileşimin doğrudan ve çift yönlü gerçekleştiği, eğitmen liderliğindeki bir çevrimiçi öğrenme etkinliği olarak ifade edilir (Urdan ve Weggen, 2000).

Eş Zamansız/ Ayır Zamanlı/ Asenkron Öğrenme:

- Eşzamansız öğrenme, insanların eş zamanda katılımının gerekmediği, eş zamanlı iletişimin olmadığı bir öğrenme olayı olarak tanımlanır (Urdan ve Weggen, 2000).

Karma Öğrenme:

- Karma öğrenme, yüz yüze öğrenme modeli ve elektronik ortama dayalı uzaktan öğrenme modellerinin bütünleştiği, bireyin kendi hızına göre öğrenme ortamlarını kullandığı bir öğrenme ortamıdır (Aytaç ve Altunçekiç, 2012).

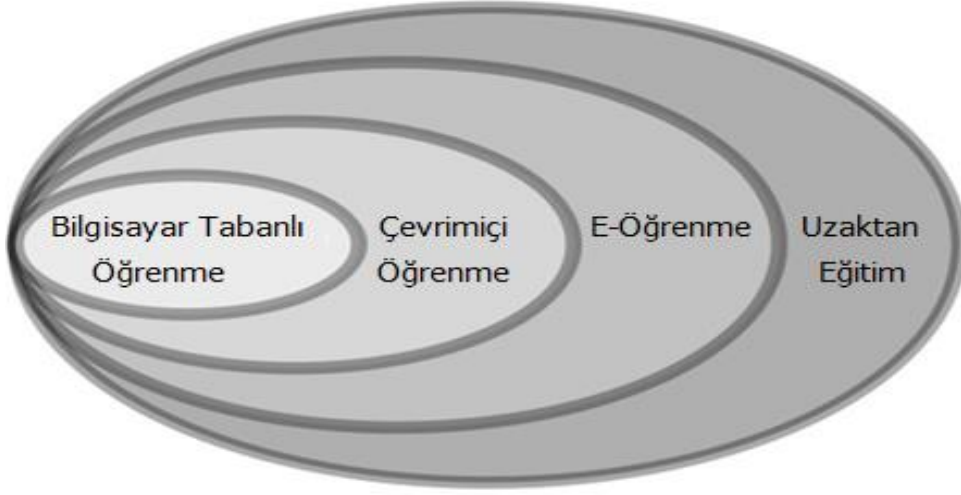
2.1.2.2. Çevrimiçi / Web Tabanlı / İnternet Tabanlı Öğrenme

“Çevrimiçi öğrenme, teknoloji tabanlı öğrenmenin yalnızca bir bölümünü oluşturur ve İnternet, intranet ve extranet yoluyla öğrenmeyi tanımlar” (Urdan ve Weggen, 2000).

E-egitim ise, “E-öğrenme yoluyla gerçekleştirilen kurumsal eğitimi tanımlamak anlamında kullanılır ” (Urdan ve Weggen, 2000).

2.1.2.3. Bilgisayar Tabanlı Öğrenme

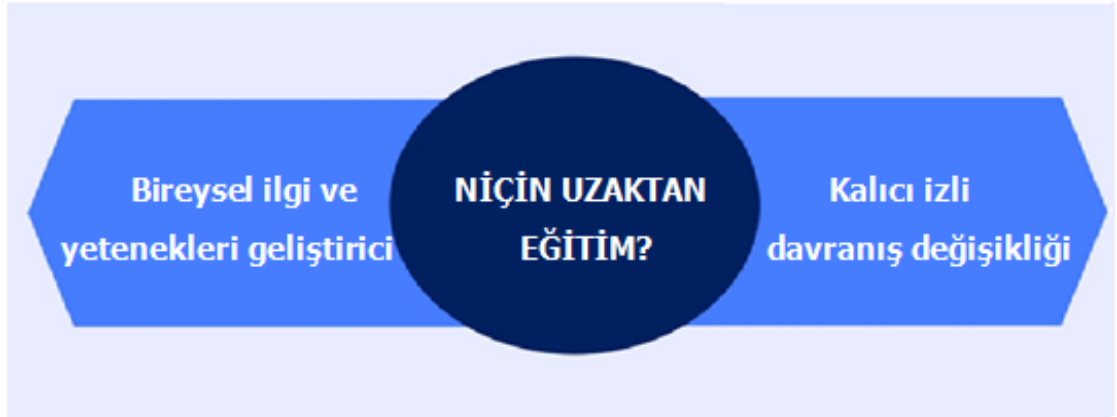
“Öğrenme sürecinde yararlanılan bilgisayarın bir bilgisayar ağına bağlı olmaksızın öğrenme ortamında kullanıldığı materyallerdir. Bu öğrenme tipinde materyaller yerel, yani bireyseldir. O bilgisayardaki kullanıcıya özgüdür” (Aslantaş, 2011).

Resim 5. Uzaktan Eğitimin Alt Kümeleri (Urdan ve Weggen, 2000)

2.1.3. Uzaktan Eğitimin Gerekliliği ve Avantajları

Eğitim insanlarda istendik yönde davranış değişikliği oluşturma sürecidir (Anıl, 2016). Bireyler kendi istekleri ve becerileri doğrultusunda eğitim almayı tercih edebilirler. Esneklik, ulaşılabilirlik ve bireysel öğrenme imkânını bir arada barındıran uzaktan eğitim bu amaçları karşılayabilir niteliktedir.

Resim 6. Niçin Uzaktan Eğitim (İşman,2008)

"Niçin uzaktan eğitim?" sorusunun cevabını Kaya (1996) şöyle özetlemiştir:

- Bireylere farklı eğitim olanağı sunma
- Fırsat eşitliği sağlama
- Farklı kümelere ait eğitim hizmeti sunmayı kolaylaştırma
- Eş düzeyde eğitim programları sağlama
- Eğitim masraflarını azaltma
- Eğitimin kalitesini artırma

- Öğrencilere esneklik ve özgürlük sağlama
- Nitelikli bir eğitim ortamı sunma
- Mekândan kaynaklı sınırlılıkları en aza indirme
- Bireysel ve bağımsız öğrenme imkânı sağlama
- Öğrencilere kendi öğrenme sorumluluklarını kazandırma
- İlk elden bilgi sağlama
- Birden fazla uzman kişiden yararlanma
- Başarının aynı şartlarda tespitini sağlama
- Öğrenci merkezli olması
- Kişiye özgü eğitim imkânı sunma
- Hayat boyu öğrenmeyi desteklemesi
- Belirli bir zamanda ve mekânda bulunma zorunluluğunu kaldırma

Çekiç (2010), çalışmasında geleneksel eğitimin sınırlılıklarını şu şekilde sıralayarak uzaktan eğitimin gerekliliğine vurgu yapmıştır:

- Hâlihazırdaki eğitim kurumlarının teşkilat yapılarının ve sistemlerinin hızlı gelişimlere ayak uyduramaması
- Geleneksel eğitim-öğretimin, içerisinde süreklilik barındırmaması ve değişime kapalı olması sebebiyle kendini tekrarlayan bir görüntü sunması
- Geleneksel eğitim sisteminin yaratıcı yönünün sınırlı olması
- Değişime kapalı olması sebebiyle klasik bir yapıya sahip olan geleneksel eğitimin bir süre sonra güncelliğini yitirmesi, sıkıcı ve sıradan bir yapıya bürünmesi
- Öğrenimini yarıda bırakan veya öğrenimine başlama imkânı bulamayan bireylerin taleplerini karşılama noktasında yetersiz kalması
- Eğitimde fırsat eşitsizliğini kaldırılmada yetersiz kalması
- Sınırlı zaman dilimlerinde ve sınırlı mekânlarda gerçekleştirilebilen geleneksel eğitimin, bu bağlamda sınırlı kitleye hitap etmesi
- Fiziki yapısı gereğiyle bireysel öğrenme taleplerini karşılayamaması
- Geleneksel eğitimde masrafların uzaktan eğitime oranla yüksek olması
- Teknolojik gelişmelere ayak uyduramaması
- Bilgiyi ilgi çekici faktörlerle zenginleştirme anlamında yetersiz olması

Urdan ve Weggen (2000), çevrimiçi öğrenmenin neden gerekli olduğunu şu şekilde belirtmiştir:

- Teknolojik gelişmelerin bilgiyi hızlı işleme gerekliliğini ortaya koyması ve mevcut bilgilerin ve eğitim sisteminin geçersiz hale gelmesi
- Vasıflı iş gücü eksikliğinin eğitim ihtiyaçlarının karşılanması sonucu giderilmesi
- Geleneksel eğitimde maliyetin yüksek olması
- İş dünyasında rekabetin artması sonucu daha verimli ve yenilikçi işgücüne ihtiyaç duyulması

2.1.4. Uzaktan Eğitimin Dezavantajları ve Sınırlılıkları

Uzaktan Eğitimin geleneksel eğitime belli avantajlar içermesinin yanı sıra dezavantajları da söz konusudur. Uzaktan eğitimde yaşanabilecek sınırlılıkları Kaya (1996) şu şekilde sıralamıştır:

- Yüz yüze eğitimdeki etkileşimin sağlanamaması
- Eğitim alan bireylerin sosyalleşmelerinin kısıtlı olması
- Bireysel öğrenme alışkanlığı olmayan öğrenciler açısından yeterli olmaması
- Çalışan bireylerin dinlenmeye vakit ayıracakları zaman dilimini derslere ayırması
- Uygulamaya yönelik dersler için yeterince verim alınamaması
- Beceri ve tutuma dayalı devinimlerin kazanılmasında etkili olmaması
- Teknoloji bağımlılığını artırma riski
- Öğrenme sürecinde karşılaşılan sıkıntıların anında çözülememesi
- Altyapı problemleri
- Teknolojiye yatkın olmayan bireyler açısından etkili olmaması

Yukarıda belirtilen sınırlılıkların teknolojik gelişmelere paralel olarak problem olmaktan çıkabileceği varsayımında bulunmak yanlış olmayacaktır. Bu bağlamda uzaktan eğitimde sürdürülebilirliğinin, hızlı gelişen teknolojik alanlara hızlı uyum sağlama ile doğru orantılı olabileceği söylenebilir.

Dick ve Duncanson (1999), özellikle çalışan bireyler için uzaktan eğitimin sakıncalarını şöyle özetlemiştir:

- Uzaktan eğitim alan bireyler için toplumsal ve sosyal kabul ihtiyaçlarının yeterince karşılanamaması
- İşverenlerin uzaktan eğitim gören çalışanlarını onaylamaması, destek vermemesi, özel projelere dâhil etmemesi
- Özel çalışma alanlarının ve donanımların oluşturulması gerekliliği ve bunun işveren için sakıncalılık arz edebilmesi

Wahlstrom, Williams ve Shea (2003), yetişkin bireylerin derslere düzenli katılım gösteremeyeceklerini, zamanı yönetme ve özdenetim konusunda sıkıntı yaşayabileceklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca gerekli donanımların ve internet sağlayıcılarının belli bir maliyet gerektirdiğini vurgulamışlardır.

Bonk (2002) tarafından yapılan çalışmada, internet üzerinden gerçekleşen uzaktan eğitimin sağladığı faydaların yanı sıra çeşitli sakıncaları barındırdığı ifade edilmiştir:

- Deneyimlerin değerlendirilmesinde yeterli olmaması
- Yüksek maliyet algısı
- Öğretmenler açısından kurs içeriklerini hazırlamanın ek zaman gerektirmesi
- Kültürel direnç ve örgütsel destek eksikliği
- Kurumsal açıdan gerekli yatırımın ölçülememesi
- Donanımsal problemler ve teknolojik alt yapı
- Üretkenliğe elverişli olmaması

2.2. Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme

Ölçme, bireylere veya özelliklerine belirli kurallara göre sayı atama işlemidir (Ebel ve Frisbie, 1972). Oğuzkan'a (1993) göre de ölçme, herhangi bir özelliğin var olup-olmadığının, varsa miktarının gözlenerek niceliksel ya da niteliksel olarak belirlenmesidir. Ülkemizde en çok kabul gören tanıma göre ise ölçme; bir niteliğin gözlenip gözlem sonucunun sayılarla veya başka sembollerle gösterilmesi olarak ifade edilmiştir (Turgut, 1977).

Ölçme işleminin yapıldığı sürecin sonunda elde edilen sayı ya da sembole ölçme sonucu ya da "ölçüm" adı verilir (Güler, 2011). Ölçme sonuçlarının uygun kriterlerle karşılaştırılmasıyla bir karara varma süreci ise değerlendirme olarak tanımlanmaktadır (Tan, 2016). Dolayısıyla değerlendirme, belirli bir durum hakkında bir yargıya varmamıza yardımcı olacak bilgileri elde etmek için hazırlanmış süreçlere dâhil olmayı içerir. Bu süreç eğitimden önce, eğitim sırasında ve eğitimden sonraki aşamaları kapsayabilir.

Ölçme ve değerlendirme birbiri ile yakın ilişkili olsa da kavram olarak birbirlerinden ayrıldıkları yönler bulunmaktadır:

- Ölçme nitelik veya nicelik olarak miktar belirtirken değerlendirme bu miktarın hedefe uygunluğu hakkında verilen karar olarak ifade edilir.
- Ölçme nesnel olarak gerçekleşir. Değerlendirme ise bir karar sürecine ve ölçüte göre farklılık gösterdiğinden öznel olarak nitelendirilebilir.
- Ölçme değerlendirmenin bir alt kümesidir.
- Ölçme gözlem sonuçlarını temel alırken değerlendirme karar, kıyaslama ve yorumlamayı temel alır (Gümüş, 1977).

Eğitimde ölçme ve değerlendirme yapılmasında temel amaç farklılığı belirlemektir. Sürecin etkililiğinin anlaşılması için sürecin başındaki durum ile sürecin sonundaki durumun ne düzeyde bir farklılık arz ettiğini ortaya koymak gerekmektedir (Arslan, 2011). Bir başka deyişle ölçme ve değerlendirmedeki amaç; sürecin ve eğitimde var olan tüm öğelerin planlanan biçimde ele alınıp alınmadığını belirlemek, süreç içerisinde mevcut problemlerin tespit edilmesini sağlamaktır (Yaşar, 2014).

Ölçme işleminin doğru yapılması, doğru değerlendirmelerde bulunabilme açısından önemlidir. Eğitimde bilimselliğin sağlanması ve verilecek kararlara bir zemin oluşturulması ise doğru ve geçerli bir değerlendirme yapmayı gerekli kılmaktadır. Sistem içerisinde herhangi bir karara varma süreci aşağıdaki durumlarda gerekli olabilir:

- Seçme ve yerleştirmeye yönelik değerlendirme
- Öğretim programının ne düzeyde etkili olduğu hakkında değerlendirme
- Değerlendirme sürecinin değerlendirilmesi
- Öğrencilere ve öğretmenlere yönelik değerlendirmeler
- Eğitim sistemindeki çıktıların değerlendirilmesi
- Öğrencilerin akademik başarılarına yönelik değerlendirmeler
- Öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçları doğrultusundaki değerlendirmeler (Yaşar, 2014)

2.2.1. Eğitimde Ölçme Değerlendirmenin Önemi

Prensip olarak, eğitimin tüm önemli çıktıları ölçülebilir özelliğe sahiptir. Bu özellikler mevcut olan ölçeklerle ölçülemeseler de eğitim, sürecin başı ve sonu arasında gözle görülür bir fark yaratmalıdır. Örneğin süreç sonunda bir öğrencinin başarılı olup olmadığını belirlenmesi için öğretmenler, bu durumu kanıtlamak üzere doğru deliller toplamak zorundadır. Açıkçası daha fazlasına sahip biri, daha azına sahip bir kişiden farklı davranmalıdır. Bu bakımdan başarının ölçülebilmesi, ancak bu tür farklılıkların gözlemlenebilmesi ile mümkündür (Ebel ve Frisbie 1972).

Magno'ya (2010) göre ölçme değerlendirme yapmanın bir takım avantajları vardır:

- Özelliklerin veya niteliklerin puanlanmasının ve yorumlanmasının öğrenciler arası öğrenme düzeyleri arasındaki farklılığı ortaya koyar.
- Ölçülen özelliğin miktarının ortaya konması doğru bilgiyi kolaylaştırır.
- Farklı grupların nesnel bir biçimde karşılaştırılmasına olanak sağlar.
- Sınıflama ve sıralama yapılmasını kolaylaştırır.
- Verilerin ayrıntılı analiz edilmesine ve çıkarımda bulunmaya imkân sağlar.

- Değerlendirmeden elde edilen objektif yargılar; öğrenciler, eğitim programı, eğitim politikası, eğitim süreci, olaylar ve etkinlikler hakkında daha doğru karar alınmasını sağlar.
- Bir programı sonlandırma, düzenleme veya tekrar odaklanma konusunda daha tutarlı kararlar almaya yardımcı olur.

Ölçme ve değerlendirme sonuçlarının öğrenmeler üzerinde ciddi etkileri söz konusudur. Amaca hizmet etmeyen değerlendirmeler, öğrencilerin kendi öğrenmeleri hakkında yanlış yaklaşımda bulunmalarına sebep olabilmektedir. Yanlış öğrenmeleri tespit etmek, performansları hakkında geri bildirimde bulunmak, kazanımların daha açık ifade edilip daha nitelikli öğrenmelerin gerçekleşmesini sağlamak, öğrenciyi tanımak ve eğitimle ilgili sağlıklı kararlar alabilmek amacıyla doğru ve tutarlı değerlendirmelerin yapılması gerekmektedir. Ayrıca öğrencilerin neler öğrendiğini tespit etmek kadar öğrencilerin öğrenme çıktılarında etkili olan "öğrenme süreci" ni tespit etmek de çok önemlidir. Bu bağlamda öğrencilerin amaca ulaşmak için deneyimledikleri eleştirel düşünme yöntemlerinin, problem çözme becerilerinin ve öğrenme yöntemlerinin de değerlendirmeye tabi tutulması gerekmektedir (Jimaa, 2011).

Karar verme sürecinin farklı amaçlarla yapılması farklı değerlendirme yöntemlerinin kullanılmasını gerektirir. Ancak hedef veya değerlendirme türü ne olursa olsun verilen kararların doğru ve yerinde olabilmesi için yapılacak değerlendirmelerin doğru, geçerli ve güvenilir olması şarttır. Buna rağmen günümüzde ölçme değerlendirme kapsamında bilgi, beceri ve uygulama açısından yetersizlikler söz konusudur. Oysa nüfus artışı ve okullaşma oranlarının yükselmesi ile birlikte etkili, geçerli, güvenilir ve hesap verilebilir ölçme değerlendirme yöntemlerinin önemi giderek artmaktadır (Yüksel ve Akın, 2013).

2.2.2. Ölçme Araçlarının Taşınması Gereken Özellikler

Ölçme araçlarının güvenilir, geçerli ve kullanışlı olması beklenmektedir.

2.2.2.1. Güvenirlik

Lokesh (2009) güvenilirliği; yapılan ölçümlerin tutarlılığı, yani test sonuçlarının tekrar edilen ölçümlerde istikrarlı olması olarak tanımlamıştır. Güvenirliğe ait özellikleri ise aşağıdaki şekilde sıralamıştır:

- Ölçme aracının test- tekrar test sonucunda ne kadar tutarlı sonuçlar verdiği hakkında bilgi verir.
- Testin tutarlılık derecesi yani doğru ölçme düzeyini gösterir.
- Ölçme aracına değil, ölçme aracı ile edinilen sonuçlara atıfta bulunur.
- Güvenirlik tahmini, sonuçların kararlılığını ifade eder.
- Şans hatası içermemesi adına güvenirlik şarttır ancak bu durum geçerlilik için yeterli bir ön koşul olduğu anlamına gelmez. Ancak geçerli bir testin güvenirliğinden bahsedilebilir.

Lokesh' e (2009) göre testin güvenirliği aşağıdaki faktörlerden etkilenir:

- Testin içerdiği soru miktarının fazlalığı, içeriği daha iyi temsil etmesi bakımından güvenirliği artırır.
- Puanlayıcının yanlı davranması güvenirliği olumsuz etkiler.
- Testin gerçekleştiği koşullar ve çevresel faktörler güvenirliği etkiler.
- Tahmin ve şans hatalarından doğan fırsatlar güvenirliği olumsuz etkiler.
- Test yönergesinin doğru anlaşılması veya karmaşık olması test güvenirliğini olumsuz etkiler.
- Testin çok zor veya çok kolay olması öğrencileri ayırt etme açısından yetersiz olur dolayısıyla güvenirlik olumsuz etkilenir.

Köksal ve Demirel' e (2008) göre güvenirlik çeşitleri aşağıdaki gibidir:

- Paralel formlar; aynı bireylere iki farklı testin uygulanarak korelasyonun incelenmesi
- Test/Tekrar test; aynı bireylere aynı testin benzer şartlar altında belirli zaman aralıklarında tekrar uygulanması

- Gözlemciler arası güvenilirlik; aynı bireylere aynı ölçeğin iki farklı uygulayıcı tarafından uygulanması ve korelasyonun incelenmesi
- Gözlemci içi güvenilirlik; aynı uygulayıcının testi birden fazla uygulaması ve sonuçların birbirine uygunluğunun değerlendirilmesi
- Yarıya bölme; testin gelişigüzel olarak ikiye bölünerek bir gruba uygulanması ve sonuçların karşılaştırılması
- Cronbach Alpha; test maddelerinin rastgele ikiye bölünerek maddeler arası korelasyonun incelenmesi

2.2.2.2. Geçerlilik

Test sonuçlarının doğruluğunu gösteren, belirli ölçütlerle ne düzeyde örtüştüğünü ifade eden kavramdır (Lokesh, 2009).

Köksal ve Demirel'e (2008) göre bir testin geçerliliğini test etmenin 6 farklı yolu vardır:

- Görünüş geçerliliği; test içeriğinin amaçlarla örtüşen bir görüntü vermesi
- Kapsam geçerliliği; içeriğin analizi yapılarak içeriği ne derece temsil ettiğinin belirlenmesi
- Eşzamanlı geçerlilik; mevcut testin, yararlılığının tespit edilmesi amacıyla aynı veya benzer bir özelliği gözeten ve öncesinde geçerliliği kanıtlanmış başka bir ölçekle beraber uygulanması
- Yapı geçerliliği; ölçme aracının, testin teorik yapısını veya ölçülmek istenen özelliği ne kadar ölçtüğünün göstergesi
- Tahmin ettirici (Öngörüşel) geçerlilik; bir testin gerçek yaşamdaki durumları tahmin etme kapasitesini ifade eder.

2.2.2.3. Kullanışlılık

Bir testin kullanışlı olması için sahip olması gereken nitelikler; geliştirilmesinin, çoğaltılmasının, uygulanmasının ve puanlanmasının kolay ve ekonomik olmasıdır (Tekin, 1991). Burada belirtilen "ekonomiklik" terimi; kullanılan testin zaman, para ve emek yönünden ekonomik olması olarak ifade edilir (Adıyaman, 2005). Dolayısıyla bir ölçme aracı kısa zamanda çok masraf yapılmadan ve yormadan planlanabilir, hazırlanabilir ve uygulanabilirse o ölçme aracının kullanışlılığından söz edilebilir.

2.2.3. Ölçme Türleri

Ölçülecek nitelik kimi zaman doğrudan gözlemlenebilirken kimi zaman dolaylı olarak gözlemlenmektedir. Bu bakımdan ölçülecek davranışın gözlemlenmesindeki farklılıklar, ölçmenin türlerini belirlemede yardımcı olmaktadır.

Ölçme türlerini Şen (2017), 3 başlık altında sınıflandırmış ve açıklamıştır:

Doğrudan Ölçme:

Ölçülmek istenen özelliğin derecesi doğrudan gözlenebiliyorsa veya bu özellik ile doğrudan ilişkili bir ölçme aracı kullanılabiliyorsa, ölçme işlemi doğrudan yapılmıştır. Bu ölçme türünün geçerlik ve güvenilirliği yüksektir. Bir gruptaki bireylerin cinsiyetlerinin kadın - erkek olarak sınıflandırılması veya boy uzunluğunun cm cinsinden ölçülmesi doğrudan yapılan ölçme işlemine verilebilecek örneklerdir.

Dolaylı Ölçme:

Ölçülmek istenen kavramlar, doğası gereği bazı durumlarda doğrudan ölçülemez. Fen bilimlerinde çoğunlukla doğrudan gözlemler yapılabilirken, bu durum eğitim, sosyal ve psikoloji alanlarında mümkün değildir. Bu durumda bir başka değişken veya özellik kullanılarak ölçme işlemi gerçekleşiyorsa dolaylı ölçme yapılmıştır. Başarı, ilgi, tutum, zekâ, yetenek gibi değişkenlerin ölçülmesi dolaylı ölçme türüne verilebilecek örneklerdir.

Türetilmiş Ölçme:

İki veya daha fazla değişken arasında matematiksel bir işlem sonucu elde edilen ölçme türüne denir. Öğrencilerin dersi geçme notlarının vize ve final notlarının belirli oranlarda alınıp toplanması sonucu elde edilmesi türetilmiş ölçmeye örnek verilebilir.

2.2.4. Değerlendirme Yöntemleri

Değerlendirme yöntemleri, geleneksel ve alternatif değerlendirme yöntemleri olmak üzere iki başlık altında incelenebilir.

2.2.4.1. Geleneksel- Standartlaştırılmış Değerlendirme Yöntemi

Standartlaştırılmış bir değerlendirme, çoğunlukla kalem-kâğıt kullanılarak yapılan sınava giren tüm bireyler için karşılaştırılabilir sonuçlar veren, farklı ortamlarda farklı uygulayıcılar tarafından aynı biçimde uygulanabilen puanlanabilir ölçme araçlarına dayalı değerlendirme türüdür (Enger ve Yager, 1998).

Geleneksel değerlendirmede genel anlamda çoktan seçmeli sorular kullanılır. Bu format, yapı olarak daha kapsamlı bir içeriği değerlendirme olanağı vererek yansız ve kullanışlı puanlama imkânı sağlar. Ancak yapısı gereği bu tür değerlendirmeler, bilginin üretimi veya sentezine yönelik özellikleri kapsamayabilir. Bunun yanı sıra öğrenciler bu formatın dayattığı yapıya yatkın değillerse, sonuçlar yanıltıcı olabilir. Bu bakımdan geleneksel testleri desteklemek amacıyla alternatif testler kullanılabilir (Navarrete, 1990).

Champagne ve Newell (1992) ile Aikenhead'e (1973) göre standartlaştırılmış değerlendirme yöntemlerinin sağladığı avantajlar şöyledir:

- Diğer değerlendirme yöntemlerinden daha ekonomiktir ve çok sayıda öğrenciye uygulanması ve puanlanması daha kolaydır.
- Öğrencilerin sıralamasında ve farklı gruplarla karşılaştırılmasında etkili bir yöntemdir.
- Öğrencilerin bilgi ve kavrama düzeyine ilişkin bilgilerini test etmek için hızlı bir araçtır, ancak bu yöntemle sadece yapılan test kapsamında bilgiler tespit edilir, farklı çıkarımlarda bulunmak doğru olmayacaktır.
- Öğrenme hedeflerini değerlendirmede içerik olarak kapsamlı olması açısından elverişlidir.

Haney ve Madaus (1989) , Champagne ve Newell (1992) ile Enger ve Yager (1998); standartlaştırılmış değerlendirme yöntemlerinin sakıncalarını şöyle açıklamışlardır:

- Bilimsel olarak birden fazla olası yorum geçerlidir ancak geleneksel değerlendirme yöntemleri tek bir cevabın geçerliliği üzerine inşa edilmesi yönüyle eleştirilir.
- Problem çözme gibi üst düzey becerileri veya fonksiyonel diğer becerileri değerlendirmede yetersiz olduğu düşünülmektedir.
- Standartlaştırılmış değerlendirme sınıf içerisinde kazanılan düşünme becerileri ve kavramları ölçülebilir ancak gelecekteki başarıları için ihtiyaç duydukları becerileri yansıtmaz.
- Öğrencilerin süreç içerisindeki ilerlemelerini izlemede etkili bir yöntem değildir.

Literatürde yer alan geleneksel ölçme ve değerlendirme araçları genel olarak şöyledir:

2.2.4.1.1. Açık Uçlu Sorular- Yazılı Sınav

Açık uçlu sorular, öğrencilerin algılarına, akıl yürütme becerilerine ve bilgiyi tatbik etmelerine yeteneklerine dayalı sorulardır. Bu tip sorular, öğrenci başarı performanslarını çoktan seçmeli sorulardan daha net açıklar ve öğretim süreci açısından daha iyi rehber olur. Çünkü ezber ve tek bir doğru cevap gerektiren sorulardan ziyade; bir konu alanını tanımlamak için gerekli temel kavramları, süreçleri ve yeteneklerin bütününe ele alır (Badger ve Thomas, 1992).

Yazılı sınav türleri öğrencinin kendini ifade etme ve okuduğunu anlama becerisi, analiz, sentez, değerlendirme ve muhakeme edebilme gibi üst düzey davranışları ölçme açısından oldukça elverişlidir. Bu tür sınavlarda öğrencinin verilen problemi özgün, yaratıcı ve farklı bir bakış açısı ile çözebilme imkânı vardır (Tekindal, 2002).

Açık uçlu yazılı sınavlarda sorulan soru sayısının azlığı, kapsam geçerliliği açısından sınırlılık arz etmektedir. Öte yandan bu sınav türünde yansız bir biçimde puanlama yapabilmek güçtür (Tekindal, 2002). Verilen cevaplar çoktan

seçmeli testlerde olduğu gibi net bir biçimde puanlanamayacağından (İlhan, 2016); açık uçlu sorulardan oluşan ölçme değerlendirme araçlarında öğrenme becerilerine ilişkin güvenilir tahminlerde bulunabilmek için birden fazla puanlayıcı tarafından verilen puanların ortalamasının hesaplanması ve buna göre değerlendirme yapılması gerekmektedir (Ebel, 1951).

Öğretmenin puanlama esnasında yapacağı sistematik hataların önlenmesi ve bu tür sınavlarda geçerliliği ve güvenilirliği artırmanın birtakım yolları vardır (Tekindal, 2002):

- Sorular hazırlanmadan önce planlamanın yapılması gerekmektedir.
- Sorular açık, net ve anlaşılır sorulmalıdır.
- Cevaplamaya ayrılan vaktin büyük çoğunluğu yazmaya ayrılacağından çok fazla soru sorulmamalıdır. Bu durumda kapsam geçerliliğini yüksek tutmak için konuya ilişkin kritik ve konuyu kapsayan önemli sorulara yer verilmelidir.
- Soruların hazırlanmasının ardından puanlama anahtarının hazırlanması gerekmekte, hangi ayrıntıya kaç puan verileceği önceden belirlenmelidir.
- Başarı faktörü dışındaki faktörlerden etkilenmemek adına cevaplar okunmadan önce isim bölümleri kapatılmalıdır.
- Tüm öğrencilerin ilk soruya verdiği yanıtlar puanlanmalı, sonrasında diğer sorular için aynı işlem yapılmalıdır.
- Dil becerileri veya Türkçe gibi dersler haricindeki derslerde (Örneğin: Coğrafya dersi); sayfa düzeni, yazının güzelliği, akıcılık gibi faktörlerin puanlamada dikkate alınmaması gerekmektedir.
- Puanlama güvenilirliğini artırmak adına birden fazla puanlayıcıya puanlama imkânı tanınmalıdır.

2.2.4.1.2. Kısa Cevaplı Testler

Kısa cevaplı testlerde, yanıtlayıcının soruyu bir kelime, kelime öbeği, rakam veya kısa bir ifade ile cevaplama beklenir. Açık uçlu yazılı sorular ile arasındaki en önemli fark budur (Tekindal, 2002).

Genellikle temel bilgi veya becerileri ölçmek amacıyla kullanılmaktadır. Bu testlerde yanıtlayıcının verdiği yanıtı kendisinin yazması nedeniyle bilgi ve beceriler çoktan seçmeli testlere oranla daha derin ölçtüğü belirtilmektedir (Turgut, 1988).

Kısa cevaplı testlerin hazırlanması ve puanlanması birçok ölçme aracına kıyasen daha kolaydır. Çok sayıda kişiye uygulanabiliyor olması ve çok sayıda soru sorma imkânı bulunması sebebiyle güvenilirliği ve kapsam geçerliliği yüksek sınavlar hazırlamaya imkân sağlar (Tekindal, 2002). Buna rağmen üst düzey bilgi ve becerileri ölçme amacıyla kısa cevaplı test hazırlamak belli bir uğraş ve süre gerektirir (Turgut, 1988). Daha çok temel bilgi veya olgu ölçmeye elverişli olan bu testler, kişileri ezbere yönlendirebilir ve üst düzey düşünme becerileri ölçmek için yeterli olmayabilir (Mehrens ve Lehmann, 1991).

Tekindal'a (2002) göre kısa cevaplı testlerin hazırlanmasında dikkat edilmesi gereken hususlar vardır:

- Boşluk bırakma şeklinde hazırlanan sorularda bırakılan boşluklar ipucu olmaması açısından tüm maddeler için aynı uzunlukta olmalıdır.
- Sorunun açık, anlaşılır ve yoruma açık olmayacak şekilde sorulması gerekmektedir.
- Bir sorunun diğerinin cevabı olacak şekilde sorulmaması gerekir.
- Öğrenciyi ezbere yönlendirmemesi bakımından sorulan maddeler, kaynaklardan sözcük sözcük aynen alınmamalıdır.
- Bir cümlede birden fazla boşluk bırakılmamalıdır.
- Birden fazla detay içeren maddelerde, her detay ayrı puanlanmalıdır.

2.2.4.1.3. Çoktan Seçmeli Testler

Çoktan seçmeli testlerde soruyla beraber, cevap olabilecek alternatif maddeler sunulur. Cevaplayıcılardan bu maddeler arasından doğru cevabın işaretlenmesi istenir (Tan ve Erdoğan, 2004). Doğru cevap haricindeki diğer seçenekler ise çeldirici olarak ifade edilmektedir (Tekin, 1991).

Kullanımının yaygın olmasının sebepleri; büyük çalışma gruplarına uygulanabilmesi, kapsam geçerliliğinin diğer ölçme araçlarına nispeten daha yüksek olması, yansız bir biçimde puanlanabilir olması, değerlendirme,

hazırlama ve uygulama aşamalarında kullanışlı olması ve istenildiğinde üst düzey becerileri ölçebilecek biçimde hazırlanabilmesidir (Güven, 2019).

Tekindal (2002) ile Güven'e (2019) göre çoktan seçmeli testlerin hazırlanmasında dikkat edilmesi gereken bazı hususlar vardır. Bu hususlardan bazıları aşağıdaki gibidir:

- Sorular öğrenme hedefleri ve çıktılarına dikkat edilecek şekilde hazırlanmalıdır.
- Soru kapsamı genişliği sorunun içinde tutulmalı, seçenekler kısa olmalıdır.
- Soru kökü ve seçenekler anlatım olarak tutarlı olmalıdır.
- Sorunun tek bir doğru yanıtı olmalı, çeldiriciler bilenle bilmeyeni ayırt edecek düzeyde güçlü olmalıdır.
- Soru ifadeleri mümkün oldukça olumlu olmalı, olumsuz sorular toplam soru sayısının üçte birinden fazla olmamalıdır.
- Vurgu gerektiren sözcüklerin altı çizilmelidir.
- Sorular ve seçenekler birbirinden bağımsız olmalı, biri diğerinin cevabını içermemelidir.
- Seçenek uzunlukları mümkün olduğunca eşit düzeyde olmalıdır.
- Doğru seçenekler her soruda rastgele şıklara dağıtılmalıdır. Ayrıca doğru seçenek şıklarının eşit sayıda olmasına dikkat edilmelidir.
- Seçeneklerde "hepsi" veya "hiçbiri" gibi ifadelere mümkün oldukça yer verilmemelidir.

2.2.4.1.4. Doğru-Yanlış Testleri

Objektif olarak değerlendirilebilen, cevaplayıcının verilen ifadenin doğru ya da yanlış olduğunu belirttiği ölçme araçlarıdır. Doğru yanlış testleri hazırlanırken, soru ifadelerinin açık anlaşılır ve cevabının kesinlik içermesi önemlidir. Soruların hazırlanması ve puanlanmasının kolay olması, çok sayıda soruya yer verilebilmesi açısından oldukça kullanışlı olan bu testlerin; iki seçenek barındırması bakımından şans faktörü yüksek ve üst düzey bilgi ve becerileri ölçebilmesi bakımından yetersiz olduğu söylenebilir (Güven, 2019). Bu

bakımdan sınavlarda tek başına kullanmak yerine diğer ölçme araçlarına ek olarak kullanılması önerilmektedir (Tekindal, 2002).

Analiz, sentez ve değerlendirme gibi üst düzey bilişsel becerileri ölçme noktasında yetersiz olan bu tip testler, mutlak doğru ve mutlak yanlış içermeyen bazı sözel bilgiler için kullanılmaya elverişli değildir. Öte yandan öğrencileri tanıma-izleme ve hatalı öğrenmeler hakkında dönüt sağlamaya yönelik yeterli veri elde edilemez (Atılgan, 2006).

2.2.4.1.5. Sözlü Sınavlar

Özellikle dil derslerinde öğrencinin kendini sözel olarak ifade ettiği, sınıf ortamlarında kolayca kullanılabilen, çok eski çağlardan beri kullanılan sınav türlerinden biridir. Yazılı sınavlarda olduğu gibi öğrencinin cevap özgürlüğü söz konusudur (Tekindal, 2002). Diğer geleneksel sınavlarda ölçülmesi mümkün olmayan; kendini ifade edebilme yeteneği, hitabet gücü, vurgulama becerisi, beden dilini etkin kullanabilme gibi özelliklerin ölçülmesinde oldukça kullanışlıdır (İşman, 2005). Öte yandan öğrencinin yanıtladığı cevaplar doğrultusunda öğretmenin öğrenci hakkında bilgi, beceri, yeterlilikleri ile yanlış öğrenmeleri ve kavram yanılgıları açısından kanaat oluşturması, sözlü sınavların en güçlü yanlarından biridir (Cevizci, 2010).

Sözlü sınavların sağladığı avantajların yanı sıra bir takım sınırlılıklar içerdiği bilinmektedir. Örneğin bu sınav türü, fazla sayıda soru sorulamamasından ötürü kapsam geçerliliği yüksek bir sınav türü değildir. Öte yandan yansız puanlama yapılabilmesi oldukça güçtür. Sınav puanını öğrenci başarısı dışındaki etkenlerin yanı sıra öğrencinin sınav heyecanından kaynaklanan hatalar da etkileyebilmektedir (Tekindal, 2002).

Tan ve Erdoğan (2004) ile Tekindal'a (2002) göre sözlü sınavların etkili kullanılması için bir takım hususlara dikkat edilmesi gerekmektedir:

- Soruların önceden hazırlanması gerekmektedir.
- Sorular açık ve anlaşılır şekilde sorulmalıdır.
- Cevap anahtarı ve puanlama ölçeğinin önceden hazırlanması gerekmektedir.

- Sorularda hangi ayrıntıların isteneceği ve hangi ayrıntıya kaç puan verileceği önceden belirtilmelidir.
- Öğrencinin sınav esnasında heyecanlanması geçerlilik ve güvenilirliği etkileyeceğinden öğretmenin sözlü sınavdan önce öğrenciyi rahatlatması gerekmektedir.
- Geçerlilik ve güvenilirliğin etkilenmemesi açısından öğrencinin kişisel bilgileri ve özellikleri (aile, ekonomik gelir, cinsiyet vb.) göz ardı edilmelidir.
- Soruların öğrenme hedeflerini kapsayıcı biçimde sorulması ve aynı eğitim öğretim dönemi içerisinde birden fazla sözlü sınav yapılması, kapsam geçerliliği açısından önemlidir.

2.2.4.1.6. Eşleştirme Soruları

Eşleştirme testleri iki sütundan oluşmaktadır. Soruların yer aldığı sütun *öncüller*, çeldiricilerin yer aldığı sütuna ise *seçenekler* adı verilir (Tekindal, 2002). Öğrencilerin birbiri ile ilişkili olan maddeleri verilen yönergeye göre eşleştirmesi beklenir (Güven, 2019). Genellikle yazar-eser, ülke-başkent, ülke-üretim ürünleri gibi ilişkili konuları eşleştirmeye yönelik sorular sorulur. Seçenekler ve öncüller incelendiğinde çoktan seçmeli testlerle benzer özellikler taşıdığı söylenebilir (Tekindal, 2002).

Eşleştirmeli soru tiplerinin hazırlanması kolay ve puanlanması objektiftir. Şans faktörünün düşük olduğu bu testler; benzer düşünceleri, olguları, olayları, kuralları, neden-sonuç ilişkilerini bulma davranışları ölçme hususunda elverişlidir (Kemertaş, 2003).

2.2.4.2. Alternatif Değerlendirme Yöntemleri

Ölçme değerlendirme en temel amaçlarından biri öğrencinin neyi bilmediğinden ziyade, hangi davranışları ve becerileri öğrendiğinin ortaya çıkarılmasıdır. Dolayısıyla hiçbir ölçme aracının, tek başına kazanılan tüm davranışları ortaya çıkarmada yeterli olmayacağı bilinmektedir. Bu bakımdan tek bir ölçme değerlendirme aracına bağlı kalmak yerine çoklu ölçme değerlendirme çalışmalarının yapılması önem arz etmektedir (Tekindal, 2002).

Alternatif değerlendirme yöntemlerinin tek tip kabul edilen bir tanımı olmasa da, öğretimde kullanılabilen ve grubun günlük etkinliklerine kolayca dâhil edilebilen, öğrencilerin ilgili konuda becerilerini veya performanslarını gösteren yöntem ve teknikler olarak açıklanabilir. Geleneksel testlerin aksine, bir bireyin daha büyük bir gruba karşılaştırılmasını sağlamaz. Öğrencilerin bireysel olarak güçlü yönlerini ve ihtiyaçlarını belirlemeye çalışan bu yöntemde öğrenciler de değerlendirme sürecine aktif olarak katılırlar. Eğer bu testler öğrencilerin özelliklerini ve ilerlemelerini doğru bir biçimde yansıtıyorsa güvenilirdir (Navarrete, 1990).

Alternatif değerlendirme yaklaşımında hedef, öğrencinin mevcut bilgilerini ölçmek değildir. Gelişimsel değerlendirme olarak da bilinen bu yöntemde amaç, çocuğun zaman içindeki değişim potansiyelini ve yeterlilik seviyesini analiz etmektir (Champagne ve Newell 1992).

Eğitmenlerin, öğrenenlerin ne bildiğini ve yapabileceğini ölçme ve değerlendirme süreçlerinde çoktan seçmeli, doğru / yanlış veya diğer geleneksel test biçimlerini kullanmak yerine daha açıklayıcı ve kapsamlı değerlendirmeleri kullanmaları daha uygun olacaktır (Culbertson ve Jalongo, 1999). Çünkü alternatif değerlendirme türü sadece öğrenciyi değil, aynı zamanda sınıfı ve öğretimi de değerlendirmek için kullanılan bir yöntemdir. Böylece öğretmenler, süreci sürekli olarak izleme ve güncelleme fırsatı bulurlar ve bir geri bildirim döngüsünün parçası olmuş olurlar (Hamayan, 1995).

Alternatif değerlendirme yaklaşımları, geleneksel değerlendirme yaklaşımlarının getirdiği sınırlılıkları ortadan kaldırmaya yönelik geliştirilen yaklaşım olarak karşımıza çıkmaktadır. Giderilmesi, alternatif değerlendirme yaklaşımları ile mümkün olan bu sınırlılıkları Erbil vd. (2003) şöyle sıralamıştır:

- Geleneksel ölçme araçları, öğrenci başarısını gerçek dünyadan yalıtılmış bir biçimde ve sınırlandırılmış bir zaman diliminde ölçmektedir. Bu bakımdan öğrencilerin gerçek hayattaki problemleri çözme becerilerini ölçmede yeterli değildir.
- Geleneksel ölçme araçları öğrencinin davranışlarının gözlemlenmesinde ve ölçülmesinde elverişli değildir.

- Geleneksel ölçme araçları öğrenciye gözlem yapma, kaynağa ulaşma ve araştırma yapma imkânı tanımamaktadır.
- Geleneksel ölçme araçları, daha çok öğrenciye not verme amacıyla kullanılmakta; öğrencileri tanımaya ve izlemeye yönelik değerlendirme yapma ve dönüt sağlama imkânı tanımamaktadır.

Navarrete (1990), iki tür alternatif değerlendirme yönteminden bahsetmiştir:

- Yapılandırılmış değerlendirme tekniği; daha çok öğretmenler tarafından planlanan, puanlaması daha kolay olan, tamamlandı/tamamlanmadı veya doğru/yanlış gibi özelliklerin saptanabildiği değerlendirme tekniğidir. Kontrol listeleri, derecelendirme ölçekleri, anketler, yapılandırılmış görüşmeler ve gözlem sonuçları bu değerlendirme tekniğine örnek olarak verilebilir.
- Yapılandırılmamış değerlendirme tekniği; hem yazılı hem sözlü gerçekleşen çeşitli etkinlikleri değerlendirmeyi amaçlar. Ödevler, oyunlar, tartışmalar, çalışmalar, beyin fırtınası, anekdotlar gibi...

Uzaktan eğitimde ölçme ve değerlendirme türlerine yönelik Morgan ve O'Reilly'e (1999) göre, süreç içerisinde ve süreç sonunda düzey belirlemeye yönelik değerlendirmeler yapılabilmektedir. Buna göre süreç içerisinde öz-değerlendirme testleri, ödevler ve akran değerlendirmeleri gibi yöntemler kullanılabilirken; süreç sonrasında ise dönem sonu sınavları veya ödevlerle düzey belirlemeye yönelik değerlendirmelerde bulunulabilir. Simonson, Smaldino, Albright ve Zvacek'e (2012) göre ise uzaktan eğitimde yapılabilecek değerlendirmeler için objektif ve subjektif olmak üzere iki tür sınıflandırmadan söz edilebilir. Her iki değerlendirme türü de, süreç içerisinde ve düzey belirlemeye yönelik süreç sonrasında kullanılabilir. Objektif değerlendirmeler (çoktan seçmeli testler gibi), uygulama ve puanlamada kullanışlı olması bakımından avantaj sağlamaktadır. Buna karşılık araştırma çalışmaları, proje ödevleri, e-portfolio gibi araçlar subjektif değerlendirme olarak kullanılabilir.

2.3. İlgili Araştırmalar

Çalışmamızın bu bölümde, Türkiye’de ve yurt dışında gerçekleştirilen uzaktan eğitim, yüz yüze eğitim, uzaktan eğitimde ölçme değerlendirme ve Covid-19 sürecinin eğitimdeki yansımalarına ilişkin araştırmalara ve çalışmalara yer verilmiştir.

2.3.1. Türkiye’de Gerçekleştirilen İlgili Araştırmalar

Kirazlı Korkmaz (2022), yaptığı yüksek lisans tez çalışmasında Ankara’da turizm eğitimi alan yükseköğretim öğrencilerinin Covid-19 sürecinde uzaktan eğitime ilişkin bakış açılarını değerlendirmeyi amaçlamıştır. Veriler; ön lisans, lisans ve yüksek lisans öğrencilerinden turizm eğitimi alan 383 öğrenciden anket yöntemi ile toplanmıştır. Elde edilen sonuçlar analiz edildiğinde sosyalleşmeyi engellemesi, teknik sorunların yaşanması ve iletişimin sınırlı olması bakımından uzaktan eğitimle ilgili olumsuz yönde görüşlerin çoğunlukta olduğu görülmüştür. Buna rağmen öğrencilerin dersleri yüz yüze takip etmek istemedikleri tespit edilmiştir.

Sarıbıyık (2022), Covid-19 döneminde uzaktan eğitimle gerçekleşen matematik dersinin öğretmen ve öğrenci görüşleri doğrultusunda incelenmesini amaçladığı çalışmasında karma yaklaşım kullanmıştır. Araştırmanın örneklemini ortaokulda görev yapan 35 öğretmen ve 543 ortaokul öğrencisi oluşturmaktadır. Veriler öğretmenlerden yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanırken, öğrencilerden ise görüş belirleme ölçeği ve kişisel bilgi formu aracılığıyla toplanmıştır. Analiz sonuçlarına göre matematik öğretmenleri; uzaktan eğitimde sorumluluklarının arttığını, ölçme değerlendirme açısından sorunlar yaşadıklarını, öğrencilerin ders katılımının yeterince sağlanamadığını, fırsat eşitliğinin olmadığını, matematikte bazı konuların anlatımında zorluk çektiklerini, yüz yüze eğitim kadar verim almadıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca web tabanlı matematik öğretiminde erkek öğrencilerin kız öğrencilerden, devlet okulunda eğitim alan öğrencilerin özelde eğitim alan öğrencilerden, Suriye uyruklu öğrencilerin T.C. uyruklu öğrencilerden daha olumlu görüşe sahip oldukları tespit edilmiştir.

Sertkaya Dinler (2022), yaptığı yüksek lisans tez çalışmasında Covid-19 salgını döneminde sınıf öğretmenlerinin yaşadığı sorunları tespit etmek amacıyla 40 sınıf öğretmeninden çevrimiçi yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla veri toplamıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim deseni kullanılmıştır. İçerik analizi sonuçlarına göre öğretmenler, mesleki deneyim kazandıklarını ve birçok çevrimiçi aracı kullanmayı öğrendiklerini dile getirmişlerdir. Olumsuz olarak ise çevrimiçi materyallerin ve teknolojik aletlerin yetersizliğinden, öğrencilerin dikkat ve motivasyonlarının düşük olduğundan ve derse olan ilgi ve katılımın yeterli olmayışından bahsetmişlerdir.

Adak (2021), Covid-19 salgını döneminde uygulanan uzaktan eğitimde bilişim teknolojileri öğretmenlerinin yaşadıkları deneyimleri ortaya çıkarmayı amaçladığı çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması desenini kullanmıştır. Devlet okullarında ve özel okullarda görev yapmakta olan 20 öğretmen ile birebir yapılandırılmış görüşme formu ile veriler toplanmıştır. Elde edilen sonuçlara göre bilişim teknolojileri öğretmenlerinin; diğer öğretmenlere uzaktan eğitim ile ilgili seminer verdikleri, çevrimiçi derslerde kullanılabilecekleri araçlarla ilgili kılavuzlar hazırladıkları, onlarla sürekli olarak iletişimde kaldıklarını belirttikleri görülmüştür. Uzaktan eğitimde uygulamaya yönelik kazanımların aktarılamaması, bağlantı sorunları, mesai saati kavramının olmayışı, iletişim konusundaki eksiklikler olumsuz görüş şeklinde belirtilmiştir.

Avcı ve Akdeniz (2021), yaptığı çalışmada farklı branşlardaki öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde yürüttükleri çevrimiçi eğitimlere ilişkin düşüncelerini ve süreci nasıl değerlendirdiklerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Araştırmada veriler çevrimiçi form aracılığıyla toplanmış, sonuçlar betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Analiz sonucunda uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin en çok teknolojik alt yapı ve internet konusunda sorunlar yaşadıkları, eğitimde fırsat eşitsizliğinin arttığı yönünde görüşler saptanmıştır. Öğretmenlerin ve velilerin uzaktan eğitime uyum sağlama noktasında özellikle salgın sürecinin başında önemli sorunlar yaşadıkları tespit edilmiştir.

Balaman ve Hanbay Tiryaki'nin (2021) yaptıkları çalışmada, Covid-19 sürecinde zorunlu olarak yürütülen uzaktan eğitim hakkında öğretmen görüşleri araştırılmıştır. Bu kapsamda, Zoom yazılımının, Eğitim Bilişim Ağı (EBA) platformunun, EBA TV'nin öğrenme üzerindeki etkilerini, bu sistemler hakkında öğretmen tespitlerini ve uzaktan eğitimin öğrenme-öğrenci-öğretmen üzerindeki etkilerini ortaya çıkarmayı amaçlamışlardır. Verilerin görüşme formu kullanılarak elde edildiği çalışmanın örneklemini, 2019-2020 eğitim - öğretim yılında Hatay il merkezinde 7 farklı devlet okulunda görev yapan 12 öğretmen oluşturmaktadır. Analizden elde edilen sonuçlara göre bu süreçte bakanlıkça sunulan imkânların yeterli olduğu, eğitim sistemimizin bu sürece hazırlıklı olduğu, yerli ve güvenli canlı ders yazılımına ihtiyaç duyulduğu ve öğretmenlerin uzaktan eğitimi yüz yüze eğitim kadar etkili görmedikleri ortaya çıkmıştır.

Canpolat ve Yıldırım (2021), yaptıkları çalışmada ortaokul öğretmenlerinin gerçekleştirdikleri acil uzaktan öğretim uygulamalarına yönelik edindikleri tecrübeleri ortaya çıkarmayı amaçlamışlardır. Fenomenolojik yaklaşım ile desenlenen bu araştırmanın örneklemini farklı branşlardaki 8 öğretmen oluşturmaktadır. Yarı yapılandırılmış açık uçlu sorulardan oluşan görüşme formu kullanılarak veriler toplanmıştır. Elde edilen sonuçlara göre öğretmenler, uzaktan eğitim uygulamalarını olumlu karşıladıkları halde, öğrenci devamının bir takım sebeplerle yeterli düzeyde olmaması bakımından uzaktan eğitim faaliyetlerinin verimli geçmediğini dile getirmişlerdir.

Çelik (2021), yaptığı tez çalışmasında Covid-19 salgını döneminde biyoloji öğretmenlerinin ev ve okul yaşamlarındaki değişikliğin etkilerini ve uzaktan eğitim sürecine ilişkin görüşlerini nitel araştırma yöntemi ile ortaya koymayı amaçlamıştır. Ankara Sincan'daki resmi liselerde görev yapmakta olan 10 öğretmen araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Açık uçlu sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanan veriler, sonrasında analiz edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre; bu süreçte hem öğretmen hem veli rolü üstlenmenin güçlüğü, devam zorunluluğunun olmamasından kaynaklı sıkıntıların varlığı, kameraların kapalı olması sebebiyle etkileşimin verimli olmadığı, teknik altyapı ve ekipman eksikliği gibi problemler tespit edilmiştir.

Dünya, Aybek ve Şahin'in (2021) yapmış oldukları çalışmanın amacı, Covid-19 salgını ile birlikte acil olarak uzaktan eğitime geçen öğrencilerin ölçme-değerlendirme uygulamalarına ilişkin tecrübelerini anlamaktır. Kesitsel tarama yöntemi kullanılarak yapılan bu çalışma, üç ayrı devlet üniversitesinde öğrenim görmekte olan 144 öğrenciden anket yöntemi ile veriler toplanarak yürütülmüştür. Aynı ders kapsamında ele alınan anket sorularının sonuçlarına göre öğrencilerin büyük çoğunluğu puanlayıcının yansız davrandığını, yüzde 85'inin de ölçme araçlarının ve ölçme yöntemlerinin dersin muhtevasına uyumlu olduğunu belirttikleri görülmüştür. Ayrıca öğrencilerin sınavlara hazırlanma istekleri ile kaynaklara erişim arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.

Kılıç (2021), yaptığı çalışmada Covid-19 salgınının matematik öğretimine etkilerini değerlendirmek amacıyla sınıf öğretmenleri ile yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak birebir görüşme yapmıştır. Kahramanmaraş'ın Onikişubat ilçesinde görev yapmakta olan 24 sınıf öğretmeni araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Araştırmada nitel yöntemlerden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Genel olarak olumsuz tutumların elde edildiği araştırma sonuçlarına göre matematik öğretiminde daha çok geleneksel yöntem ve tekniklerin kullanıldığı görülmüştür. Uzaktan eğitim sürecinde yaparak yaşayarak öğrenme imkânının bulunmadığı, geri dönüt eksikliği, iletişim sorunları, matematik öğretimi için yeterli sürenin olmadığı dile getirilmiştir. Buna karşılık öğretmenlerin somutlaştırma yapma konusunda zorluk çekmedikleri, öğrencilerin ve velilerin uzaktan eğitime olumlu tutum geliştirdikleri, EBA TV ders içeriklerinin beğenilerek kullanıldığı ve öğrencilerin hazırbulunuşlukları açısından sorun yaşamadıkları dile getirilmiştir.

Kocabaş (2021), Covid-19 salgını sürecinde çevrimiçi lisans derslerine ilişkin öğrenci katılımının nasıl sağlandığının, öğretim elemanları ve öğrencilerin deneyimlerinden faydalanarak ortaya koymayı amaçladığı çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik desen kullanmıştır. Hem vakıf hem devlet üniversitelerinde görev yapmakta olan 10 öğretim elemanı ile çevrimiçi lisans derslerini alan 15 öğrenci, araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilmiştir. Buna göre öğrenci

katılımı; öğrenen-öğreten-öğrenme ortamı ile ilgili durumlar, ölçme değerlendirme ile ilgili durumlar, öğretim süreci ile ilgili durumlar ve teknik durumlar şeklinde sağlanmaktadır.

Metin, Gürbey ve Çevik'in (2021) yaptıkları çalışmanın amacı, öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin görüşlerini ortaya koymaktır. Araştırmanın çalışma grubunu 2020-2021 eğitim-öğretim yılında farklı branşlarda görev yapan 390 öğretmen oluşturmaktadır. Nicel araştırma yöntemi kullanılarak gerçekleştirilen çalışmanın verileri Uzaktan Eğitime Yönelik Görüş Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Elde edilen sonuçlar incelendiğinde uzaktan eğitimle ilgili daha çok olumsuz görüş elde edildiği görülmüştür. Öğretmenlerin özellikle sınıf kontrolü, etkili iletişim, öğrenci motivasyonunu yükseltme, ders araç-gereçlerini kullanmadaki yetersizlikler, internet alt yapısının yeterli olmayışı ve derse katılımın sağlanması hususunda sorun yaşadıkları tespit edilmiştir.

Öztaş (2021), yaptığı çalışmasında Fen Bilimleri öğretmenlerinin Covid-19 döneminde bilgi ve iletişim araçlarını kullanmaya yönelik yeterlilik algılarını ve uzaktan eğitime ilişkin görüşlerini belirlemeyi amaçlamıştır. Karma yöntemin kullanıldığı bu çalışmanın çalışma grubunu 128 tane Fen Bilimleri öğretmeni oluşturmaktadır. Veriler Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterlilik Algısı Ölçeği ve yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Elde edilen bulgulara göre öğretmenlerin BİT kullanımına ilişkin yeterlilik algılarının "Yeterli" olduğu görülmüştür. Uzaktan eğitime ilişkin görüşler incelendiğinde ise öğretmenlerin en çok teknolojik araçları kullanma ve iletişim ile ilgili sorun yaşadıkları tespit edilmiştir. Uzaktan eğitimin öğretmenlerin mesleki gelişimlerini olumlu etkilediği ancak mesleki doyumlarını olumsuz etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Saygı (2021), yaptığı çalışmasında Covid-19 virüsünün neden olduğu salgın dolayısıyla uzaktan eğitim uygulamalarında sınıf öğretmenlerinin karşılaştığı problemleri tespit etmeyi ve bunlara çözüm önerileri getirmeyi amaçlamıştır. Çalışmanın örneklemini Karatay İlçesinde görev yapan 40 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Verilerin, elektronik anket formları aracılığıyla toplandığı çalışmada, ilkokulların teknolojik donanımlarının ve öğrencilerin

uzaktan eğitime katılımlarının yeterli olmadığı, öğretmenler arası iletişiminin yeterli olduğu, öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme uygulamalarında zorlandıkları sonuçlarına ulaşmıştır.

Uzun (2021), çalışmasında Covid-19 salgını süreciyle beraber uygulamaya konulan uzaktan eğitim etkinliklerine ilişkin birleştirilmiş sınıflarda görev yapan öğretmenlerin görüşlerini belirlemeyi amaçlamıştır. Çalışma grubunu Mardin’de birleştirilmiş sınıflarda görev yapan 43 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu ile verilerin toplandığı çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Yapılan analiz sonuçlarına göre uzaktan eğitim sürecinde teknoloji ve internet alt yapısı sorunlarından ötürü, derslerin verimli işlenemediği ve öğrencilerin derslere aktif katılamadığı yönünde görüşlerin çoğunlukta olduğu tespit edilmiştir. Birleştirilmiş sınıflarda uzaktan eğitim sürecinde her ne kadar öğrenciler sınıf düzeyine göre gruplandırılrsa da etkili iletişimin sağlanmadığı dile getirilmiş, buna karşın teknoloji ve alt yapı yetersizliklerinin giderilmesiyle uzaktan eğitimin birleştirilmiş sınıflarda kullanılabilceği ifade edilmiştir.

Zorluoğlu, Devecioğlu ve Sayın (2021), Covid-19 salgını döneminde eğitim fakültesinde görev yapan ve derslerine zorunlu olarak uzaktan eğitim ile devam eden öğretim elemanlarının uzaktan eğitime ilişkin görüşlerini ortaya koymak amacıyla çalışma yapmışlardır. Betimsel araştırma yöntemi kullanılarak yürütülen çalışmada veriler anket yöntemiyle toplanmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre; öğretim elemanlarının çoğunun Adobe Connect programına hâkim olduğu, adı geçen programının uzaktan eğitimde kullanılmasının kısmen yeterli olduğu, uzaktan eğitim uygulamalarının öğrenciler için kısmen yeterli görüldüğü, uzaktan eğitimin uygulanmasında altyapı yetersizliklerinin en büyük engel olarak görüldüğü, derslerde genellikle sözel anlatımdan faydalandığı, uzaktan eğitimde derse ayrılan sürelerin yeterli olduğu, öğretim elemanlarının öğrencilerle etik ihlaller yaşamamak için ders içeriklerini paylaşmak istemedikleri, zorunlu uzaktan eğitim sonrasında takviye eğitimler yapılmasının uygun olacağı, öğrencileri daha çok ödev yoluyla değerlendirmeye çalıştıkları ve uzaktan eğitimde yapılan ölçme ve değerlendirmelerin gerçeği kısmen yansıttığını düşündükleri tespit edilmiştir.

Adıgüzel (2020), çalışmasında koronavirüs salgını sonrası yüz yüze eğitimden uzaktan eğitime geçen öğretmenlerin, öğrenci başarılarını değerlendirilmeye yönelik görüşlerini ve deneyimlerini saptamayı amaçlamıştır. Farklı eğitim kademelerinde görev yapmakta olan 20 gönüllü öğretmenden bireysel görüşme yöntemiyle toplanan bulgulara göre uzaktan eğitimde genel olarak ödevlendirme değerlendirme açısından daha uygun olacağı konusunda görüş bildirdikleri belirtilmiştir. Öğrencilerin bireysel gelişimlerine yönelik yapılacak değerlendirmelerin güç olduğu ve bu değerlendirmelerin ilkökul kademesinde uygulanmasının daha uygun olacağı yönünde görüşlere yer verilmiştir. Öğrenci başarısının değerlendirilmesinde en uygun ölçme aracının açık uçlu veya klasik yazılı sınavlar olduğu konusundaki görüşlerin yaygın olduğu ifade edilmiştir. Öğretmenlerin uzaktan eğitimde çoktan seçmeli ölçme araçlarının, sınav güvenilirliği ve kopya çekme olasılığını artırması açısından elverişli olmayacağına ilişkin görüşlere yer verilmiştir.

Afşar ve Büyükdoğan (2020), Covid-19 salgını sürecinde öğrenimlerine uzaktan eğitimle devam etmek zorunda kalan üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitim sistemine ilişkin görüşlerinin ve sistemle ilgili öz yeterliliklerinin tespit edilmesi amacıyla çalışma yapmışlardır. Araştırmanın çalışma grubunu, Konya'daki bir üniversitenin İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ile Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi'nde öğrenim gören 432 öğrenci oluşturmaktadır. Veriler Google Form formatında çevrimiçi anket kullanılarak toplanmıştır. Elde edilen sonuçlara göre öğrencilerin yarısı kampüse gidiş-geliş sorununu ortadan kaldırdığı için uzaktan eğitimi tercih ederken diğer yarısı teknik sorunlar, sosyal ortamdaki uzak kalma, iletişim sorunları ve internet erişimi problemleri sebebiyle yüz yüze eğitimi tercih etmektedir. Öğrencilerin %90'ı uzaktan eğitim için öz yeterliliğe sahip olduklarını belirtmişlerdir.

Bakioğlu ve Çevik (2020), çalışmasında Covid-19 salgını sürecinde uzaktan eğitimde neler yaşandığına ilişkin ortaokulda görev yapan Fen Bilimleri öğretmenlerinin deneyimlerini derinlemesine incelemeyi amaçlamıştır. Olgubilim deseni ile yürüttüğü araştırmada Türkiye'nin çeşitli bölgelerinde ortaokullarda görev yapan 75 Fen Bilimleri öğretmeni ile yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanarak veri toplamıştır. Elde edilen sonuçlara göre bu süreçte öğretmenlerin;

internet, iletişim, öğrenci ders katılımının sağlanması ve okul yönetiminin baskısı gibi problemlerle karşı karşıya kaldıkları tespit edilmiştir. Ayrıca uzaktan eğitim sürecinde farklı materyallerin kullanılması ve laboratuvar/atölye etkinliklerinin tamamlanamaması konusunda kaygılara sahip oldukları görülmüştür. Buna karşın salgının eğitim teknolojileri kullanımını ve mesleki gelişimlerini çoğunlukla olumlu yönde etkilediği belirtilmiştir.

Demir ve Özdaş (2020), Covid-19 döneminde ilkokuldaki uzaktan eğitim uygulamalarına ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi amacıyla çalışma yürütmüşlerdir. Açık uçlu sorulardan oluşan anket aracılığıyla verilerin toplandığı çalışmanın örneklemini farklı ilkokullarda görevini sürdüren 44 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırma sonuçları; öğretmenlerin Covid-19 döneminde uzaktan eğitim faaliyetlerini bilgisayar ve internet gibi çeşitli iletişim araçları ile EBA ve çeşitli çevrimiçi platformları kullanarak, veli-öğrenci-öğretmen iletişimini koparmadan, öğrencileri yönlendirip takip ederek gerçekleştirdiklerini ortaya koymuştur. Öğretmenler uzaktan eğitim faaliyetlerini memnun edici, elverişsiz ve sınırlı olarak belirttikleri üç farklı görüş bildirmişlerdir. Ayrıca öğretmenler, alt yapı yetersizliği, öğrenci katılımının yeterli olmayışı, planlama güçlüğü, haberleşme ve EBA platformu ile ilgili sorunlar yaşadıklarını belirtmişlerdir.

Eroğlu ve Kalaycı (2020) yaptıkları çalışmada, Türk Dili dersinde uzaktan ve yüz yüze eğitim uygulamalarına yönelik; içerik, ders işleniş ve ölçme değerlendirme açısından öğrenci görüşlerini ortaya koymayı amaçlamıştır. Yüz yüze ve uzaktan eğitim modeli ile eğitim alan 50'şer öğrencinin bulunduğu iki gruptan, yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile veriler toplanmıştır. Sonuç olarak iki öğrenci grubunda da ders içeriği ve işleniş boyutlarına yönelik olumsuz görüşler çoğunluktadır. İki grup için de zorluk düzeyi ile uygun olmayan yöntem ve teknikler olumsuz görüşlerin ortak sebebi olarak belirtilmiştir. Ölçme değerlendirme boyutunda ise sınavların belirleyici olmamasından kaynaklı olumsuz görüşler çoğunluktadır. Her iki grup da çoktan seçmeli sınavların başarıyı ölçmek için yeterli olmadığı, süreç değerlendirmesinin daha uygun olacağı konusunda öneride bulunmuşlardır. Ancak avantaj ve dezavantajlarının değerlendirilmesinde, etkileşim ve öğrenmelerin kalıcılığı

açısından yüz yüze eğitimin daha avantajlı olduğunu belirten görüşler çoğunluktadır.

Erzen ve Ceylan'ın (2020) yaptıkları çalışmanın amacı, Covid-19 salgını döneminde yüz yüze eğitim alan öğrencilerin zorunlu olarak geçmiş oldukları uzaktan eğitime ilişkin görüşlerinin belirlenmesidir. Eğitim fakültesinde eğitim gören 13 öğrenci ile yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Elde edilen sonuçlar, etkili sunum yapan, hızlı iletişim kuran ve kaliteli içerik oluşturma becerisine sahip olan öğretim üyelerinin uzaktan eğitimde başarılı bulunduğunu göstermektedir. Not paylaşımıyla yetinen, kalitesiz içerik paylaşan, iletişim kurmayan ve ödevlerde anlaşılmaz yönergeler veren öğretim üyelerinin ise öğrenciler tarafından başarısız görüldüğü tespit edilmiştir. Uzaktan eğitim sürecinde ders değerlendirmeleri sonuçlarının hızlı, tarafsız ve çevresel faktörlerden etkilenmemesi bakımından olumlu olduğu; sistemin kopya çekmeye müsait olması ve cevapların yayınlanmaması durumlarının olumsuz olarak değerlendirildiği görülmüştür.

Genç, Engin ve Yardım (2020), durum çalışması olarak yaptıkları araştırmada Covid-19 sürecinde gerçekleştirilen uzaktan eğitim uygulamalarını lisansüstü öğrencilerin görüşlerine göre değerlendirmeyi amaçlamışlardır. Çalışma grubunu Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde öğrenim gören 14 öğrenci oluşturmaktadır. Veriler öğrenci günlükleri yoluyla toplanmıştır. Sonuçlar incelendiğinde öğrenciler açısından uzaktan eğitimin; derslerde fiziksel hazırlığı ortadan kaldırması, ders kayıtlarının ve içeriklerinin ulaşılabilir olması, öğretim elemanları ile iletişimi hızlandırması, öğretim elemanlarının destekleyici tavırları, zaman-para-emek açısından ekonomik oluşu, ödevlerin öğrencileri derse hazırlaması ve dersten uzaklaşmayı önlemesi, verilen görevlere yapılan geribildirimlerin olması, çevrimiçi eğitimlere katılım fırsatı olması bakımından avantajlı olduğu ifade edilmiştir. Olumsuz faktörler ise derslerin aynı günde yoğunlaşması, artan ödev yükü, ders esnasında aile fertlerinin gürültüsü ve dışarıdan gelen uyarıcılar, öğretimsel görevlerin yeterince açık olmaması, teknolojiye aşırı maruz kalma, salgından kaynaklanan sorunlar, internet kaynaklı-sistemsal-teknolojik problemler, yöntem

ve tekniklerde tekdüzelik, sınıf mevcutlarının fazlalığı, ders içeriklerinin öğrenciler tarafından yetersiz sunulması olarak belirtilmiştir.

Genç ve Gümrükçüoğlu (2020), Covid-19 salgını döneminde farklı üniversitelerde öğrenim gören İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin uzaktan eğitime bakış açılarını incelemeyi amaçladıkları bu çalışmada hem nicel hem de nitel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Çalışma grubunu 1212 İlahiyat Fakültesi öğrencisi oluşturmaktadır. Veriler anket ve mülakat tekniği kullanılarak elde edilmiştir. Yapılan analizler sonucu öğrencilerin salgın sürecindeki uzaktan eğitim uygulamaları ile ilgili memnuniyet oranı %23,1'dir. Zaman tasarrufu, derslere kolay erişim ve tekrar etme imkânı bakımından uzaktan eğitimden memnun olduklarını belirtmelerine rağmen, sosyalleşme ve yüz yüze etkileşiminden uzak olmaları nedeniyle öğrencilerin birçoğu uzaktan eğitimi eleştirmiştir. Ayrıca bu sisteme acil olarak geçilmesinin bir sonucu olarak çevrimiçi materyal temininde zorluklar yaşadıklarını belirtmişlerdir.

Karaca ve Kelam (2020), yapılandırılmış mülakat formu kullanarak Covid-19 salgını döneminde lise öğretmenlerince sunulan uzaktan eğitimin hizmet kalitesini belirlemek amacıyla çalışma yapmıştır. Veriler Yozgat' ta Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde eğitim-öğretim hizmeti sunan 10 öğretmen ile telefon görüşmesi yapılarak elde edilmiştir. Buna göre öğretmenlerin uzaktan eğitim sisteminde kendilerini yeterli gördükleri, süreç içerisinde uygulamalar için ekstra çaba göstererek kaliteli bir eğitim hizmeti sunmaya çalıştıkları ancak sistemsel/teknik konular ile değerlendirme ve geribildirim noktasında sıkıntılar yaşadıkları sonuçlarına ulaşılmıştır.

Keskin ve Özer Kaya (2020), çalışmasında Covid-19 salgını sürecinde eğitimlerine uzaktan devam eden üniversite öğrencilerinin acil yapılandırılmış web tabanlı eğitim hakkındaki görüşlerinin değerlendirilmesini amaçlamıştır. Çalışma 2019-2020 bahar döneminde salgın nedeniyle eğitimine web tabanlı olarak uzaktan devam eden ve çevrimiçi ortamdan gönderilen ankete dönüş sağlayan 652 üniversite öğrencisi ile gerçekleşti. Elde edilen sonuçlara göre; salgın sürecinde öğrencilerin sosyal medya ve televizyon başında geçirdikleri

sürelerin yaklaşık iki kat arttığı, büyük çoğunluğunun web tabanlı uzaktan eğitimi yüz yüze eğitim kadar etkili bulmadığı, öğrencilerin öğretim elemanlarıyla kolay iletişime geçemedikleri, uzaktan eğitimin bireysel öğrenme hızlarına uygun olduğu ancak öğrenmelerin kalıcı olmadığı, eğitim esnasında teknik anlamda sorun yaşadıkları tespit edilmiştir.

Özdoğan ve Berkant (2020), yaptıkları çalışmada Covid-19 salgını sürecinde yaşanan zorlukları ortaya koymak ve sorunlara çözüm önerileri getirebilmek amacıyla uzaktan eğitim süreci ile yüz yüze eğitim sürecinin avantaj ve dezavantajlarını, uzaktan eğitimde yer alan paydaşların görüş ve önerilerini alarak incelemişlerdir. Müdürler, müdür yardımcıları, öğretmenler, veliler ve birçok kademedeki öğrencilerin oluşturduğu örneklem grubundan veriler görüşme yoluyla toplanmıştır. Elde edilen bulguların ölçme değerlendirme boyutuna ilişkin sonuçları incelendiğinde uzaktan eğitim; ödev yükü fazlalığı, kopyaya elverişlilik ve imkânların sınırlılığı yönünden dezavantajlı bulunmuştur.

Saltürk ve Güngör (2020), üniversite öğrencilerinin Covid-19 salgını sebebiyle acil olarak geçiş yapılan uzaktan eğitime ilişkin deneyimlerine ve süreç esnasındaki akademik motivasyonlarına etki eden faktörleri değerlendirmek amacıyla çalışma yapmışlardır. Veriler Kişisel Bilgi Formu, Covid-19 Sürecinde Uzaktan Eğitimi Değerlendirme Anketi ve COVID-19 Sürecinde Akademik Motivasyon Anketi ile toplanmıştır. Çalışmanın örneklemini 2019-2020 eğitim öğretim yılında Afyon Kocatepe Üniversitesi'nde farklı bölümlerde öğrenim gören 325 öğrenci oluşturmaktadır. Analiz sonuçlarına göre öğrenciler uzaktan eğitim sürecinde objektif bir biçimde değerlendirme yapıldığını, derslerin içeriklerine uygun olduğunu ve ders için ayrılan sürelerin yeterli olduğunu belirtmişlerdir. Ancak çevrimiçi uzaktan eğitim derslerinin, akademik gelişimlerine katkıda bulunmadığını dile getirmişlerdir. Öğrencilere göre uzaktan eğitim, teorik dersler için daha uygun görülmüştür. Ayrıca öğrenciler için sınavların veya ödevlerin uygulanış biçiminin akademik motivasyonlarını etkilemediği tespit edilmiştir.

Sayan (2020) yaptığı çalışmasında, daha önceden yüz yüze eğitim yapan ancak Covid-19 salgını nedeniyle aniden uzaktan eğitime geçiş yapan kurumlarda uzaktan eğitim faaliyetlerinin değerlendirilmesine ilişkin öğretim

elemanlarının görüşlerini almak amacıyla anket yöntemi ile veri toplamıştır. Verilerin analiz sonuçlarına göre öğretim elemanlarının yüzde 78'uzaktan eğitimde değerlendirme konusunda yüz yüze eğitimden aldıkları verimi alamadıklarını, tamamına yakını ise uygulamalı derslerde değerlendirmelerin yetkin olmadığını belirtmişlerdir. Ayrıca yapılan analizlerde öğretim elemanlarının yüzde 80'i (kararsız görüşlerle birlikte), uzaktan eğitim ile değerlendirmelerin yapılamadığını belirttikleri görülmüştür.

Şen ve Kızılcıoğlu (2020), Covid-19 Salgını döneminde Türkiye'deki üniversitelerde yürütülen uzaktan öğretim sürecinin yansımalarının öğrenci ve akademisyen görüşleri açısından incelenmesi için çalışma yapmışlardır. Nitel araştırma desenlerinden fenomenoloji deseni kullanılarak yapılan çalışmanın örneklemini Antalya AKEV Üniversitesi'ndeki akademisyenler ve lisans öğrencileri oluşturmaktadır. Anket yöntemi ile çevrimiçi olarak toplanan çalışmada, öğrencilerin uzaktan öğretim yöntemi ile işlenen dersleri sıkıcı buldukları, uzaktan öğretimin sosyalleşmeye engel olduğunu düşündükleri, akademisyenler ile iletişimin verimli olmayışı gibi nedenlerle uzaktan öğretim sürecinden memnun olmadıkları sonuçları elde edilmiştir. Uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin akademik performanslarında artış olmadığından ve sürecin yıpratıcı olduğundan yakındıkları görülmüştür. Eğitimcilerin ise uzaktan eğitimden kısmen memnun olsalar da yüz yüze eğitimi tercih ettikleri görülmüştür.

Türküresin (2020), yaptığı çalışmasında Covid-19 salgını döneminde yürütülen uzaktan eğitim faaliyetlerini öğretmen adaylarının görüşleri bağlamında incelemeyi amaçlamıştır. Karma araştırma yöntemi kullanılarak yürütülen çalışmada veri toplama aracı olarak Uzaktan Eğitim Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime Yönelik Görüşleri Ölçeği ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Nicel verilerin analizi sonucunda öğretmen adayları uzaktan eğitime yönelik kısmen memnun olduğu görülmüştür. Ayrıca cinsiyet, internet erişimine sahip olma, dersi takip etme durumu ve internet erişimi kotası değişkenlerine göre anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Nitel verilerin analizi sonucunda ise öğretmen adayları uzaktan eğitimi ekonomiklik, tekrar etme imkânı vermesi, zaman ve mekân sınırlılığını kaldırması bakımından avantajlı bulmuşlardır. Buna karşın uzaktan öğrenmelerin kalıcı olmayışı, ölçme ve

değerlendirmeden kaynaklı sorunların varlığı, disiplin problemleri, internet ve sistemle ilgili sorunlar ve etkileşim eksikliği gibi dezavantaj olarak belirtilmiştir.

Yolcu (2020), yaptığı çalışmada Doğu Anadolu Bölgesindeki bir üniversitenin Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümünde öğrenim gören öğrencilerinin uzaktan eğitim deneyimleri anlamaya çalışmıştır. Hem açık hem kapalı uçlu sorulardan oluşan anket aracılığıyla veriler toplanmış, betimsel analiz yöntemiyle analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda öğrencilerin büyük oranda teknik donanımlarının ve uzaktan eğitim için hazırbulunmuşluklarının yeterli olmadığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin büyük çoğunluğunu (%83), eğitimlerini tamamlayamayacakları korkusunu yaşadıklarını belirtmiştir. Ayrıca derslerin tekrara elverişli olması ve esnek bir ortamda takip edilebilmesi açısından uzaktan eğitim olumlu bulunmuştur. Uzaktan eğitimin olumsuz yönleri ise soru sorma imkânının yeterince sağlanamaması, iletişim eksikliği, ev ortamından kaynaklı dikkat dağınıklıkları ve sistemin uygulamalı dersler için verimli olmayışı şeklinde belirtilmiştir.

Yılmaz (2017), öğrencilerin akademik yönden çevrimiçi performanslarını değerlendirme süreci ile ilgili öğretim üyelerinin görüşlerini belirlemek ve yüz yüze gerçekleştirilen değerlendirme süreçleri ile ilgili görüşlerini karşılaştırmak amacıyla çalışma yapmıştır. Çalışmasında nicel ve nitel araştırma yöntemlerini bir arada kullanmıştır. Nicel veriler anket formu ile toplanırken nicel veriler yarı yapılandırılmış görüşme formları ile toplanmıştır. Bir devlet üniversitesinin uzaktan eğitim programlarında çalışan 46 öğretim elemanı ile gerçekleştirilen araştırma bulgularına göre öğretim üyeleri, alternatif ölçme araçlarının öğrenci motivasyonunu artırdığına ve öğrencinin öğrenme becerilerini ortaya koyduğuna inanmaktadırlar. Ancak çevrimiçi sınavlarda daha çok çoktan seçmeli sınavları tercih ettikleri, alternatif ölçme değerlendirme araçlarını pek tercih etmedikleri dikkat çekmiştir. Tercih edilmemesinin gerekçesi olarak alternatif ölçme değerlendirme araçlarının tek başına kullanılmasının yetersiz olduğu ve çok zaman aldığı konusundaki görüşlere yer verildiği ifade edilmiştir. Ayrıca çalışmadan edinilen bulgulara göre öğretim üyeleri, çevrimiçi sınavların güvenilir

olmadığı ve öğrencilerin çevrimiçi ortamlarda kontrol edilemediği yönünde görüş belirtmişlerdir.

Kör, Çataloğlu ve Erbay (2013), bilgisayar programcılığı bölümünde uzaktan ve örgün olmak üzere iki farklı yöntemle öğrenim gören iki grup arasında öğretim yönteminin öğrenci başarısı üzerindeki etkisini incelemek amacıyla çalışma yapmışlardır. Öğrencilere CSS ve Java Script konuları içeren ön test ve son test puanlarına ilişkin veriler SPSS programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre uzaktan eğitimde öğrencilerin akademik performanslarında örgün eğitime oranla daha yüksek bir artış tespit edilmiştir. Araştırmacı, uzaktan eğitimde kullanılan animasyon, simülasyon ve video gibi etkileşimli materyallerin süreci daha ilgi çekici ve verimli hale getirdiği yorumunda bulunmuştur.

Karataş (2006), birbirine öğrenme deneyimleri bakımından eş iki grubun, internet temelli ve yüz yüze öğrenme sistemlerinde ön test ve son test puanları ile kalıcılık ortalama puanları arasındaki farkı belirlemek amacıyla bir çalışma yapmıştır. Yapılan deneysel çalışmada hem kalıcılık puanları hem de ön test-son test puanları açısından bulgular yüz yüze eğitimin lehine sonuçlanmıştır.

2.3.2. Yurt Dışında Gerçekleştirilen İlgili Araştırmalar

Figueiredo (2022), çalışmasında COVID-19 salgını sırasında İngilizce eğitimi alan öğrencilerde uzaktan eğitimin etkilerine ilişkin STEM öğretmenlerinin algılarını araştırmayı amaçlamıştır. Yorumlayıcı fenomenolojik analiz yöntemi kullanılarak yapılan çalışmada görüşmeler Zoom video konferansı aracılığıyla 4 öğretmenle röportaj şeklinde gerçekleştirilmiştir. Sonuç olarak katılımcıların Covid-19 sürecine ne kadar dirençli oldukları tespit edilse de, uzak bir ortamda öğretmenlik yapmanın fedakârlık ve stresten uzak olmadığı ifade edilmiştir. Her bir öğretmenin fiziksel ve duygusal rahatsızlıklardan bahsettiği tespit edilmiştir. Mülakat verileri, pandemi sırasında uzaktan eğitim alan birçok yabancı dil öğrencisi için aile, eğitim, finansal, teknik ve dil dâhil olmak üzere en çok desteğe sahip olanların en esnek öğrenciler olduğunu ortaya koymuştur. Öğrencilerin çevrimiçi derslerde yüz yüze derslere göre daha az katılım

sağladığı, kameraların kapalı olduğu ve çoğunlukla iletişime kapalı oldukları bildirilmiştir.

Meyrick (2022), yaptığı çalışmada özel okulda görev yapan öğretmenlerin öğrencilerin final notlarını belirlemek için geleneksel ve standartlara dayalı not sistemlerini kullanma deneyimleri üzerinde Covid-19 salgınının etkilerini tanımlamayı amaçlamıştır. İlkokul ve ortaokul (1-8. Sınıf) öğrencilerine eğitim vermekte olan, özel okullarda görev yapan 30 öğretmenden anket ile veri toplanmış, bu öğretmenlerin 8'i görüşmeye katılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre öğretmenlerin %90'ının geleneksel not sistemlerini kullanmalarına rağmen alternatif not verme uygulamalarını kullanmaya daha istekli oldukları görülmüştür. Covid-19 salgını sonrası final notlarındaki güvenilirliğin düşük olduğu belirtilmiştir. Birçok öğretmen, eksik çalışmalarını görmezden geldikleri ve değerlendirme yaparken daha hoşgörülü davrandıkları için 2020-2021 eğitim öğretim notlarının gerçeği yansıtmadığını dile getirmişlerdir.

Applewhite (2021), yaptığı çalışmada Covid-19 pandemisi sırasındaki hızlı değişim süreci bağlamında e-öğrenime geçiş ve öğrenme yönetim sisteminin kullanımıyla ilgili kolejdeki öğretim üyelerinin deneyimlerini nitel olarak keşfetmeyi amaçlamıştır. Araştırmaya 2019-2020 eğitim öğretim yılında tam zamanlı olarak çalışan 27 öğretim üyesi katılmıştır. Veriler yarı yapılandırılmış görüşmeler, anketler ve ikincil belgelerden toplanmıştır. Yapılan analizler sonucu katılımcıların e-öğrenme için değişikliğe hazır olma düzeylerinin, deneyimlerini etkilediği tespit edilmiştir. Öğretim üyelerine göre pandemi ile zorunlu olarak LMS'ye ve e-öğrenmeye geçişin, sorunları çözme ve deneyimleme bakımından fırsat sağladığı belirtilmiştir. Ancak, e-öğrenmeye geçiş sürecine hazırlıklı olduklarını ifade eden bazı öğretim üyeleri bile, özellikle öğrencilerle ilgili endişelerle ve hızlı geçiş sırasında karşılaştıkları engellerle ilgili olumsuz deneyimler bildirmiştir. Belirtilen olumsuzluklar; yetersiz hazırlık ve planlama süresi, yetersiz teknik destek, idari yetersizlikler ve LMS entegrasyonu önündeki engeller şeklindedir.

Blakey'in (2021) üç makaleli literatür sentezi şeklinde ve nitel biçimde hazırladığı tezin amacı, çevrimiçi öğrenciler tarafından tanımlanan öğrenci katılımının özelliklerini ve deneyimlerini keşfetmek ve anlamaktır. Sonuç olarak çevrimiçi ortamlarda farklı deneyimlere sahip olsalar dahi, öğrencilerin çevrimiçi katılıma değer verdiği ve çevrimiçi öğrenmeyi arzu ettikleri analiz edilmiştir. Özellikle çalışan öğrencilerin birçoğunun, çevrimiçi öğrenmeyi ilişkilendirilebilir ve uygulanabilir olması bakımından profesyonel ilerleme için bir fırsat olarak kabul ettiği ve akranlarıyla etkileşim kurabilme açısından ilgi çekici buldukları görülmüştür.

Brunetti (2021), yaptığı çalışmada salgın sırasında acil olarak uzaktan eğitime geçiş yapan kuzeydoğu ABD' deki dört yıllık özel bir üniversitedeki kilit paydaşların bakış açılarından, öğrencilerin bütünsel eğitim deneyimlerini keşfetmeyi amaçlamıştır. Mülakatlar, doküman analizi, katılımcı görüşleri ve araştırmacı yansımaları aracılığıyla yapılan bu nitel çalışmanın örneklemini 7 öğrenci, 6 bölüm başkanı, 4 dekan, 1 rektör ve 3 akademisyen oluşturmaktadır. Ek olarak 61 belge ile doküman analizi yapılmıştır. Sonuç olarak öğrenci ve öğretmenlerin, etkileşim, lojistik, çevre, teknoloji ve ruh sağlığı ile ilgili karşılaştıkları zorluklar dile getirilmiştir. Tespit edilen zorlukların üstesinden gelmek için paydaşların tavsiyeleri şunları içermektedir: Standart bir LMS programı oluşturmak, uzaktan öğrenme zamanlarında senkronize toplantı oturumlarını zorunlu kılmak, LMS araçlarını ve video konferans araçlarını kullanmak üzere kurulduğundan ve donatıldığından emin olmak için eğitim programı geliştirmek ve öğrenci/öğretmen ilişkileri programının geliştirilmesi için çeşitli çalışmalar yapmak.

Cooper (2021), yaptığı çalışmada düşük gelirli ve yüksek gelirli ilk ve orta dereceli okullarda görev yapan öğretmenler arasında, COVID-19 nedeniyle e-öğrenmenin çeşitli yönlerine ilişkin algılarında önemli farklılıklar olup olmadığını incelemeyi amaçlamıştır. Bunun yanı sıra öğretmenlerin teknoloji algılarının nasıl değiştiğine, hangi faktörlerin e-öğrenme becerilerini etkilediğine ve COVID-19 nedeniyle e-öğrenme sırasında öğrencilerin performansını en çok hangi faktörlerin etkilediğine ilişkin veri toplamayı hedeflemiştir. Bunun için

öğretmenlere uygulamak üzere hem likert ölçeği hem de açık uçlu sorular içeren bir anket geliştirmiştir. Anketten elde edilen sonuçlara göre düşük gelirli okullarda çalışan öğretmenlerin; uzaktan eğitimdeki teknoloji algıları, e-öğrenme becerilerinin mesleki gelişimlerine katkısına olan inançları ve sosyo-ekonomik durumun öğrenci başarısı üzerindeki etkisinin farkında olma olasılıkları daha yüksek çıkmıştır.

He vd. (2021), sağlık bilimi öğrencileri açısından senkronize uzaktan eğitim (SDE) ile geleneksel eğitimin etkililiğini belirlemek amacıyla veri tabanından ve çeşitli kaynaklardan olmak üzere toplam 1686 çalışmayı derleyerek meta-analiz yöntemiyle incelemişlerdir. Elde edilen bulgulara göre geleneksel eğitim ile SDE arasında etkililik açısından anlamlı bir fark bulunamamıştır. Memnuniyet açısından ise SDE 'in daha yüksek memnuniyet oranına sahip olduğu belirtilmiştir. Bu bakımdan araştırmacılar, Covid-19 salgını şartlarında SDE 'in uygulanabilir bir yöntem olacağı sonucuna varmışlardır.

Pfleging (2021), çalışmasında COVID-19 pandemisi bağlamında öğretmen esnekliği ve öz-yeterliliğinin karakteristik duygusal zekâdan nasıl etkilendiğini nicel verilerle ortaya koymayı amaçlamaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu Amerika Birleşik Devletleri'ndeki 3 okulda görev yapan 363 öğretmen oluşturmaktadır. Veriler anket yöntemiyle çevrimiçi ortamdan elde edilerek SPSS programı ile analiz edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre duygusal zekâ ile öz yeterlilik arasında güçlü bir ilişki saptanmıştır. Pandemi sırasında mesleki deneyimi yüksek olan öğretmenlerin duygularını kontrol edebilme, stresle başa çıkabilme, karar verme, tereddüt etmeme gibi duyguların özdenetiminde sıkıntı yaşamadıkları tespit edilmiştir. Ayrıca bulgular, daha yüksek özdenetim seviyesine sahip öğretmenlerin, pandemi sırasında değişimle başa çıkmak için daha donanımlı olduklarını ve bunun daha sonra dayanıklılık duygularına yardımcı olduğunu göstermektedir. Araştırmada cinsiyet ve öz yeterlilik arasında ilgili anlamlı bir ilişki saptanmamıştır.

Sawyer (2021), salgının ilk yılında öğretmenlerin pozisyonlarına ilişkin algılarının nasıl etkilendiğini incelemek amacıyla yaptığı çalışmada; öğretmen

tükenmişliğine ve pozisyonlarına, yönetim desteği ve sınıf içindeki yeterlilikleri hakkındaki tutumlarına odaklanmıştır. Bu çalışmanın verileri, Trinity Fakültesi ve Chicagoland bölgesindeki profesyonel bağlantıların desteğiyle bir örgün eğitim listesi oluşturularak 70 kişinin katıldığı ankete verilen cevaplarından elde edilmiştir. Anketten elde edilen sonuçlara göre, Covid-19'un eğitimcilerin sinizm, etkinlik ve enerji düzeylerini tüm kategorilerde olumsuz yönde etkilediğini göstermiştir.

Simmons (2021), yaptığı çalışmada Covid-19 ve önceden var olan eşitsizliklerin 2020–2021 eğitim öğretim yılında Güney Carolina'nın kırsal okullarında öğrencilerin öğrenimini nasıl etkilediğini anlamayı amaçlamıştır. Nitel bir yaklaşım kullanılan çalışmada,6 katılımcıyla yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Elde edilen sonuçlar; Covid-19 pandemisinin Güney Carolina kırsalındaki okullardaki teknoloji imkânlarında, öğrenci-veli katılımında ve okul yönetiminde yaşanan zorlukları ve eşitsizlikleri artırarak öğrencilerin öğrenmesini olumsuz yönde etkilediğini göstermiştir.

Watkins (2021) Covid-19 krizi sürecindeki uzaktan eğitimin, fakültelerin çevrimiçi öğretimle ilgili tutum ve inançlarını nasıl etkilediğini belirlemek amacıyla çalışma yapmıştır. 2020 bahar döneminde yüz yüze eğitimden çevrimiçi eğitime geçen öğretim üyelerinden anket yöntemiyle veriler toplanmıştır. Anket sonrasında ise Zoom Programı üzerinden görüşmeler yapılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre öğretim üyelerinin çoğu (%49,3) acil uzaktan eğitim ile birlikte çevrimiçi eğitime daha olumlu bakmaya başladıklarını belirtmişlerdir. %27,5 i görüşlerinde bir farklılık olmadığını, %22,9'u ise çevrimiçi eğitim ile ilgili olumsuz görüş bildirmişlerdir. Bununla birlikte olumlu görüş verdiği halde birçok öğretim üyesi çevrimiçi derslere ilişkin çekincelerini dile getirmişlerdir.

Young (2021), çalışmasında anaokulundan 6. Sınıfa kadar eğitim veren öğretmenlerin ve velilerinin yüz yüze öğretime karşın çevrimiçi öğrenme algılarına odaklanmaktadır. Kuzeydoğu Arkansas'taki üç okulda, Covid-19 salgını sırasında ilköğretim çağındaki öğrencilerin öğretmenleri ve ebeveynlerinin

deneyimlerine dair fikir edinmek için bir anket yöntemi kullanılmıştır. Anketin sonuçları, hem öğretmenler hem de öğrenciler tarafından, yüz yüze öğrenmenin daha etkili olduğunu ve aynı zamanda daha çok tercih edilen öğretim yöntemi olarak kabul edildiğini göstermiştir. Öğretmenlerin %92,5'i, velilerin ise %87'si yüz yüze eğitimin daha etkili olduğunu dile getirmişlerdir. Bununla birlikte veliler, yüz yüze öğretim ortamında veli ve öğretmen arasındaki iletişimin de daha iyi olduğunu belirtmişlerdir.

Ferreira (2020) tarafından yapılan araştırmanın amacı, öğrencilerin Covid-19 salgını öncesinde ve sonrasındaki başarı seviyelerini karşılaştırmak ve salgının öğrenci-öğretmen üzerindeki etkilerini belirlemektir. 2019 ve 2020 yıllarında Amerika Birleşik Devletleri'nde bulunan dört farklı okulda olmak üzere, anaokulu ile 8. Sınıf arasında okuyan öğrencelere ait veriler kullanılmıştır. Araştırmacı öğrenci başarılarına ait bu verileri öğrenci bilgi sisteminden elde etmiştir. Öğretmenlere ait veriler ise Google Form ile oluşturulan bir anket ile toplamıştır. Edinilen bulgulara göre uzaktan eğitimde öğrencilerin devamsızlık durumlarında önemli bir artış olduğu, öğretmen çalışma saatlerinde ise önemli bir düşüş olduğu tespit edilmiştir. Öğrenci başarıları açısından yapılan analiz sonuçlarında yüz yüze eğitim modeline ait başarı ortalaması 85,45 iken, uzaktan eğitim modelinde başarı ortalaması 90,32 çıkmıştır. Buna göre uzaktan eğitim modeline geçildikten sonra öğrenci notlarında yükselme olduğu belirtilmiştir. Ancak araştırmacı bu durumu etkileyen nitel faktörler olduğunu varsaymaktadır. Durumun bir ikilemi ortaya koyduğunu varsayan araştırmacıya göre ya çevrimiçi ortamlarda öğrenci performansında artış olmuştur ya da öğretmenler öğrencilere eşitlikçi yaklaşarak, öğrenme ortamlarına erişim açısından cezalandırmacı olmayan bir değerlendirme yaklaşımında bulunmuşlardır.

Halilić ve Tinjić (2020), yaptıkları çalışmada Covid-19 salgını sebebiyle üniversitelerdeki dijitalleşmenin, öğrencilerin akademik düzeylerindeki değişimine etkisini incelemişlerdir. Bunun yanı sıra bu çalışmada; eğitim alanında yaşanan hızlı dijitalleşmenin, hangi yükseköğretim kademesini daha çok etkilediği ve akademik anlamda öğrencilerde cinsiyet faktörü bakımından etkisi olup olmadığı araştırılmıştır. Yarı deneysel yöntemle yürütülen çalışmanın

kontrol grubunu 2018-2019 öğretim yılında eğitim gören yüksek lisans ve lisans öğrencileri, deney grubunu ise 2019-2020 eğitim-öğretim yılında eğitim gören yüksek lisans ve lisans öğrencileri oluşturmuştur. Projeler, ödevler ve sınav notları incelenerek elde edilen bulgular, akademik olarak deney ve kontrol grubunda anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir. Cinsiyet faktörü ele alındığında kız öğrencilerin akademik performanslarının deney grubunda daha düşük olduğu ortaya çıkmıştır. Eğitim kademesi açısından yapılan analiz sonuçlarına göre ise dijital dönemde yüksek lisans öğrencilerinin lisans öğrencilerinden daha düşük performans gösterdikleri görülmüştür.

Konecki (2020) tarafından yapılan çalışmada Covid-19 salgını sonrasında uzaktan eğitimin, öğrenci motivasyonlarına ve başarıları düzeylerine nasıl etki ettiği araştırılmıştır. Araştırmaya, programlama dersinin bir kısmını yüz yüze bir kısmını uzaktan alan, bilgi teknolojileri çalışma programı birinci sınıf öğrencilerinin çoğu katılmıştır. Anket yolu ile toplanan verilerin sonuçlarına göre öğrencilerin uzaktan eğitimi daha ilgi çekici buldukları ve daha fazla memnuniyet gösterdikleri görülmüştür. Öğrencilerin büyük bir bölümü sonraki yıllarda uzaktan eğitime devam etmek istediklerini belirtmişlerdir. Yine yapılan analizlere göre motivasyon düzeylerinde artış gözlenen öğrencilerin uzaktan eğitimdeki başarı notlarının da iyi olduğu sonucuna varılmıştır.

Loton, Parker, Stein ve Gauci (2020); Covid-19 salgını sonrası uzaktan eğitime geçişin öğrenci memnuniyetine ve performansına etkisinin belirlenmesi amacıyla çalışma yapmışlardır. Üniversite öğrencileri ile yapılan çalışmada memnuniyet açısından küçük bir düşüş ancak öğrenci notlarında artış tespit etmişlerdir. Bu bakımdan salgın sürecinde kısa vadede farklı öğretim yöntemine geçiş süreci dikkate alındığında çevrimiçi öğrenmenin, uygulanabilir bir metot olarak düşünülebileceği belirtilmiştir.

Soffer ve Nachmias (2018), yaptıkları çalışmada aynı formattaki 3 kursun etkililiğini yüz yüze ve çevrimiçi olarak karşılaştırmıştır. Öğrencilerden katıldıkları kursları öğrenme etkililiği, öğrenme başarısı ve içerik açısından değerlendirmeleri istenmiş ve veriler anket yöntemi ile toplanmıştır. Sonuç olarak çevrimiçi kurslarda yer alan öğrencilerin yüz yüze kurslara katılan

öğrencilere göre daha yüksek memnuniyet gösterdikleri ve daha yüksek not aldıkları görülmüştür.

Tseng ve Chu (2010), öğrenme için gösterilen gayretin öğrenme biçimiyle ilişkisini incelemek amacıyla çalışma yapmışlardır. Buna göre iktisat dersinde iki farklı teori, aynı öğretmen tarafından aynı öğrencilere farklı öğrenme metotları (geleneksel ve çevrimiçi) kullanılarak verilmiştir. Sınav puanlarının değerlendirilerek sonuçların incelendiği çalışmada sayısal dersler için çevrimiçi yöntemlerin başarılı bir şekilde yürütülebileceği ortaya konulmuştur.

Bennett, Padgham, McCarty ve Carter (2007); yaptıkları çalışmada makroekonomi ve mikroekonomi derslerini internet üzerinden alan öğrencilerin başarıları ile dersi geleneksel eğitim yöntemiyle alan öğrencilerin başarılarını karşılaştırmayı amaçlamıştır. Analiz sonuçlarına göre mikroekonomi için; geleneksel yöntemle dersi alan öğrencilerin final notları, internet üzerinden dersi alan öğrencilerden daha yüksek çıkmıştır. Ancak makroekonomide tam aksine çevrimiçi öğrencilerin başarıları geleneksel sınıflardakilerden daha yüksek bulunmuştur. Sonuç olarak birbirinden farklı olan çevrimiçi ve yüz yüze ortamlarda ders başarıları arasındaki farklılığın nedeninin, başka etmenlerin birleşiminden doğabileceği dile getirilmiştir.

Coates, Humphreys, Kane ve Vachris (2004); aynı öğretmenlerin verdiği üç ayrı kurumda çevrimiçi ve yüz yüze kursların öğrenme çıktılarının karşılaştırılması amacıyla bir çalışma yapmışlardır. Öğrenme çıktılarının ölçülmesinde Test of Understanding College Economics (TUCE) dönem başı ve dönem sonu olmak üzere iki kez uygulanmıştır. Sonuç olarak yüz yüze eğitim alan öğrencilerin çevrimiçi eğitim alan öğrencilere oranla daha yüksek performans gösterdikleri görülmüştür. Bununla birlikte bulgular, son sınıfların ilk sınıflara oranla daha başarılı olduklarını göstermektedir. Ayrıca uzaktan eğitimi tercih eden öğrencilerin, derse gelişigüzel seçilen bir bireyden daha iyi performans gösterdiği belirtilmiştir.

BÖLÜM III

3. YÖNTEM

Yüz yüze eğitimde ve Covid-19 salgını sürecindeki uzaktan eğitimde ölçme değerlendirme sonuçlarının karşılaştırılması ve konuya ilişkin öğrencilerin ve öğretim üyelerinin görüş ve önerilerinin araştırıldığı çalışmanın bu bölümünde; araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları ve verilerin analizine ilişkin bilgiler yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Çalışmada nicel ve nitel yöntemlerin bir arada kullanıldığı karma yaklaşım benimsenmiştir. Karma yaklaşım, bir araştırmada tek başına nicel veya nitel yaklaşımı kullanmak yerine, iki yöntemi bir arada kullanarak olgunun daha kapsamlı incelenmesini sağlayan yaklaşımdır (Gay, Mills, ve Airasian, 2012).

Çalışmada karma yaklaşım olarak açıklayıcı sıralı desen benimsenmiştir. Bu desen iki aşamadan oluşmaktadır. İlk aşamada nicel veriler toplanarak analiz edilir, ikinci aşamada ise bu verileri daha ayrıntılı incelemek ve açıklamak amacıyla nitel verilere başvurulur. Dolayısıyla araştırmacı, nicel çalışmasının sonuçlarını detaylı bir biçimde nitel verilerle açıklamak istediği durumlar için bu yöntemi kullanmaktadır (Creswell ve Plano-Clark, 2007; Fraenkel, Wallen ve Hyun, 2012). Örnek olarak bir yöntemin başarısına ilişkin gerçekleştirilen bir araştırmada öğrenci başarıları karşılaştırıldıktan sonra yöntemlere ilişkin en rağbet gören yönler öğrencilerle görüşmeler yapılarak ortaya konabilir (Büyüköztürk vd., 2013).

Araştırmada acil uzaktan eğitim ile yüz yüze eğitimde öğrenci performansları açısından bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla kullanılan öğrenci ders notları, çalışmanın nicel boyutuna veri oluşturulacaktır. Nicel araştırma, herhangi bir durum hakkında bilgi edinebilmek için ölçülebilir özelliklerin; biçimsel, nesnel ve programlı bir biçimde incelenmesi amacıyla gerçekleştirilir (Bruns ve Grove, 1993). Nicel verilerin analizinde nedensel karşılaştırma yöntemi kullanılmıştır. Nedensel karşılaştırma yöntemi; çalışma

grubuna veya mevcut şartlara müdahale edilmeden, gruplar arası farklılıklara yol açan faktörleri tespit etmeyi sağlayan araştırma yöntemidir (Büyüköztürk vd., 2013).

Araştırmanın nitel boyutunda, acil uzaktan eğitim ve yüz yüze eğitimde ölçme değerlendirme sonuçlarına ait farklılığa ilişkin olası sebepleri belirlemek adına öğrencilerin ve öğretim üyelerinin görüşleri belirlenerek yaşanan problemlere ilişkin çözüm önerilerine yer verilecektir. Bu araştırma kapsamında, görüşülecek kişilerin deneyimlerinden doğan anlamları belirlemek için nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma yöntemleri; sosyal yaşam ve insanla ilgili problemleri anlamlandırma süreci şeklinde tanımlanabilir. Bu yöntemlerin en önemli avantajları; araştırılan konuyu, ilgili bireylerin bakış açısından görebilmeyi ve bu bakış açılarını oluşturan süreçleri ortaya koymayı sağlamasıdır. Nitel araştırmacı; bizzat alanda zaman harcayan, katılımcılarla görüşen ve gerektiğinde katılımcıların deneyimlerini yaşayan, alanda kazandığı bakış açısını ve deneyimlerini toplanan verilerin analizinde kullanan kişidir (Şimşek ve Yıldırım, 1999). İnsanların tutum ve algılarını ortaya koymak amacıyla bir durum veya olaya kendi doğal ortamı içerisinde çok yönlü ve yorumlayıcı bir bakış açısı ile derinlemesine inceleme imkânı verdiği için nitel araştırma yöntemleri tercih edilir (Çepni, 2010).

Araştırmada nitel araştırma türüne ait durum çalışması deseni benimsenmiştir. Durum çalışması, araştırmacının belli bir süre içerisinde sınırlandırılmış bir veya birden fazla durumu, gözlem, görüşme, doküman, rapor, görsel-işitsel gibi araçlar kullanarak detaylı bir şekilde incelediği, durumların ve durumlara bağlı görüşlerin tanımlandığı, nitel bir araştırma yaklaşımıdır (Creswell, 2013). Edinilen bulgular, durumun o şekilde sonuçlanmasının nedenlerini ve sonraki araştırmalarda nelere odaklanması gerektiğini ortaya koyar (Davey, 1990).

3.2. Çalışma Grubu

Çalışmada nicel ve nitel verilerin toplandığı iki çalışma grubu bulunmaktadır.

3.2.1. Araştırmanın Nicel Boyutuna Ait Çalışma Grupları

Birinci çalışma grubu: 2019-2020 Eğitim-öğretim yılında İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesinde farklı bölümlerde eğitim gören ve "Eğitime Giriş" dersi alan toplam 780 öğrenciden oluşmaktadır. Bu çalışma grubundaki öğrenciler belirtilen dersi yüz yüze eğitim modeliyle almışlardır. Ancak vize, final ve bütünleme sınavlarının hiç birine girmeyen 59 öğrenci, başarıları ölçülemediği için çalışma grubunun dışında tutulmuştur. Kalan 721 öğrencinin ders başarı notları ile analize devam edilmiştir.

İkinci çalışma grubu: 2020-2021 Eğitim-öğretim yılında İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde farklı bölümlerde eğitim gören ve "Eğitime Giriş" dersi alan toplam 819 öğrenciden oluşmaktadır. Bu çalışma grubundaki öğrenciler belirtilen dersi uzaktan eğitim ile almışlardır. Bu öğrenciler için de aynı şekilde vize, final ve bütünleme sınavlarının hiç birine girmeyen 44 öğrenci çalışma grubunun dışında tutulmuştur. Kalan 775 öğrencinin ders başarı notları ile analize devam edilmiştir.

Çalışmada örnekleme yöntemi olarak kesitsel yöntem kullanılmıştır. Bu yöntemle göre bir çalışma bağlamında, toplumun belli bir durumunu ortaya koymak amacıyla toplumdaki seçilen uygun bir örneklem üzerinde, tek bir ölçümde ve tek bir zaman diliminde bilgi toplanır ve toplanan veriler ışığında durum betimlenir (Büyüköztürk vd., 2013).

Çalışma gruplarının yıllara göre dağılımları Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Nicel Boyuta İlişkin Çalışma Gruplarının Yıllara Göre Dağılımı

Eğitim Öğretim Yılı	f	%
2019-2020 Güz	721	48,2
2020-2021 Güz	775	51,8
Toplam	1496	100,0

3.2.2. Araştırmanın Nitel Boyutuna Ait Çalışma Grupları

Birinci çalışma grubu: 2019-2020 ve 2020-2021 Eğitim-öğretim yıllarında İnönü Üniversitesi'nde farklı bölümlerde eğitim gören 36 öğrenciden oluşmaktadır. Öğrencilere ilişkin demografik bilgiler Tablo 2'deki gibidir:

Tablo 2. Görüşme Yapılan Öğrencilerin Demografik Bilgileri

<i>Çalışma Grubu</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Kadın	32	88,9
Erkek	4	11,1
Toplam	36	100

<i>Bölüm</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Rehberlik ve Psikolojik D.	14	38,9
İlköğretim Matematik	9	25
Türkçe	4	11,1
Okul Öncesi	3	8,3
Özel Eğitim	3	8,3
Sınıf Öğretmenliği	3	8,3
Toplam	36	100

<i>Lisansa Başladıkları Dönem</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
2018-2019 Eğitim Öğretim Yılı	9	25
2019-2020 Eğitim Öğretim Yılı	27	75
Toplam	36	100

İkinci çalışma grubu: İnönü Üniversitesi'nde Eğitime Giriş dersi vermekte olan 9 öğretim üyesinden, her iki eğitim-öğretim döneminde de aktif olarak eğitim veren 6 öğretim üyesinden oluşmaktadır. Öğretim üyelerine ilişkin demografik bilgiler Tablo 3' teki gibidir:

Tablo 3. Öğretim Üyelerinin Demografik Bilgileri

<i>Çalışma Grubu</i>	N	%
Kadın	2	33,3
Erkek	4	66,7
Toplam	6	100

<i>Öğretim Üyesi</i>	<i>Mesleki Deneyim</i>
Ö1	38 yıl
Ö2	30 yıl
Ö3	25 yıl
Ö4	10 yıl
Ö5	46 yıl
Ö6	30 yıl

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın nicel boyutunda Eğitim Fakültesi öğrencilerinin 2019-2020 ve 2020-2021 yıllarındaki "Eğitime Giriş" dersine ait vize, final ve dönem sonu notları, etik kurul izni alınarak İnönü Üniversitesi Öğrenci Bilgi Sistemi'nden doğrudan alınmıştır. Araştırma için; İnönü Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu Sosyal ve Beşerî İlimler Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'nca kabul edilen 25/02/2021-E.20668 tarih ve sayılı Etik Kurul İzni ile Araştırma İzni (Ek-1) bulunmaktadır.

Birebir görüşme yöntemi ile toplanması planlanan öğrencilerin ve öğretim üyelerinin görüşleri, salgın dolayısıyla Google Form aracılığıyla, çevrimiçi ortamda yarı yapılandırılmış görüşme formları ile alınmıştır. Görüşmeler katılım onam formu ile gerçekleşmiştir. Öğrenciler için hazırlanan görüşme formuna, hem yüz yüze hem Covid-19 salgını sürecindeki uzaktan eğitim ile öğrenim gören 36 öğrenci yanıt vermiştir. Öğretim üyeleri için hazırlanan görüşme formu ise Eğitime Giriş dersi için her iki eğitim-öğretim döneminde de aktif olarak eğitim veren 6 öğretim üyesine gönderilmiştir. Tüm öğretim üyelerimiz görüş bildirmiştir.

Görüşme formları hazırlanırken maddelerin sadece konuyla ilgili olarak kolay ve anlaşılır olmasına dikkat edilmiştir. Görüşme soruları literatür taraması ışığında oluşturulmuş, uzman görüş alınarak (2 öğretim üyesi) sorular üzerinde gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Nitel verileri toplamak amacıyla öğrenciler ile yapılan görüşme soruları Ek-2’de, öğretim üyeleri ile yapılan görüşme soruları ise Ek-3’te yer almaktadır.

3.4. Verilerin Analizi

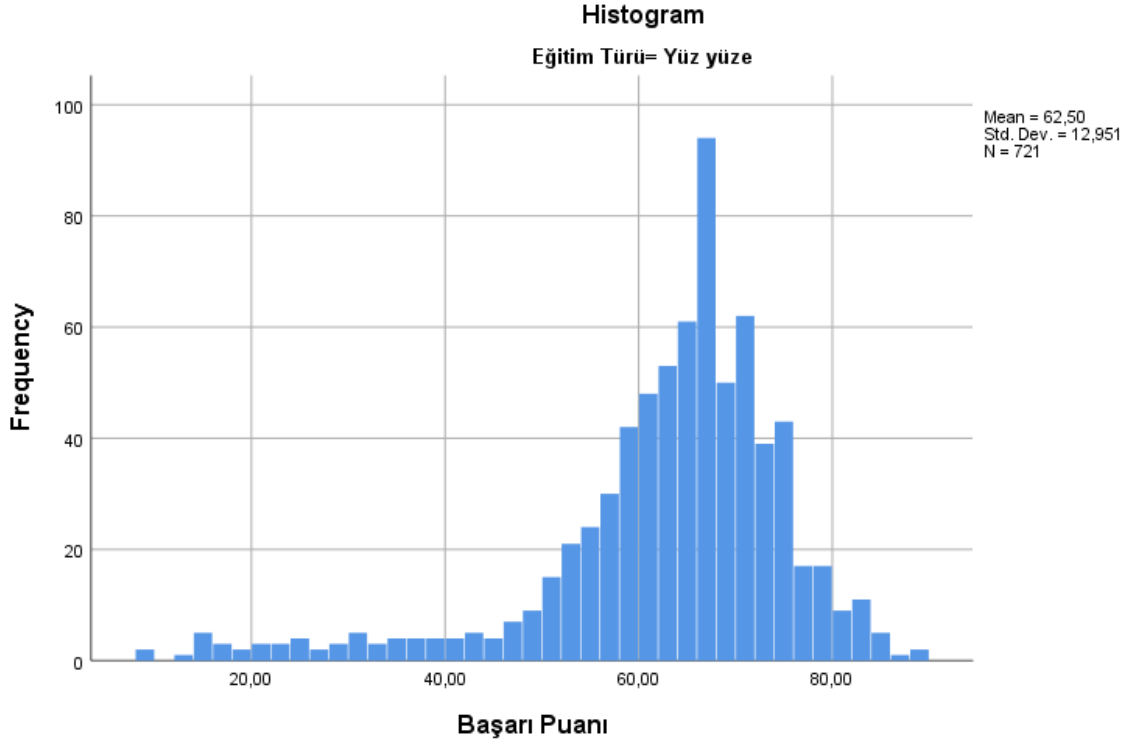
Çalışmanın nicel verilerine ait analizler SPSS 26.0 paket programı yardımı ile gerçekleştirilmiştir. Eğitime Giriş dersine ait öğrenci vize, final ve dönem sonu notları açısından 2019-2020 Eğitim-öğretim yılı ile 2020-2021 Eğitim-öğretim yılı arasındaki farkın tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu bakımdan öncelikle verilerin normal dağılıp dağılmadığı analiz edilmiştir. Bunun için Kolmogorov – Smirnov testi uygulanmış ve sonuçlar normal dağılmadığı için parametrik olmayan yöntemlerden Mann-Whitney U testi kullanılarak analizlere devam edilmiştir (S-W $p=.000$; $p<.05$). Verilerin normallik sonuçları Tablo 4’ teki gibidir:

Tablo 4. Verilerin Normallik Sonuçları

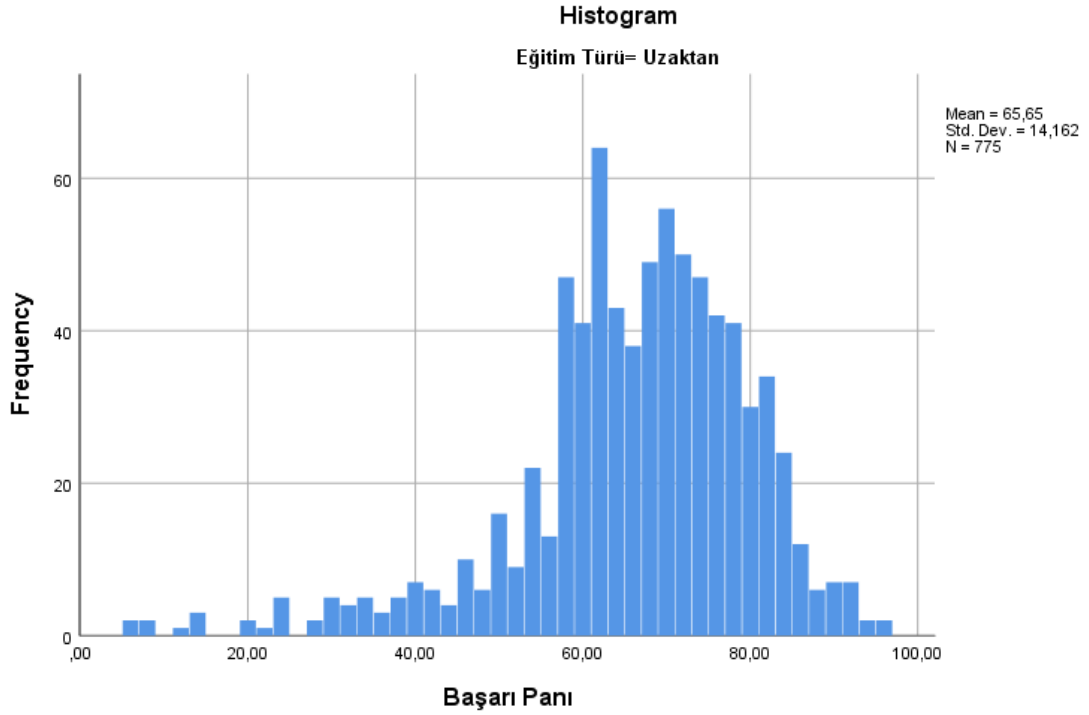
<i>Eğitim Modeli</i>	<i>Çarpıklık</i>	<i>Basıklık</i>	<i>p</i>
Yüz yüze Eğitim	-1,580	3,361	,000
Uzaktan Eğitim	-1,141	2,348	,000

Eğitim modeline göre öğrencilerin başarı notlarına ilişkin dağılımın normal olup olmadığı histogram grafiklerinden de belirlenebilir. Çalışmaya ait histogram grafikleri aşağıdaki gibidir (Şekil1, Şekil2) :

Şekil 1. 2019-2020 Eğitim Öğretim Yılı Başarı Puanlarına İlişkin Histogram Dağılımı

Şekil 2. 2020-2021 Eğitim Öğretim Yılı Başarı Puanlarına İlişkin Histogram Dağılımı

Histogram grafikleri, basıklık çarpıklık değerleri ve kolmogorov-smirnov testi sonucu grupların normal dağılmadığı gözlenmiştir. Bu bakımdan iki çalışma grubunun akademik başarılarının karşılaştırılması için parametrik olmayan yöntemlerden Mann-Whitney U testi kullanılmıştır.

Araştırmanın nitel boyutunda öğrenciler ve öğretim üyeleri ile form aracılığıyla elde edilen veriler, hiçbir değişiklik yapılmadan analiz edilmiştir. Çevrimiçi yarı yapılandırılmış görüşme formlarına verilen yanıtlar, başlıklar altında bulgular bölümünde yorumlanarak analizler tamamlanmıştır.

BÖLÜM IV

4. BULGULAR

Bu bölümde alt problemlere ilişkin bulgulara sırası ile yer verilecektir.

4.1. Nicel Verilere İlişkin Bulgular

Araştırmanın nicel verilerine ait bulgular aşağıdaki şekilde açıklanmıştır.

4.1.1. Öğrenci Başarıları Arasındaki Farklılığa İlişkin Bulgular

“İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesinde Eğitime Giriş dersinde 2019-2020 eğitim öğretim yılına ait öğrenci başarıları ile 2020-2021 eğitim öğretim yılına ait öğrenci başarıları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” alt problemine ilişkin bulgulara aşağıda yer verilmiştir. Analiz için Mann-Whitney U testi yapılmış olup sonuçlar Tablo 5’te gösterilmiştir.

Tablo 5. Öğrencilerin Başarı Puanlarına İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

<i>Eğitim Modeli</i>	<i>n</i>	<i>Sıraların Toplamı</i>	<i>Sıraların Ortalaması</i>	<i>U</i>	<i>z</i>	<i>p</i>
Yüz yüze Eğitim	721	497042,00	689,38	236761,000	-5,108	,000
Uzaktan Eğitim	775	622714,00	803,50			

Öğrencilerin Covid-19 sonrası uzaktan eğitimden almış oldukları puanların, yüz yüze eğitimde almış oldukları puanlara göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan non-parametrik testlerden Mann Whitney-U testi yapılmıştır. Tablodan da anlaşılacağı üzere gruplar arasında uzaktan eğitim lehine istatistiksel açıdan $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık saptanmıştır.

4.1.2. Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Bölümlere Göre Başarıları Arasındaki Farklılığa İlişkin Bulgular

“İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesinde Eğitime Giriş dersinde 2019-2020 eğitim öğretim yılına ait öğrenci başarıları ile 2020-2021 eğitim öğretim yılına ait öğrenci başarıları arasında, bölümlere göre anlamlı bir farklılık var mıdır?” alt probleminde ilişkin bulgulara aşağıda yer verilmiştir. Tüm bölümler için ayrı ayrı analiz yapıldığında grupların normal dağılmadığı görülmüştür ($p < 0,05$). Bu bakımdan analiz için non-parametrik yöntemlerden yine Mann-Whitney U testi kullanılmıştır. Elde edilen sonuçlar Tablo 6’da gösterilmektedir.

Tablo 6. Öğrencilerin Bölümlere Göre Başarı Puanlarına İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

<i>Bölüm</i>	<i>Eğitim Modeli</i>	<i>n</i>	<i>Sıraların Toplamı</i>	<i>Sıraların Ortalaması</i>	<i>U</i>	<i>z</i>	<i>p</i>
Beden Eğitimi ve Spor	Yüz yüze Eğitim	32	850,00	26,56	322,000	-3,127	,002
	Uzaktan Eğitim	36	1496,00	41,56			
Fen Bilgisi	Yüz yüze Eğitim	57	2815,00	49,39	1162,000	-2,362	,018
	Uzaktan Eğitim	55	3513,00	63,87			
İlköğretim Matematik	Yüz yüze Eğitim	92	6687,00	72,68	2409,000	-3,798	,000
	Uzaktan Eğitim	79	8019,00	101,51			
İngilizce	Yüz yüze Eğitim	75	5091,50	67,89	2241,500	-0,361	,718
	Uzaktan Eğitim	62	4361,50	70,35			
Müzik	Yüz yüze Eğitim	29	693,00	23,90	258,000	-2,365	,018
	Uzaktan Eğitim	28	960,00	34,29			

<i>Bölüm</i>	<i>Eğitim Modeli</i>	<i>n</i>	<i>Sıraların Toplamı</i>	<i>Sıraların Ortalaması</i>	<i>U</i>	<i>z</i>	<i>p</i>
Okul Öncesi	Yüz yüze Eğitim	81	7265,50	89,70	2778,500	-1,919	,055
	Uzaktan Eğitim	83	6264,50	75,48			
Özel Eğitim	Yüz yüze Eğitim	49	2323,00	47,41	1098,000	-1,345	,179
	Uzaktan Eğitim	53	2930,00	55,28			
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	Yüz yüze Eğitim	78	4840,00	62,05	1759,000	-3,732	,000
	Uzaktan Eğitim	70	6186,00	88,37			
Resim- İş Öğretmenliği	Yüz yüze Eğitim	60	2717,50	45,29	887,500	-2,201	,028
	Uzaktan Eğitim	40	2332,50	58,31			
Sınıf Öğretmenliği	Yüz yüze Eğitim	85	7211,50	84,84	3413,500	-0,229	,819
	Uzaktan Eğitim	82	6816,50	83,13			
Sosyal Bilgiler	Yüz yüze Eğitim	60	3000,50	50,01	1170,500	-1,980	,048
	Uzaktan Eğitim	50	3104,50	62,09			
Türkçe	Yüz yüze Eğitim	49	2538,00	51,80	1313,000	-0,066	,947
	Uzaktan Eğitim	54	2818,00	52,19			

Elde edilen bulgulara göre Beden Eğitimi ve Spor, İlköğretim Matematik Öğretmenliği ve Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık bölümlerinde öğrenim gören öğrenci grupları arasında uzaktan eğitim lehine istatistiksel açıdan $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Diğer bölümlerdeki öğrenci grupları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Bilgisayar ve Öğretim

Teknolojileri bölümünde 2020-2021 Eğitim-Öğretim yılında öğrenim gören öğrenci bulunmadığı için gruplar arası karşılaştırma yapılamamıştır.

4.2. Nitel Verilere İlişkin Bulgular

Araştırmanın nitel boyutuna ilişkin edinilen bulgulara aşağıda sırasıyla yer verilmiştir.

4.2.1. Öğrencilerin Çevrimiçi Sınavlarda Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Bulgular

Öğrencilerin Covid-19 salgını sürecindeki çevrimiçi sınavlarda karşılaştıkları sorunlara ilişkin bulgulara Tablo 7’de yer verilmiştir:

Tablo 7. Öğrencilerin Çevrimiçi Sınavlarda Karşılaştıkları Sorunlar

<i>Sorunlar</i>	<i>Katılımcılar</i>
• Sistemsel Aksaklıklar	Öğrenci1,2,3,4,5,7,8,9,10,11,12,13,15,16,17,18,19,20,21,23,25,26,27,29,30,31,34
• Eğitim Teknolojilerini Kullanma veya Çevrimiçi Sınavlar Konusunda Yeterli Bilgi ve Donanıma Sahip Olmamak	Öğrenci1,4,12,13,16,18,19,24,27,28,31,32,35
• Amaca Uygun Ölçme Değerlendirme Tekniklerinin Kullanılmaması	Öğrenci3,13,15,16,17,22
• Sınavlarda Soruların Yanıtlanması İçin Verilen Sürelerin Yetersiz Oluşu	Öğrenci3,6,8,11,13,15,16,18,20,23,25,29,30,31,34
• Ev Ortamındaki Gürültülerin veya Teknolojiye Maruz Kalmanın Dikkat Dağınıklığına Sebep Olması	Öğrenci4,7,13,14,16,18,20,25,26,27,29,30,34,36
• Öğrencilerin Yeterli İnternet ve Bilgisayar Donanımına Sahip olmaması	Öğrenci16,17,27
• Sınavların Kısıtlı Bir Süre Zarfında Erişime Açık Olması	Öğrenci2,3,7,8,10,11,12,17,20,25,29,30,31,33

Tablo 7’de verilen yanıtlar incelendiğinde çevrimiçi sınavlarda öğrencilerin daha çok sistemsel aksaklıklar ile ilgili sorunlarla karşılaştıkları görülmüştür. Ayrıca sınavlarda soruların yanıtlanması için verilen sürenin yetersiz olduğu, ev ortamındaki gürültülerin veya teknolojiye maruz kalmanın dikkat dağınıklığına sebep olduğu dile getirilmiştir. Bunun yanı sıra öğrenciler, sınavların kısıtlı bir süre içerisinde erişime açık olmasından ve eğitim teknolojileri/çevrimiçi sınavlar

ile ilgili yeterli bilgi ve donanıma sahip olmamaktan ötürü sorunlar yaşadıklarını dile getirmişlerdir.

4.2.2. Uzaktan Eğitimde, Yüz Yüze Eğitime Oranla Başarının Daha Yüksek Olmasının Sebeplerine İlişkin Öğrenci Görüşleri

Covid-19 salgını sürecindeki uzaktan eğitimde, yüz yüze eğitime oranla başarının daha yüksek çıkmasının sebeplerine ilişkin öğrenci görüşlerine Tablo 8'de yer verilmiştir:

Tablo 8. Uzaktan Eğitimde, Yüz Yüze Eğitime Oranla Başarının Daha Yüksek Çıkmasının Sebeplerine İlişkin Öğrenci Görüşleri

<i>Sebepler</i>	<i>Katılımcılar</i>
• Kopya/Çeşitli Kaynaklardan ve Arkadaşlardan Yardım Alma	Öğrenci1,2,3,5,7,9,10,11,12,13,15,16,17,18,19,20,22,25,26,27,29,30,32,33,34,35,36
• Uzaktan Eğitim Sürecinin Daha Verimli Geçmesi ve Bu Durumun Başarıya Yansımaları	Öğrenci6,8,23,27,28
• Covid-19 Sürecinde Koşulların Zorluğundan Dolayı Öğretmenlerin Yüz Yüze Eğitime Oranla Zorluk Derecesi Daha Düşük Sorular Sormaları	Öğrenci1,4,9,11,13,15,16,20,24,27,29,31
• Sınavlara Gidiş-Geliş Zaman Kayıplarının Azalması ile Sınavlara Hazırlanma Açısından Daha Fazla Zaman İmkânı Olması	Öğrenci2,3,5,7,10,11,12,14,16,17,18,19,21,23,25,29,31
• Sınavların Geniş Bir Zaman Diliminde Yapılması	Öğrenci1,3,16,29

Tablo 8'de görüldüğü gibi uzaktan eğitimde başarının yüz yüze eğitime oranla daha yüksek çıkmasının sebepleri sorulduğunda öğrencilerin çoğu, kopya/ çeşitli kaynaklardan ve arkadaşlarından yardım alma şeklinde görüş bildirmişlerdir. Bununla birlikte sınav yerine geliş-gidiş zaman kayıplarının azalmasının, sınavlara hazırlanma açısından daha çok imkân sağladığı dile getirilmiştir. Ayrıca öğretmenlerin Covid-19 sürecinde koşulların zorluğunu dikkate alarak daha kolay sorular sorması nedeniyle başarının daha yüksek çıktığı, belirtilen diğer görüşler arasındadır.

4.2.3. Çevrimiçi Sınav Sonuçlarının Gerçek Başarıyı Yansıtıp Yansıtmadığına İlişkin Öğrenci Görüşleri

Covid-19 salgını sürecinde uzaktan eğitimde yapılan sınav sonuçlarının gerçek başarıyı yansıtıp yansıtmadığına ilişkin öğrenci görüşlerine Tablo 9'da yer verilmiştir:

Tablo 9. Çevrimiçi Sınav Sonuçlarının Gerçek Başarıyı Yansıtıp Yansıtmadığına İlişkin Öğrenci Görüşleri

<i>Yanıtlar</i>	<i>Katılımcılar</i>
• Evet	Öğrenci2,4,5,6,8,10,11,14,17,18,19,23,25,27,28,29,31,33
• Hayır, Aldığım Notlar Başarımlarımın Üstündeydi	Öğrenci1,9,13,15,20,22,32,34,35,36
• Hayır, Aldığım Notlar Başarımlarımın Altındaydı	Öğrenci3,7,12,16,21,24,26,30

Tablo 9 incelendiğinde öğrencilerin çoğunun Covid-19 sürecinde yapılan sınavların gerçek başarılarını yansıttığını dile getirdikleri görülmüştür. Gerçek başarılarının üstünde veya altında not aldığını dile getiren öğrencilerin yanıtları ise birbirine yakın orandadır.

4.2.4. Çevrimiçi Sınavların Güvenirliğinin Artırılması İçin Getirilmesi Gereken Uygulama veya Standartlara İlişkin Öğrenci Görüşleri

Bu bölümde "Çevrimiçi sınavların güvenirliğinin artırılması için getirilmesi gereken uygulama veya standartlar nasıl olmalıdır?" sorusuna ilişkin öğrenci yanıtlarına yer verilmiştir.

Çevrimiçi sınavların güvenirliğinin artırılması için sınavların eş zamanlı olarak gerçekleşmesi gerektiğine ilişkin görüşler şu şekildedir:

"Sınavlar eş zamanlı olabilir..." (Öğrenci7).

"...Herkes aynı anda girmek zorunda kalsa güvenirlilik artar"(Öğrenci12).

Verilen yanıtlar incelendiğinde üst düzey düşünme becerilerini ölçecek, ezber gerektirmeyen sınavlar yapılması gerektiğine ilişkin görüşlerin çoğunlukta olduğu görülmüştür. Bu doğrultudaki yanıtlara aşağıda yer verilmiştir:

"...Hazırlanan sorular kitaptan ya da kaynaklardan direkt bulunacak şeyler olmamalı" (Öğrenci7).

"Uzaktan eğitim sınavlarının ödev şeklinde olması..." (Öğrenci8).

"Yazılı sınav yapılması, üst düzey bilişsel beceriler isteyen sınavlar yapılması..." (Öğrenci17),

"...Sözlü sorular şeklinde bireysel olarak tek tek yapılabilirdi" (Öğrenci20).

"Ezber dayalı sorular yerine yorumlamaya uygulamaya dayalı sorular sorulabilir" (Öğrenci25).

"Klasik yapılmalı" (Öğrenci28).

Çevrimiçi sınavların güvenilirliğinin artırılması için öğrenci kontrolünün sağlanabileceği uygulamalara yer verilmesi gerektiğine ilişkin görüşler ise şu şekildedir:

"Sınavlarda kamera sistemi getirilebilir" (Öğrenci2).

"Canlı bir şekilde sınavların yapılması gerekirdi" (Öğrenci9).

"Kopya çekilmemesi adına kameralı sistem yapılabilirdi..." (Öğrenci20).

"Kamera ve ayna sistemi" (Öğrenci26).

"Daha kontrollü, öğrencinin denetlendiği bir sistem olabilir. Öğrencilerin hem sistemde hem de sistem dışında sınav süresince neler yaptığına dikkat edilmeli" (Öğrenci33).

Uzaktan gerçekleşen sınavların güvenilirliğinin sağlanmayacağı, bu bakımdan sınavların çevrimiçi yapılmaması gerektiği ile ilgili görüşler şu ifadelerle dile getirilmiştir:

"Çevrimiçi sınav yapılmamalı" (Öğrenci22).

"Çevrimiçi sınavların bir daha yapılmamasını öneririm" (Öğrenci34).

"Güvenli sonuçlar asla vermiyor. Çocuğun ortamı kendi habitata olunca kopya kaçınılmaz" (Öğrenci36).

Verilen yanıtlar incelendiğinde öğrencilerin, çevrimiçi sınavlarda güvenilirliğin artırılması için daha çok üst düzey düşünme becerilerini ölçebilecek, ezber gerektirmeyen sınavlar yapılması gerektiği ve öğrenci kontrolünün sağlanabileceği uygulamalara gidilmesinin daha güvenilir olacağı yönünde önerilerde buldukları görülmüştür. Öte yandan öğrenciler, sınavların eş zamanlı yapılması veya çevrimiçi yapılmaması gerektiğine dair önerilerde bulunmuşlardır.

4.2.5. Kullanılan Ölçme-Değerlendirme Tekniği/ Tekniklerine ve Bu Tekniğin/Tekniklerin Tercih Edilme Sebeplerine İlişkin Bulgular

2019-2020 Eğitim öğretim yılında "Eğitime Giriş" dersinde öğretim üyelerinin, öğrencilerin başarı ve performanslarını değerlendirmek için kullandıkları ölçme değerlendirme yöntem veya tekniklerini gösteren betimsel istatistiklere Tablo 10'da yer verilmiştir:

Tablo 10. Öğretim Üyelerinin Yüz Yüze Eğitimde Kullandıkları Ölçme Değerlendirme Teknikleri

<i>Kullanılan Yöntem ve Teknikler</i>	<i>Katılımcılar</i>
Sözlü Sınavlar	-
Açık uçlu Yazılı Sınavlar	-
Çoktan Seçmeli Sınavlar	Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö5,Ö6
D/Y Testleri	-
Kısa Cevaplı Sorular	-
E-Portföy	-
Ödev	-
Sunum	-
Grup Değerlendirmesi	-
Proje Çalışmaları	Ö5

Tablo 10’da verilen yanıtlar incelendiğinde öğretim üyelerinin tümünün çoktan seçmeli sınavları tercih ettiği görülmektedir. Başarı ve performans değerlendirme sürecinde alternatif ölçme değerlendirme tekniklerinden proje çalışmalarını ise yalnız bir öğretim üyesinin tercih ettiği görülmüştür.

2020-2021 Eğitim öğretim yılında uzaktan gerçekleştirilen “Eğitime Giriş” dersinde öğretim üyelerinin, öğrencilerin başarı ve performanslarını değerlendirmek için kullandıkları ölçme değerlendirme yöntem veya tekniklerine ilişkin betimsel istatistiklere ise Tablo 11’de yer verilmiştir:

Tablo 11. Öğretim Üyelerinin Uzaktan Eğitimde Kullandıkları Ölçme Değerlendirme Teknikleri

<i>Kullanılan Yöntem ve Teknikler</i>	<i>Katılımcılar</i>
Çevrimiçi Sözlü Sınavlar	-
Uzaktan Açık uçlu Yazılı Sınavlar	-
Uzaktan Çoktan Seçmeli Sınavlar	Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö5,Ö6
Uzaktan D/Y Testleri	-
Uzaktan Kısa Cevaplı Sorular	-
E-Portföy	-
Ödev	-
E-Sunum	-
Grup Değerlendirmesi	-
Proje Çalışmaları	Ö5

Tablo 11’de verilen yanıtlar incelendiğinde öğretim üyelerinin tümünün çoktan seçmeli sınavları tercih ettiği görülmektedir. Başarı ve performans değerlendirme sürecinde alternatif ölçme değerlendirme tekniklerinden proje çalışmalarını ise yalnız bir öğretim üyesinin tercih ettiği görülmüştür.

Tablo 10 ve Tablo 11 beraber incelendiğinde öğretim üyelerinin daha önce kullandıkları ölçme değerlendirme yöntemlerini Covid-19 sürecindeki uzaktan eğitim döneminde de uygulamaya devam ettikleri, her iki eğitim öğretim döneminde de aynı öğretim üyelerinin aynı yöntem ve teknikleri tercih ettikleri gözlenmiştir. Bu durum dikkate alındığında Covid-19 süreci uzaktan eğitim ve yüz yüze eğitim yöntemlerinin etkililiğinin karşılaştırılmasında daha güvenilir sonuçlar elde edileceği düşünülebilir.

"2019-2020 Eğitim öğretim yılı ile 2020-2021 eğitim öğretim yıllarında Eğitime Giriş dersinde kullandığınız ölçme-değerlendirme tekniği/tekniklerini tercih etme sebepleriniz nelerdir?" sorusuna ilişkin öğretim üyelerinin verdikleri görüşler ise şu şekildedir:

"Değerlendirme kolaylığı ve objektiflik..." (Ö1).

"Öğrenci sayısının fazla olması, çoktan seçmeli testin daha uygun olması..." (Ö2).

"Öğrenci sayısının fazlalığı, iş yoğunluğu..." (Ö3).

"Objektif ve çok sayıdaki öğrenciye uygulamasının mümkün ve verimli olması, klasik ölçme ve değerlendirme yöntemi olarak çoktan seçmeli testlerin şans faktörünü azaltması. Ayrıca örgün eğitimi uzaktan gerçekleştirirken çoktan seçmeli testin uygulaması ve değerlendirilmesinin daha pratik olması..." (Ö4).

"Geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu için ve daha pratik olması..." (Ö5).

"1. Kapsam geçerliliğini sağlamak, 2. Öğrenci sayısının çokluğu nedeniyle daha kısa süre içerisinde değerlendirme yapabilmek..." (Ö6).

Çoktan seçmeli testleri tercih eden öğretim üyelerinin verdiği görüşler incelendiğinde bu testleri; uygulamada ve değerlendirilmede objektif ve pratik olması, geçerliğinin ve güvenilirliğinin yüksek olması, çok sayıda öğrenciye uygulanabilmesi gibi avantajlarından dolayı tercih ettikleri görülmektedir.

4.2.6. Öğretim Üyelerinin Ölçme Değerlendirmeye Ayırdıkları Süreye İlişkin Bulgular

"2019-2020 Eğitim öğretim yılı ile 2020-2021 eğitim öğretim yıllarında Eğitime Giriş dersinde öğretim üyelerinin ölçme-değerlendirme için ayırdıkları toplam süre ortalama ne kadardır?" sorusuna ilişkin bulgular Tablo 12'deki gibidir:

Tablo 12. Öğretim Üyelerinin Ölçme Değerlendirmeye Ayırdıkları Ortalama Süre

Öğretim Üyeleri	2019-2020 Eğitim Öğretim Yılı	2020-2021 Eğitim Öğretim Yılı
Ö1	15 saat	10 saat
Ö2	3-6 saat	3-5 saat
Ö3	2 saat	2 saat
Ö4	6 saat	3 saat
Ö5	50 dakika	50 dakika
Ö6	4-5 saat	2-3 saat

Yukarıdaki tablo incelendiğinde öğretim üyelerinden bir kısmının, ölçme değerlendirme için Covid-19 sürecinde uzaktan eğitime yüz yüze eğitim dönemine oranla daha az zaman ayırdıkları görülmüştür. Bununla birlikte öğretim üyelerinin, ölçme değerlendirme süresine ilişkin verdikleri açıklamalar şu şekildedir:

"Geçmişten beri bu dersi verdiğim için oldukça geniş bir soru havuzu var bu nedenle sınav için soru hazırlama değerlendirme ve notlandırma için toplamda 3- 6 saat arası diyebilirim" (Ö2).

"Her bir sınavın (vize, final, bütünleme) sorularını hazırlamak için 2-3'er saat. Cevap kâğıtlarını okumak için optik okuyucu desteğinden dolayı (Optik okumayı ben yapmadım) çok zaman harcamadım; ancak notları obs'ye girmek en az iki saatimi almıştır. Uzaktan eğitim döneminde ise değerlendirmeyi sistem otomatik olarak yaptığından bu iş için zaman ayırmaya gerek kalmıyor" (Ö6).

4.2.7. Öğretim Üyelerinin Uzaktan Eğitimde Ölçme Değerlendirmede Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Bulgular

Öğretim üyelerinin Covid-19 sonrası uzaktan eğitimde ölçme değerlendirme sürecinde karşılaştıkları sorunlara ilişkin bulgulara Tablo 13'te yer verilmiştir:

Tablo 13. Covid-19 Dönemi Uzaktan Eğitimde Öğretim Üyelerinin Ölçme Değerlendirme Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar

Sorunlar	Katılımlar
• Kopya	Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö6
• Uzaktan gerçekleştirilen sınavlarda öğrenci kontrolünün güçlüğü	Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö5,Ö6
• Ödevlerin değerlendirilmesinin zaman alması	-
• Çevrimiçi sınav hazırlamanın zaman alması	Ö1,Ö5
• Sınavların sınırlı bir zaman diliminde yapılması	Ö1,Ö3
• Öğrencilerin Yeterli İnternet ve Bilgisayar Donanımına Sahip olmaması	Ö2,Ö4
• Sistemle İlgili Sorunlar	Ö4

Tablo 13'te verilen yanıtlar incelendiğinde uzaktan eğitimde ölçme değerlendirme yaparken tüm öğretim üyeleri, öğrenci kontrolünün güçlüğü konusunda sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca öğretim üyelerinin en sık karşılaştığı sorunlardan bir diğerinin de kopya olduğu görülmektedir. Ve bu problemlere ek olarak "*Çevrimiçi sınav hazırlamanın zaman alması*", "*Sınavların sınırlı bir zaman diliminde yapılması*", "*Öğrencilerin yeterli internet ve bilgisayar donanımına sahip olmaması*" ve "*Sistemle ilgili sorunlar*" dile getirilmiştir.

4.2.8. Uzaktan Eğitimde Ölçme Değerlendirme Sürecinde Karşılaşılan Sorunların Çözümlerine İlişkin Öğretim Üyelerinin Görüşleri

Covid-19 salgını sürecinde uygulanan uzaktan eğitimde, öğrenci başarısının ve performansının değerlendirilmesine ilişkin yukarıda belirtilen sorunlara ilişkin öğretim üyelerinin önerdikleri olası çözümler analiz edilmiş ve sonuçlara Tablo 14'te yer verilmiştir:

Tablo 14. Covid-19 Dönemi Uzaktan Eğitimde Öğretim Üyelerinin Ölçme Değerlendirme Sürecinde Yaşadıkları Sorunlara Önerilebilecekleri Çözümler

<i>Çözüm Önerileri</i>	<i>Katılımcılar</i>
• Öğrencileri, üst düzey düşünme becerilerini ölçecek ezber gerektirmeyen sınavlar yapmak	Ö1,Ö3,Ö5,Ö6
• Kontrol edilebilirlik açısından uzaktan sınav yerine ödev vermek	Ö1
• Sınav yerine öğrenci katılım durumlarının ve performanslarının değerlendirilmesi	Ö3
• Öğrencilerin de birbirlerini yorum yaparak değerlendirebileceği ortak çalışmalara yer vermek	Ö1
• Erişim problemlerini önlemek adına geniş bir zaman diliminde sınavları gerçekleştirmek	Ö1,Ö3,Ö6
• Soru havuzu oluşturularak her öğrenciye farklı soruların sorulması	Ö2,Ö3
• Sınavların sadece yüz yüze gerçekleştirilmesi	Ö2
• Gerekli alt yapı ve teknik desteğin sağlanması	Ö4

Tablo 14’de Covid-19 salgını sürecinde uygulanan uzaktan eğitimde karşılaşılan sorunlara ilişkin öğretim üyelerinin önerebilecekleri çözümlere yer verilmiştir. Buna göre öğretim üyelerinin en sık belirttiği çözümlerden birinin "*Öğrencileri, üst düzey düşünme becerilerini ölçecek ezber gerektirmeyen sınavlar yapmak*" olduğu görülmüştür. Sunulan bir diğer çözümün ise "*Erişim problemlerini önlemek adına geniş bir zaman diliminde sınavları gerçekleştirmek*" olmuştur. Ayrıca "*Soru havuzu oluşturularak her öğrenciye farklı soruların sorulması*" öğretim üyelerinin sunduğu bir başka çözüm önerisi olarak görülmüştür.

4.2.9. Öğrencilerin Akademik Başarıları Arasındaki Farklılığa İlişkin Öğretim Üyelerinin Görüşleri

Bu bölümde 2019/2020 ve 2020/2021 Eğitim-öğretim yıllarında "Eğitime Giriş" dersi alan öğrencilerin akademik başarıları arasındaki farklılığa ilişkin öğretim üyelerinin görüş ve önerileri nelerdir? " alt problemine ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Yüz yüze eğitime oranla Covid-19 sonrası uzaktan eğitimde akademik başarının daha yüksek olmasının sebebinin, uzaktan eğitim sisteminin getirdiği sınırlılıklardan kaynaklandığını belirtilen görüşler şu şekildedir:

"Sınavda kaynakların öğrencilerin elinin altında olması, kopya çekilmesi, öğrencilerin kendi aralarında yardımlaşması, o derste iyi olan bir arkadaşının öğrenci yerine sınava girmesi vb." (Ö1).

"Kesinlikle kopya çekme ve değişik kaynaklardan yardım alma diye düşünüyorum, öğrencinin bizzat kendisinin bile sınava girip girmediğini veya birkaç kişinin bir araya gelerek sınavı cevapladığını, sistemdeki bazı açıklıklardan dolayı soruların önceden alınıp alınmadığını bile kontrol edemiyoruz, sonuç not ortalaması yükselmiş..." (Ö2).

"Uzaktan ölçme değerlendirme şartları ve uygulamaları..." (Ö3).

"Sınavların, öğrenciler için adeta açık sınava dönüşmüş olması..." (Ö5).

Uzaktan eğitim kararının hızlı alınmasıyla, gerek eğitim kurumları, gerek öğretmenler, gerekse öğrenciler eğitim alanında yaşanan hızlı değişime ayak uydurmak zorunda kalmışlardır. Yeterli hazırlığın ve imkânların olmaması sebebiyle bir takım sıkıntıların yaşandığı ve bunun akademik sonuçlara yansıdığı şu ifadelerle dile getirilmiştir:

"Örgün eğitimin uzaktan ve zorunlu bir şekilde verilmesi, öğretim üyelerinin ve öğrencilerin alışık olduğu bir durum değildi. Ayrıca var olan imkânsızlıkların da etkisiyle verilen eğitimin niteliğinin yeterli düzeyde olduğuna ne öğretim üyesine de öğrenciler inandı. Dolayısıyla bu ölçme ve değerlendirme yapılırken de notlara yansdı" (Ö4).

Yukarıdaki görüşlerin yanı sıra uzaktan eğitim ortamlarında etkileşimin çok yönlü ve dinamik bir biçimde gerçekleşmesiyle akademik başarının artacağı, şu ifadelerle belirtilmiştir:

"Dersimi, uzaktan eğitimin dezavantajlarını ortadan kaldıracak biçimde çok yönlü ve dinamik olarak etkileşim içerisinde işlemek..." (Ö6).

4.2.10. Uzaktan Eğitimde Ölçme Değerlendirme Uygulamalarının Sistemi Kontrol Etmede Yeterli Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

"Uzaktan eğitim sürecinde yapılan ölçme değerlendirme uygulamalarının, girdilerin hedeflere dönüşebilmesi bağlamında, bu sistemi kontrol etmede yeterli olup olmadığına ilişkin görüşleriniz nelerdir?" sorusuna öğretim üyelerinin, yeterli olmadığını belirttiği yanıtlara aşağıda yer verilmiştir:

"Yeterli değil elbette. Öğrencilerle sınıf ortamında olduğu gibi tartışılması, onların örnekler vermesi gibi etkinlikler yapılamamakta. Öğrencileri hemen hiç görmediğimiz için konuştuklarımızın etkisini göremiyoruz" (Ö1).

"Yeterli değil, yüz yüze iken bile birtakım şeyleri öğrenci ve dolayısıyla ders yükü yoğunluğundan dolayı kontrol edemez iken uzaktan da ipin ucu iyice kaçtı. Ödevlendirme yap, dosya hazırlat yazılı sınav yap diyebilirsiniz ancak bir derste üzerime kayıtlı 300-400 öğrencinin hangi ödevini, dosyasını, yazılı kâğıdını inceleyip ne kadar zamanda notlandırma yapacağım? Benim işim ve yüküm sadece lisans ta alınan ebg dersi değil ki, bu sadece girdiğim beş altı çeşit dersten bir tanesi" (Ö2).

"Uzaktan eğitim (mevcut haliyle) yüz yüze eğitim yerine kullanılmaz sadece ona destek olarak kullanılabilir; ya da gerçekten uzaktan eğitim programı olmalı" (Ö3).

"Yeterli değil" (Ö5).

Ölçme değerlendirme uygulamalarının yeterli olmadığını ancak bu durumun doğrudan uzaktan eğitim ile ilişkilendirilmemesi gerektiği, genel anlamda benzer sorunların mevcut olduğu öğretim üyelerince şu ifadelerle belirtilmiştir:

"Yeterli değil. Ancak bu durumun eğitim bilimine giriş dersi kapsamında soruluyorsa uzaktan eğitimle ilgili olmadığını normal zamanda da benzer sorunların yaşandığını düşünüyorum" (Ö4).

Yukarıdaki görüşlerin yanı sıra uzaktan eğitimde ölçme değerlendirme uygulamalarının yeterli ve verimli olduğu ise şu ifadelerle dile getirilmiştir:

"Uzaktan eğitimde gerçekleşen uygulamaları çok verimli ve işlevsel olarak değerlendiriyorum" (Ö6).

4.2.11. Çevrimiçi Sınavların Güvenirliğinin Artırılması İçin Getirilmesi Gereken Uygulama veya Standartlara İlişkin Öğretim Üyelerinin Görüşleri

"Uzaktan gerçekleştirilen sınavların güvenilir olmadığı düşünülürse güvenirliliğin artırılması için sizce nasıl bir uygulama veya standart getirilmelidir? " sorusuna öğretim üyelerinin uygulama düzeyinde yapılabilecek değişikliklere verdiği yanıtlar aşağıda sıralanmıştır:

"Öğrenci sayısı azaltılarak, sınav yerine ödevler yaptırma ya da sözlü sınav vb. olabilir" (Ö1).

"Süreç değerlendirme; ölçme çeşitlemesi vb." (Ö3).

"Sınav sorularının analiz, sentez ve uygulama düzeyine çıkarılması veya proje çalışmaları ile değerlendirmenin yapılması" (Ö5).

"Sınavlar için kamera kullanımı olabilir" (Ö6).

"...Onun haricinde mevcut durumda kamera açık vaziyette sınırlı süre verilerek yapmak en mantıklı seçim olacağını düşünüyorum" (Ö4).

Öğretim üyelerinin uzaktan gerçekleştirilen sınavların, merkezi bir yerde, belli bir standartta kontrollü olarak gerçekleştirilmesi gerektiği ancak bunun da belli sınırlılıklar içerdiğine dair görüşleri ise aşağıdaki gibidir:

"Öğrenci öğretimini uzaktan alabilir, ancak sınavlar hazırlanacak belirli sınav merkezlerinde sadece sınav internet bağlantısının olduğu yerlerde kontrollü yapılmalı. Yoksa İstanbul'da bir üniversitede okuyan öğrencinin sınavına mersindeki kuzeni yerine girebilir, bu konuda ahlaki bir sorumuz var, çalmanın-çırpmanın, gözü açıklığın, sahtekârlığın prim yaptığı bir

toplumda, adalet duygusunun gelişmediği bir toplumda uzaktan öğretim sınav değerlendirmesi olmaz. Merkezi olarak yapılan ÖSYM ve diğer sınavlardaki hırsızlıklara tanık olunan ve bu konuda gerekli tepkiyi ve yaptırımı uygulayamayan bir toplumda uzaktan sınav hiç olmaz” (Ö2).

“ÖSYM’nin e sınavları gibi sınav merkezlerinde yapılması gerekli koşullar sağlandığı takdirde güvenilirliği artırır ancak bunu pandemi koşullarına uydurmak ve çok sayıda insana uygulamak kolay olmayacaktır...” (Ö4).

BÖLÜM V

5. TARTIŞMA, SONUÇLAR ve ÖNERİLER

Çalışmanın bu bölümünde, yapılan araştırma sonucunda elde edilen verilere, bu verilerin analizlerine ilişkin tartışmalara ve sonuçlara yer verilmiştir. Araştırmacı bu bölümde ek olarak çalışma alanına benzer alanlarda yapılacak çalışmalara yönelik önerilerde bulunmaktadır.

5.1. Tartışma ve Sonuçlar

Covid-19 salgını ile üniversiteler, okullar ve diğer eğitim kurumları ani olarak uzaktan eğitime geçiş kararı aldı. Zorluoğlu vd. (2021) ile Sayan'ın (2020) yaptığı araştırmalarda her ne kadar uzaktan eğitimin yüz yüze eğitim yerine kullanılamayacağı sonucuna ulaşılsa da, yüz yüze eğitim fırsatının olmadığı olağanüstü durumlarda en iyi çözümün uzaktan eğitim olduğu belirtilmektedir (Sindiani vd., 2020). Ancak derslerin ani olarak çevrimiçi ortamlarda yürütülmesi kararının farklı açılardan yansımaları olmuştur. Nitekim bunlardan biri öğrencilerin akademik başarılarına olan etkisidir.

Bu çalışmada yapılan araştırma sonucuna göre; uzaktan eğitim ve yüz yüze eğitim döneminde öğrencilerin akademik başarıları arasında uzaktan eğitim lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Bölümler açısından başarı farkları incelendiğinde ise Beden Eğitimi ve Spor, İlköğretim Matematik Öğretmenliği ve Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık bölümlerinde öğrenim gören öğrenci grupları arasında uzaktan eğitim lehine istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Diğer bölümlerdeki öğrenci grupları arasında ise anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Uzaktan eğitimde öğrenci başarılarının yüz yüze eğitime oranla yüksek olması; Ferreira (2020), Kör vd. (2013), Konecki (2020), Soffer ve Nachmias'ın (2018) yaptıkları çalışmaların sonuçları ile örtüşür niteliktedir. Ancak edinilen bulgular; Halilić ve Tinjić (2020), Karataş (2006), Coates vd. (2004) tarafından yapılan çalışmalardaki bulgularla çelişmektedir. Farklı koşullar altında yapılan çalışmalarda farklı sonuçların elde edilmesinin mümkün olduğu bilinmektedir (Bennett vd., 2007). Bu bakımdan bu çalışmada Covid-19

dönemi koşulları altında uzaktan eğitim sürecinde başarının yüz yüze eğitime oranla daha yüksek olmasının sebepleri, öğrencilerden ve öğretim üyelerinden görüş alınarak detaylı olarak incelenmiştir.

Yapılan çalışmalar incelendiğinde uzaktan eğitimde gerçekleşen sınavların kopyaya elverişlilik yönünden dezavantajlı olduğu yönünde bulgulara rastlanmaktadır (Özdoğan ve Berkant, 2020; Adıgüzel, 2020). Bu durum bu çalışmadan edinilen bulguları destekler niteliktedir. Hem öğrenciler hem de öğretim üyeleri ile gerçekleşen görüşmelerden elde edilen sonuçlara göre; uzaktan eğitimde akademik başarının yüksek olmasındaki en temel görüşün "kopya çekmek, çeşitli kaynaklardan veya arkadaşlarından yardım almak" olduğu görülmektedir. Bununla birlikte acil uzaktan eğitimde yapılan sınavlarda, yeterli hazırlığın olmayışından ve alt yapı eksikliğinden kaynaklı verimli ölçme değerlendirmenin yapılamadığı dile getirilmiştir. Dolayısıyla uzaktan eğitimde ölçme değerlendirmenin güvenilir bulunmadığı genel bir kanı olarak ortaya çıkmaktadır. Nitekim çevrimiçi sınavların güvenilir bulunmadığı ve yapılan değerlendirmelerin verimli olmadığı, literatürde yer alan ilgili araştırmalar ile de ortaya konulmuştur (Sayan, 2020; Yılmaz, 2017). Öte yandan öğretim üyelerince bir diğer bakış açısı ise; uzaktan eğitimin dezavantajlarının ortadan kaldırılması halinde uzaktan eğitimin çok daha verimli olabileceği yönünde.

Öğrencilerle yapılan görüşmelerden ortaya çıkan bir diğer sonuca göre; sınavlara geliş-gidiş zaman kayıplarının azalmasının sınavlara hazırlanma açısından daha fazla imkân sağlaması, uzaktan eğitimde akademik başarının yüksek olmasında etkili olmuştur. Nitekim Afşar ve Büyükdoğan'ın (2020) yaptıkları çalışmada, benzer sebeplerle öğrencilerin uzaktan eğitimi tercih ettikleri bilinmektedir. Bunun yanı sıra öğretmenlerin Covid-19 sürecinde koşulların zorluğunu dikkate alarak daha kolay sorular sorduğu dile getirilmiştir. Ancak bu durum Covid-19 dönemi notlarının gerçeği yansıtmadığı görüşünü desteklemektedir (Meyrick, 2022). Buna rağmen öğrencilerin birçoğu, Covid-19 salgını sürecindeki sınav notlarının, gerçek başarılarını yansıttığını dile getirdikleri görülmüştür.

İlgili çalışmalar incelendiğinde uzaktan eğitimde ölçme değerlendirme kapsamında bir takım problemlerin yaşandığına ilişkin görüşlere rastlanmaktadır (Saygı, 2021; Adıgüzel, 2020; Eroğlu ve Kalaycı, 2020; Erzen ve Ceylan, 2020; Meyrick, 2022). Bu çalışmadaki bulgulara göre öğretim üyelerinin Covid-19 sürecindeki uzaktan eğitim döneminde ölçme değerlendirmeye ilişkin en sık karşılaştıkları sorunların, öğrenci kontrolünün güçlüğü ve kopya olduğu görülmüştür. Literatürdeki çalışmalar bu bulguyu destekler niteliktedir (Harmon ve Lambrinos, 2008; King, Guyette ve Piotrowski, 2009; Watson ve Sottile, 2010). Bunun yanı sıra sınavların çevrimiçi ortamlarda hazırlanmasının güç oluşu ve sınavların belirli bir zaman diliminde gerçekleşmesi gibi sorunlar tespit edilmiştir. Yeni bir uygulamaya yeterli hazırlık ve altyapı çalışmaları bulunmadan geçilmesinin bir sonucu olarak; tüm öğrencilerin yeterli internet ve bilgisayar donanımına sahip olmayışı ve sistemsel sıkıntılardan kaynaklanan problemlerin ortaya çıktığı belirtilmiştir.

Öğrencilerin çevrimiçi sınavlarda karşı karşıya kaldıkları en belirgin problemin; sistemsel aksaklıklar ile ilgili sorunlar olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca sınavlarda soruların yanıtlanması için verilen sürenin yetersiz olduğu, ev ortamındaki gürültülerin ve teknolojiye maruz kalmanın dikkat dağınıklığına sebep olduğu ifade edilmiştir. Bu sonuçlar, uzaktan eğitimin dezavantajlı olarak değerlendirildiği diğer çalışmalarla benzer sonuçlar içermektedir (Genç vd., 2020; Kirazlı Korkmaz, 2022).

Uzaktan eğitimde ölçme değerlendirme konusunda karşılaşılan sorunlara ilişkin çözüm önerileri incelendiğinde en sık önerilen çözümün, "Öğrencileri, üst düzey düşünme becerilerini ölçecek ezber gerektirmeyen sınavlar yapmak" olduğu görülmüştür. Bu bulgular ilgili araştırmalardaki bulgular ile örtüşmektedir (Yılmaz, 2017). Bu durum, bilginin ezberlemesi yerine öğrencilerin üst düzey düşünme becerilerini ortaya çıkaracağı ve kopya girişimlerinin engelleneceği yönünde ortak fikir olarak karşımıza çıkmaktadır. Ölçme değerlendirme sürecinde yaşanan problemlere ilişkin sunulan bir başka görüş ise "Erişim problemlerini önlemek adına geniş bir zaman diliminde sınavları gerçekleştirmek" olmuştur. Ayrıca öğretim üyeleri, "Soru havuzu oluşturularak

her öğrenciye farklı soruların sorulması” ile yardımlaşma ve kopya çekme davranışlarının önüne geçilebileceğini ifade etmişlerdir.

Tüm bu gerçekler göz önünde bulundurulduğunda, uzaktan eğitimde başarı ve performansın değerlendirilmesi sürecinde yukarıda belirtilen sorunların çözümüne yönelik, alternatif ölçme ve değerlendirme uygulamalarından faydalanılmasının daha etkili olacağı söylenebilir.

Çevrimiçi sınavlarda çoğunlukla çoktan seçmeli, doğru-yanlış, boşluk doldurma ve açık uçlu sorular kullanılmaktadır (Terzis ve Economides, 2011; Jordan, 2011). İlgili çalışmalarda bulgularda geleneksel not sistemlerini kullanmalarına rağmen öğretmenler, alternatif not sistemlerini kullanmaya daha isteklidirler (Meyrick, 2022). Bu çalışmada da alternatif ölçme ve değerlendirme uygulamalarının kullanımının öneminin farkındalığına sahip olmalarına rağmen, öğretim üyelerinin hemen hepsinin uzaktan eğitim sürecinde çoktan seçmeli testleri tercih ettikleri tespit edilmiştir. Bu yöntem- tekniklerin tercih edilmesinin sebepleri incelendiğinde öğretim üyelerinin bir önceki dönemde de aynı test tekniğine başvurdukları görülmüştür. Daha önce kullandıkları ölçme değerlendirme yöntemlerine yatkınlıklarından ötürü, öğretim üyelerinin uzaktan eğitim döneminde de aynı uygulamaya devam etmeyi tercih ettikleri düşünülebilir. Bunun yanı sıra bu test tekniğini tercih etme sebepleri ile ilgili olarak çok sayıda öğrenciye uygulama ve değerlendirme açısından bu testlerin daha kullanışlı olduğu dile getirilmiştir. Bunun yanı sıra bu tip testlerin tercih edilmesindeki diğer faktörler; geçerli ve güvenilir olması, objektif değerlendirme imkânı vermesi ve öğretim üyelerinin iş yükünün fazla olması şeklindedir.

Belirtilen sorunlar dikkate alındığında alternatif ölçme değerlendirme tekniklerinin kullanımı ve teşviki ile ilgili yönetsel desteğin büyük önem arz ettiğini söylemek yanlış olmayacaktır. Öğretim üyelerinin mevcut değerlendirme yöntemlerine yatkınlık durumları göz önünde bulundurularak, kullandıkları geleneksel yöntemler, alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemleri ile desteklenebilir. Bu şekilde harmanlanan bir değerlendirme modelinin etkisi başka bir çalışmada incelenebilir ve model önerisinde bulunulabilir.

Hyvärinen ve Vos'un (2015) özetlediği gibi, herhangi bir kriz sırasında sürecin daha az hasarla atlatılabilmesi için planlamanın, görev dağılımının ve iletişimin rolü büyüktür. Covid-19 sürecinde yaşanan krizi sağlıklı bir biçimde yönetebilmek adına yapılacak planlamalar ve çalışmalar için yeterli zamanın olması gerekmektedir. Bu çalışmada öğretim üyelerinin ölçme değerlendirme için ayırdıkları ortalama süre incelendiğinde, uzaktan eğitim döneminde yüz yüze eğitime oranla daha az zaman harcadıkları görülmüştür. Nitekim Ferreria'nın (2020), yaptığı çalışmasında da benzer bulgulara rastlamıştır. Genel anlamda öğretim üyelerinin test tekniğini tercih ettikleri göz önüne alındığında, sınav evrakı basımı ve dağıtımı ile ilgili zaman kayıplarının önlediği düşünülmektedir. Ayrıca otomatik puanlama sistemi sayesinde sınav evraklarının okunması konusunda zaman tasarrufu sağlandığı dile getirilmiştir. Böylece uzaktan eğitim sürecinde test tekniği kullanımının öğretim üyelerinin iş yükünü azalttığı söylenebilir. Bu durum, öğretim üyelerinin planlama yapma, çevrimiçi materyalleri hazırlama ve iletişim kurma bağlamında ihtiyaç duydukları zamanı telafi etme açısından olumlu bir sonuçtur.

Uzaktan eğitimde ölçme değerlendirme uygulamalarının sistemi kontrol etmede yeterli olup olmadığına ilişkin sonuçlar incelendiğinde genel görüş; yeterli olmadığı yönündedir. Öğretim üyeleri bu durumun gerekçesini; yüz yüze eğitimde bile bir sorun olarak görülen öğrenci kontrolünün sağlanmasının, uzaktan eğitimde daha güç bir duruma gelmesi olarak belirtmişlerdir. Zaten yoğun bir iş yükü içerisinde olan öğretim üyelerinin ölçme-değerlendirme çalışmalarını uzaktan verimli bir şekilde gerçekleştirmelerinin mümkün olmadığı diğer bir gerekçe olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun yanı sıra ölçme değerlendirme uygulamalarının yeterli olmadığını ancak bu durumun doğrudan uzaktan eğitim ile ilişkilendirilmemesi gerektiği, genel anlamda benzer sorunların mevcut olduğu ifade edilmiştir. Öte yandan uzaktan eğitim programı olmadan, mevcut haliyle bu uygulamaların yüz yüze eğitim yerine kullanılamayacağı, sadece yüz yüze eğitime destek olarak kullanılması gerektiği düşünülmektedir.

Bağımsız ortamlarda bulunan öğretmen ve öğrenciler arasında çeşitli iletişim teknolojileri kullanılarak gerçekleştirilen ölçme-değerlendirme süreci, yüz yüze eğitim ortamlarına göre birtakım sınırlılıklar içermektedir. Çünkü öğretmenin, geleneksel öğrenme ortamındaki gibi öğrencilerin derse aktif katılımları veya sordukları soruların niteliğine göre değerlendirme imkânı bulunmamaktadır (Puspitasari, 2010). Dolayısıyla uzaktan eğitimde sağlıklı değerlendirme yapabilmek için kullanılacak tekniklerin öğrencilerin süreç içerisindeki gelişimlerini izlemeyi sağlayacak ve sürekli geribildirim verilerek öğrenme yaşantılarını zenginleştirecek şekilde tasarlanmalıdır (Simonson vd., 2012). Çalışmadaki bulgulara göre öğrencilerin ve öğretim üyelerinin, uzaktan ölçme değerlendirme sürecinin nasıl bir standartta olması gerektiğine ilişkin görüşleri de bu doğrultudadır.

Uzaktan eğitimde ölçme değerlendirme uygulamalarının verimli olmadığı yönünde genel görüş bildirildiği dikkate alındığında bu sınavların güvenilirliğinin artması için nasıl bir uygulama veya standartta olması gerektiği ile ilgili öğrencilerin ve öğretim üyelerinin görüşlerine başvurulmuştur. Bulgular incelendiğinde sonuçlar, öğretim üyelerine düşen öğrenci sayısının azaltılarak alternatif ölçme değerlendirme yöntemlerine başvurulması gerektiği yönünde şekillenmiştir. Süreç odaklı değerlendirilme çalışmalarının artması gerektiği, bu bakımdan ölçme araçlarının çeşitlendirilmesi, proje çalışmalarına, ödevlendirmeye ve sözlü sınavlara ağırlık verilmesinin daha uygun olacağı belirtilmiştir. Analiz, sentez ve uygulama gibi üst düzey bilişsel becerileri ölçen sınav türlerinin, güvenilirliği artıracığı yönünde görüşler çoğunluktadır. Nitekim ilgili araştırmalar bu bulguları desteklemektedir (Adıgüzel, 2020; Eroğlu ve Kalaycı, 2020). Ancak çok sayıdaki öğrenciye alternatif ölçme araçları kullanılarak ölçme değerlendirme yapılabilmesi ancak yeterli sayıda öğretim üyesinin varlığı ile mümkündür. Aktif olarak yeterli sayıda öğretim elemanının olmadığı ve öğrenci sayısının çok fazla olduğu düşünüldüğünde, öğrenci kontrolünün sağlanmasının, kamera ile belirli bir süre içerisinde, eş zamanlı yapılacak sınavlarla mümkün olacağı dile getirilmiştir. Bunun yanı sıra uzaktan gerçekleştirilen sınavların, ÖSYM gibi merkezi bir yerde, belli bir standartta kontrollü olarak gerçekleştirilmesi gerektiği ancak bunun da salgın koşulları

düşünüldüğünde çok sayıda öğrenciye uygulanmasının güç olduğu öğretim üyelerince ifade edilmiştir.

Öğrencilerin ve öğretim üyelerinin sınavların güvenilirliğinin artması için nasıl bir uygulama veya standartta olması gerektiği ile ilgili aynı doğrultuda görüş bildirdikleri görülmüştür. Bu görüşlerin yanı sıra öğrencilerin bir kısmı, çevrimiçi sınavlarda güvenirliliğin sağlanmasının mümkün olmadığı, bu bakımdan sınavların çevrimiçi yapılmaması gerektiği yönünde değerlendirmede bulunmuşlardır.

Sonuç olarak öğrencilerin yüz yüze ve Covid-19 sürecindeki uzaktan eğitimde akademik başarıları arasındaki farklılığa ilişkin sebeplerin araştırıldığı bu çalışma, gelecekte yaşanabilecek olası ani uzaktan eğitim kararının, ölçme-değerlendirme uygulamalarına olumsuz etkisini azaltabilecek stratejileri ve müdahaleleri içermektedir. Ayrıca yapılan araştırma, ani uzaktan eğitim modeli üzerinde daha fazla analiz için temel veri oluşturmaktadır.

5.2. Öneriler

Araştırma sonuçları dikkate alınarak geliştirilen önerileri araştırmacılara ve uygulayıcılara olacak şekilde şöyle sıralayabiliriz:

5.2.1. Araştırmacılara Öneriler:

- Güvenirliğin artması açısından uzaktan eğitimde birden fazla ölçme aracının beraber kullanımı ile harmanlanmış bir değerlendirme modelinin etkililiği incelenebilir.
- Uzaktan eğitimde gerçekleşen ölçme değerlendirme uygulamalarına ilişkin, diğer paydaşlardan görüş alınarak araştırma genişletilebilir.
- Örneklem sayısının az olduğu gruplarda alternatif ölçme değerlendirme uygulamalarının kullanılmasının etkililiği araştırılabilir.

5.2.2. Uygulayıcılara Öneriler:

- Öğrenme yönetim sistemlerinde her ders bazında öğrenci-içerik, öğretmen-öğrenci ve öğrenci-öğrenci iletişiminin üst düzeyde sağlanabileceği çevrimiçi ders portalları ve ölçme değerlendirme ortamları oluşturulabilir.
- Öğrencilere süreç değerlendirmelerinin alternatif ölçme araçları kullanılarak yapılabilmesi için öğretim üyesi sayısı yeterli hale getirilebilir.
- Çevrimiçi sınavlarda kamera kullanımının etkililiği ile ilgili pilot uygulamalar yapılabilir.
- Tüm öğrencilerin yeterli internet ve bilgisayar donanımına sahip olmayışından ve sistemsel sıkıntılardan kaynaklanan problemlerin giderilmesi için gerekli çalışmaların yapılması fırsat eşitliği açısından gereklidir.
- Yönetimsel olarak öğretim üyelerine, alternatif ölçme değerlendirme araçlarının kullanımına ilişkin destek ve teşviklerde bulunulabilir.
- Koşulların iyileştirilmesiyle belli merkezlerde kontrollü olarak gerçekleştirilen sınavların etkililiği ile ilgili pilot uygulamalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Adak, M.M. (2021). *Covid-19 Pandemi Döneminde Uygulanan Uzaktan Eğitim Sürecinde Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin Deneyimlerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Adıgüzel, A. (2020). Salgın Sürecinde Uzaktan Eğitim ve Öğrenci Başarısını Değerlendirmeye İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 253-271. Doi:<https://doi.org/10.37669/milliegitim.781998>
- Afşar, B. ve Büyükdoğan, B. (2020). Covid-19 Pandemisi Döneminde İİBF ve SBBF Öğrencilerinin Uzaktan Eğitim Hakkındaki Değerlendirmeleri. *Karatay Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (5), 161-182.Erişim: 15.03.2021Erişim adresi:<https://dergipark.org.tr/en/pub/karataysad/issue/57615/818536>
- Aikenhead, G. S. (1973). The Measurement of High School Students' Knowledge About Science and Scientists. *Science Education*, 57(4), 539-549. Doi:<https://doi.org/10.1002/sce.3730570417>
- Alkan, C. (1987). Açıköğretim. Ankara: Ankara üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yay. No:157
- Anıl, D. (2016). Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü, Ürüne Dayalı Program Değerlendirme Yaklaşımı. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1).Erişim: 18.04.2021 Erişim adresi:<https://dergipark.org.tr/en/pub/aibuefd/issue/1511/18325>
- Applewhite, C. M. (2021). *A Qualitative Case Study of the Evolution of Community College Faculty During a Rapid Transition from Direct to eLearning Instruction During a Pandemic* (Doctoral dissertation, Northcentral University). Erişim: 18.05.2022. Erişim adresi: <https://www.proquest.com/docview/2572551774/F2EEB1E5ACA049FDPQ/1>
- Arslan, Y. (2011). *Ölçme Ve Değerlendirme Gelişim Programının Beden Eğitimi Öğretmen Adayları Ve Ders Verdikleri Öğrencilerinin Ölçme Ve Değerlendirmeye İlişkin Algı Düzeylerine Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- Aslantaş, T. (2011).Uzaktan Eğitim, Uzaktan Eğitim Teknolojileri ve Türkiye’de Bir Uygulama. Erişim: 15.10.2021. Erişim adresi: <https://www.tankutaslantas.com/wpcontent/uploads/2014/04/Uzaktan-E%C4%9Fitim-Uzaktan-E%C4%9Fitim-Teknolojileri-ve-T%C3%BCrkiyede-bir-Uygulama.pdf>
- Atılgan, H., Kan, A. ve Doğan, N. (2006). Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Avcı, F. ve Akdeniz, E. C. (2021). Koronavirüs (Covid-19) Salgını ve Uzaktan Eğitim Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar Konusunda Öğretmenlerin Değerlendirmeleri. *Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 3(4), 117-154. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/usbed/issue/61198/910183> Erişim: 10.02.2022

- Badger, E. ve Thomas, B. (1991). Open-Ended Questions in Reading. *Practical Assessment, Research, and Evaluation*, 3(1), 4.
Doi: <https://doi.org/10.7275/fryf-z044>
- Bakioğlu, B. ve evik, M. (2020). COVID-19 Pandemisi Sürecinde Fen Bilimleri ğretmenlerinin Uzaktan Eğitime İlişkin Görüşleri. *Electronic Turkish Studies*, 15(4). Doi:<https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.43502>
- Balaman, F. ve Hanbay Tiryaki, S. (2021). Corona Virüs (Covid-19) Nedeniyle Mecburi Yürütülen Uzaktan Eğitim Hakkında ğretmen Görüşleri. *Itobiad: Journal of the Human ve Social Science Researches*, 10(1).
Doi:<https://doi.org/10.15869/itobiad.769798>
- Balta, Y. ve Trel, Y. K. (2013). Çevrimiçi Uzaktan Eğitimde Kullanılan Farklı lme Değerlendirme Yaklaşımlarına İlişkin Bir İnceleme." *Electronic Turkish Studies* 8.3. Doi: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.4271>
- Blakey, C. H. (2021). *Student Engagement: Perspectives of Online Students in Higher Education*. The University of Alabama. Erişim adresi: <https://www.proquest.com/docview/2572566074?pqorigsite=gscholarvefromopenview=true> Erişim: 10.03.2022
- Bennett, D. S., Padgham, G. L., McCarty, C. S. ve Carter, M. S. (2007). Teaching Principles of Economics: Internet vs. Traditional Classroom Instruction. In *Allied Academies International Conference. Academy for Economics and Economic Education. Proceedings* (Vol. 10, No. 1, p. 3). Jordan Whitney Enterprises, Inc. Erişim:10.03.2021 Erişim adresi: <https://www.proquest.com/openview/3e2175696dcd69071d10a593a42183f0/1?pq-origsite=gscholar&cbl=38640>
- Bonk, C. J. (2002). *Online Training in an OnlineWorld*. Bloomington, IN: CourseShare.com. Erişim adresi: http://publicationshare.com/docs/corp_survey.pdfErişim: 28.09.2021
- Brunetti, L. M. (2021). *The Rapid Transition to Remote Learning During a Pandemic: Stakeholder Perspectives of the Student Learning Experience* (Doctoral dissertation, Johnson ve Wales University). Erişim adresi: <https://www.proquest.com/docview/2531320339?pqorigsite=gscholarvefromopenview=true> Erişim: 02.02.2022
- Büyüköztürk, S., Kılıç akmak, E., Akgn, . E., Karadeniz, Ő., ve Demirel, F. (2013). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. *Ankara: Pegem Yayıncılık*.
- Cabı, E. (2016). Uzaktan Eğitimde E-Değerlendirme zerine ğrenci Algıları. *Journal of Higher Education ve Science/Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 6(1). Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/higheredusci/issue/61489/918150> Erişim: 10.03.2021

- Can, E. (2020). Coronavirüs (Covid-19) Pandemisi ve Pedagojik Yansımaları:Türkiye’de Açık ve Uzaktan Eğitim Uygulamaları (Coronavirus (Covid-19) Pandemic and Pedagogical Reflections: Open and Distance Education Applications in Turkey). 6. 11-53.Erişim: 01.03.2022
Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/auad/issue/55662/761354>
- Canpolat, U. ve Yıldırım, Y. (2021). Ortaokul Öğretmenlerinin Covid-19 Salgın Sürecinde Uzaktan Eğitim Deneyimlerinin İncelenmesi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 74-109.Erişim: 20.04.2022
Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/auad/issue/60075/840233>
- Cevizci, A., (2010). Eğitim Sözlüğü. İstanbul: Say Yayınları.
- Champagne, A. B. ve Newell, S. T. (1992). Directions for Research and Development: Alternative Methods of Assessing Scientific Literacy. *Journal of Research in Science Teaching*, 29(8), 841-860.
Doi: <https://doi.org/10.1002/tea.3660290807>
- Cooper, T. A. (2021). *Teacher Perceptions of E-Learning During Covid-19 in Low-and High-Income Schools* (Doctoral dissertation, Marshall University). Erişim adresi: <https://www.proquest.com/docview/2572599436?pqorigsite=gscholarvefromopenview=true> Erişim:04.02.2022
- Coşgun, C. (2007). *Uzaktan Eğitim İçin Web Tabanlı Bir Platform Geliştirilmesi ve Mekanik Derslerine Uygulanması*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. Erişim adresi: <https://dspace.gazi.edu.tr/bitstream/handle/20.500.12602/149183/?sequence=1> Erişim: 28.04.2021
- Creswell, J. ve Plano Clark, V. (2007). *Designing and Conducting Mixed Methods Research*. Thousand Oaks, CA: Sage. Doi: 10.1111/j.1753-6405.2007.00097.x
- Creswell, John. (2013). *Qualitative Inquiry ve Research Design: Choosing Among Five Approaches*. SAGE Publications. 11. Erişim adresi: https://www.researchgate.net/publication/232577017_Qualitative_Inquiry_Research_Design_Choosing_Among_Five_Approaches Erişim:21.04.2021
- Culbertson, L. D. ve Alongo, M. R. (1999). "But What's Wrong With Letter Grades?" Responding to Parents' Questions About Alternative Assessment. *Childhood Education*, 75:3, 130-135.
Doi: <https://doi.org/10.1080/00094056.1999.10521999>
- Çekiç, U. (2010). Uzaktan Eğitim Sistemi Tasarımı. *İstanbul Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Bilgisayar Mühendisliği Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi İstanbul*. Erişim adresi: <http://nek.istanbul.edu.tr:4444/ekos/TEZ/45559.pdf>
Erişim:20.10.2021
- Çelik, S. (2021). *Biyoloji Öğretmenlerinin Covid-19 Pandemi Sürecindeki Uzaktan Eğitime İlişkin Görüşleri (Ankara-Sincan Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Erişim adresi: <https://dspace.gazi.edu.tr/handle/20.500.12602/296178> Erişim: 20.04.2022
- Çepni, S. (2010). *Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş* (5. baskı). Trabzon.

- Coates, D., Humphreys, B. R., Kane, J. ve Vachris, M. A. (2004). "No Significant Distance" Betweenface-to-faceand Online Instruction: Evidence from principles of Economics. *Economics of EducationReview*, 23(5), 533-546. Doi: <https://doi.org/10.1016/j.econedurev.2004.02.002>
- Çoban, S. (2012). Uzaktan ve Teknoloji Destekli Eğitimin Gelişimi. *Retrieved*, 1, 2013. Erişim adresi: <http://inet-tr.org.tr/inetconf17/bildir/26.pdf>Erişim: 25.04.2021
- Davey, L. (1990). The Application of Case Study Evaluations. *Practical Assessment, Research, and Evaluation*, 2(1), 9. Doi:<https://doi.org/10.7275/02q8-bb93>
- Demir, F. ve Özdaş, F. (2020). Covid-19 Sürecindeki Uzaktan Eğitime İlişkin Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 273-292. Doi: <https://doi.org/10.37669/milliegitim.775620>
- Dick G. ve Duncanson I. (1999). Telecommuting: Does it Work in the Long Term?.*Proceedings of the 32nd Annual Hawaii International Conference on SystemsSciences*.January, Hawaii. IEEE, s. 3. Doi: [10.1109/HICSS.1999.772946](https://doi.org/10.1109/HICSS.1999.772946)
- Dryer, T. J. (2009). *Business Faculty Perspectives of Online Student Learning*. University of Arkansas. Erişim: 20.03.2022 Erişim adresi: <https://www.proquest.com/openview/1d62fdc638efe563777a27c3e48b95cc/1?pq-origsite=gscholarvecbl=18750>
- Dünya, B. A., Aybek, E. C., ve Şahin, M. D. (2021). Yükseköğretimde Uzaktan Ölçme ve Değerlendirme Deneyimleri: Üç Devlet Üniversitesinden Bir Örnek. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 232-244. Doi: <https://doi.org/10.31592/aeusbed.804016>
- Ebel, R.L. (1951). Estimation of ThereLiability of Ratings. *Psychometrika*, 16(4), 407-424. Doi: <https://doi.org/10.1007/BF02288803>
- Ebel, R. L. ve Frisbie, D. A. (1972). *Essentials of Educational Measurement* (p. 232). Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall. Erişim:09.04.2021 Erişim adresi: https://www.academia.edu/42283425/ESSENTIALS_OF_EDUCATIONAL_MEASUREMENT
- Enger, S.K. ve Yager, R.E. (1998). The Iowa Assessment Handbook. (ERIC Dokümanı Servis Numarası: ED424286). Erişim adresi: <https://eric.ed.gov/?id=ED424286>Erişim:09.04.2021
- Erbil, O., Demirezen, S., Terzi, Ü., Eroğlu, H., Erdoğan, A. ve İbiş, M. (2003). Öğrenci Merkezli Eğitim Uygulama Modeli. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Eroğlu, F. ve Kalaycı, N. (2020). Üniversitelerdeki Zorunlu Ortak Derslerden Türk Dili Dersinin Uzaktan ve Yüz Yüze Eğitim Uygulamalarının Karşılaştırılarak Değerlendirilmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(3), 1001-1027 Doi: <https://doi.org/10.16916/aded.710396>

- Erzen, E., ve Ceylan, M. (2020). Covid-19 Salgını ve Uzaktan Eğitim: Uygulamadaki Sorunlar. *Ekev Akademi Dergisi*, (84), 229-248. Erişim: 15.04.2022 Erişim adresi: <https://www.researchgate.net/publication/347931172> Covid19 salgini v e uzaktan egitim Uygulamadaki sorunlar
- Ferreira, M. C. (2020). COVID-19: Descriptive Case Study Of A K-8 School District's Abrupt Transition To Remote Learning From A Traditional In-Person Model. Erişim adresi: <https://dune.une.edu/theses/340/> Erişim: 15.04.2022
- Figueiredo, M. (2022). *From a Distance: An Interpretive Phenomenological Analysis of Sixth to Twelfth Grade STEM Teachers' Perceptions toward Teaching English Learners Remotely during the COVID-19 Pandemic* (Doctoral Dissertation, St. John's University (New York)). Erişim: 15.04.2022 Erişim adresi: <https://www.proquest.com/docview/2626033955/6218A27E57174F13PQ/1>
- Fraenkel, J.R., Wallen, N.E. ve Hyun, H.H. (2012). *How to Design and Evaluate Research in Education*. (8th ed.). New York, NY: Mc Graw Hill. Erişim adresi: http://www.johnlpryor.com/JP_Digital_Portfolio/EDU_7901_files/EDU%207901_%20Data%20Definitions.pdf Erişim: 09.04.2021
- Gay, G. E., Mills, G. E. ve Airasian, P. W. (2013). *Educational Research: Competencies for Analysis and Applications*. UK: Pearson Education, 1993. Erişim adresi: https://yulielearning.com/pluginfile.php/4831/mod_resource/content/1/Gay-E%20Book%20Educational%20Research-2012.pdf Erişim: 09.04.2021
- Genç, M. F. ve Gümrükçüoğlu, S. (2020). Koronavirüs (Covid-19) Sürecinde İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime Bakışları. *Electronic Turkish Studies*, 15(4). Doi: <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.43798>
- Genç, S. Z., Engin, G. ve Yardım, T. (2020). Pandemi (Covid-19) Sürecindeki Uzaktan Eğitim Uygulamalarına İlişkin Lisansüstü Öğrenci Görüşleri. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (41), 134-158. Doi: <https://doi.org/10.33418/ataunikkefd.782142>
- Güler, N. (2011). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Pegem Akademi. DOI: 10.14527/9786053641247
- Gülner, B., Güran, S. ve Bulun, M. (2003). *Eğitimde Mobil Teknolojiler*. Erişim adresi: <https://www.researchgate.net/publication/279884087> Eğitimde Mobil Teknolojiler Erişim: 09.04.2021
- Gümüş, B. (1977). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. Yayl. y..
- Güven, M. (2019). *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayıncılık.
- Halilić, M. ve Tinjić, D. (2020). The Impact of Digitalization on Student Academic Performance In Higher Education: Investigating The Change in Academic Performance of University Level Students After a Sudden Switch to Digital Education Due to the COVID-19 Outbreak. Case of Jönköping International Business School. Erişim: 15.04.2022 Erişim adresi:

<https://www.divaportal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A1462498vedswid=2662>

- Hamayan, E. V. (1995). Approaches to Alternative Assessment. *Annual Review of Applied Linguistics*, 15, 212-226.
Doi: <https://doi.org/10.1017/S0267190500002695>
- Haney, W. ve Madaus, G. (1989). Searching for alternatives to standardized tests: Whys, whats, and whithers. *Phi Delta Kappan*, 2_Q, 683-687. Synchronous Distance Education vs Traditional Education for Health Science Students: A Systematic Review and Meta-analysis. *Medical Education*, 55(3), 293-308.
- Hızal, A. (1983). *Uzaktan Eğitim Süreçleri ve Yazılı Gereçler*, Ankara: Ankara Üniversitesi
- Harmon, O. R. ve Lambrinos, J. (2008). Are Online Exams an Invitation to Cheat?. *The Journal of Economic Education*, 39(2), 116-125. Doi: <https://doi.org/10.3200/JECE.39.2.116-125>
- He, L., Yang, N., Xu, L., Ping, F., Li, W., Sun, Q. ve Zhang, H. (2021). Synchronous Distance Education vs Traditional Education for Health Science Students: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Medical Education*, 55(3), 293-308. Doi: <https://doi.org/10.1111/medu.14364>
- Holmberg, B. (2005). *Theory and Practice of Distance Education*. Routledge. Doi: <https://doi.org/10.4324/9780203973820>
- Illich, I. (2009). *Okulsuz Toplum*, (çev: Mehmet Özay). İstanbul: Şule Yay.
- İlhan, M. (2016). Açık Uçlu Sorularla Yapılan Ölçmelerde Klasik Test Kuramı ve Çok Yüzeyleli Rasch Modeline Göre Hesaplanan Yetenek Kestirimlerinin Karşılaştırılması. *Hacettepe University Journal of Education*. 31. 1-1. 10.16986/HUJE.2016015182. Erişim: 07.09.2021 Erişim adresi: <http://www.efdergi.hacettepe.edu.tr/yonetim/icerik/makaleler/2099-published.pdf>
- İşman, A. (2005). *Türk Eğitim Sisteminde Ölçme ve Değerlendirme*. Pegem Akademi.
- İşman, A. (2008). *Uzaktan eğitim*. Pegem Akademi.
- Jimaa, S. (2011). The Impact of Assessment on Students Learning. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 28, 718-721.
Doi: <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2011.11.133>
- Jordan, S. (2011). Using Interactive Computer-Based Assessment to Support Beginning Distance Learners of Science. *Open Learning*, 26(2), 147-164. Doi: <https://doi.org/10.1080/02680513.2011.567754>
- Karaca, Ş. ve Kelam, D. (2020). COVID-19 Gölgesinde Uzaktan Eğitim Hizmet Kalitesinin İncelenmesi. *Sivas Interdisipliner Turizm Araştırmaları Dergisi*, (5), 7-18. Erişim adresi: <http://sita.cumhuriyet.edu.tr/en/pub/issue/57733/791442>
Erişim: 20.03.2022

- Karataş, S. (2006). Deneyim Eşitliğine Dayalı İnternet Temelli ve Yüz Yüze Öğrenme Sistemlerinin Öğrenci Başarısı Açısından Karşılaştırılması. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26(3), 113-132. Erişim: 09.04.2021 Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/77197>
- Karataş, S. (2008). Temel Kavramlar ve Kuramsal Temeller. İnternet Temelli Eğitim, Editör: Halil İbrahim Yalın, *Nobel Yayın Dağıtım*, Ankara.
- Kaya, Z. (1996). Uzaktan Eğitimde Ders Kitapları (Açıköğretim Lisesi Örneği). *Ankara: Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Baskı Atölyesi*.
- Kaya, Z. (2002). *Uzaktan eğitim*. Pegem A Yayıncılık.
- Kaya, Z., Erden, O., Çakır, H. ve Bağirsakçı, N. B. (2004). Uzaktan Eğitimin Temelleri Dersindeki Uzaktan Eğitim İhtiyacı Ünitesinin Web Tabanlı Sunumunun Hazırlanması. *TOJET: The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 3(3). Erişim adresi: <http://www.tojet.net/articles/v3i3/3320.pdf> Erişim: 10.10.2021
- Kemertaş, İ. (2003). Öğretimde Planlama ve Değerlendirme. İstanbul.
- Keskin, M. ve Özer Kaya, D. (2020). Covid-19 Sürecinde Öğrencilerin Web Tabanlı Uzaktan Eğitime Yönelik Geri Bildirimlerinin Değerlendirilmesi. *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 5(2), 59-67. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1196338> Erişim: 09.01.2022
- Kılıncı, E. (2021) *Covid-19 Pandemi Döneminde Sınıf Öğretmenlerinin Matematik Öğretimine İlişkin Görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- Kılıncı, M. (2015). *Uzaktan Eğitim Uygulamalarının Etkliliği Üzerine Bir Araştırma (İnönü Üniversitesi Uzaktan Eğitim Merkezi İlahiyat Lisans Tamamlama Programı Örneği)*. Doktora Tezi. İnönü Üniversitesi
- Kırık, A. (2014). Uzaktan Eğitimin Tarihsel Gelişimi ve Türkiye'deki Durumu. *Marmara İletişim Dergisi*, 0 (21) , 73-94 Erişim: 09.01.2022 Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/maruid/issue/22159/238064>
- King, C. G., Guyette Jr, R. W. ve Piotrowski, C. (2009). Online Exams and Cheating: An Empirical Analysis of Business Students' Views. *Journal of Educators Online*, 6(1). Erişim: 09.01.2020 Erişim adresi: <https://eric.ed.gov/?id=EJ904058>
- Kirazlı Korkmaz, E. (2022). *Covid-19 Sürecinde Yükseköğretimde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Uzaktan Eğitime Yönelik Bakış Açılarının Değerlendirilmesi: Ankara Örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2022.
- Kocabaş, H. (2021). *Covid-19 Pandemi Döneminde Çevrim İçi Lisans Derslerine Yönelik Öğrenci Katılımının İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Konecki, M. (2020). Impact of Distance Learning on Motivation and Success Rate of Students During the COVID-19 Pandemic. In *2020 43rd International Convention on Information, Communication and Electronic Technology (MIPRO)* (pp. 813-817). IEEE. Doi: [10.23919/MIPRO48935.2020.9245406](https://doi.org/10.23919/MIPRO48935.2020.9245406)
- Köksal, N. ve Demirel, Ö. (2008). Yansıtıcı Düşünmenin Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulamalarına Katkıları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34, 189-203. Erişim: 09.01.2020 Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/hunefd/issue/7802/102257>
- Kör, H., Çataloğlu, E. ve Erbay, H. (2013). Uzaktan ve Örgün Eğitimin Öğrenci Başarısı Üzerine Etkisinin Araştırılması. Erişim adresi: <http://hdl.handle.net/11693/52110> Erişim: 09.01.2020
- Küçüköğlü, M. (2019). *KPSS Hazırlık Kurumlarında Uzaktan ve Örgün Eğitim Gören Bireylerde Katılım Disiplini, Çalışma Disiplini ve Sınav Başarılarının Karşılaştırılıp Ölçümlenmesi: Tekirdağ İli Kapsamında Bir Araştırma*. Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi.
- Loton, D., Parker, P., Stein, C. ve Gauci, S. (2020). Remote Learning During COVID-19: Student Satisfaction and Performance. Doi: [10.35542/osf.io/n2ybd](https://doi.org/10.35542/osf.io/n2ybd)
- Lokesh, K. (2009). *Methodology of Educational Research* (Fourth Ed.). New Delhi: Vikas Publishing House. Erişim: 17.04.2021 Erişim adresi: <https://tripurauniv.ac.in/Content/pdf/StudyMaterialsDetail/MA%20Education%202nd%20Semester/EDCN-801C-Methodology%20of%20Educational%20Research.pdf>
- Navarrete, C. (1990). Informal Assessment in Educational Evaluation: Implications for Bilingual Education Programs. Erişim adresi: <https://eric.ed.gov/?id=ED337041> Erişim: 17.04.2021
- Magno, C. (2010). Designing Written Assessment for Student Learning. Erişim adresi: https://www.academia.edu/26580183/Designing_Written_Assessment_for_Student_Learning Erişim: 19.04.2021
- MEB, (2015). *Türk Eğitim Sistemi ve Ortaöğretim*. Ortaöğretim Genel Müdürlüğü. Erişim adresi: http://ogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_06/13153013_TES_ve_ORTAYYRETYM_son10_2.pdf Erişim: 21.05.2021
- Mehrens, W. A., Lehmann, I. J. (1991). *Measurement and Evaluation in Education and Psychology*. Belmont Ca: Wadsworth Publishing.
- Metin, M., Gürbey, S., ve Çevik, A. (2021). Covid-19 Pandemi Sürecinde Uzaktan Eğitime Yönelik Öğretmen Görüşleri. *Maarif Mektepleri Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(1), 66-89. Doi: <https://doi.org/10.46762/mamulebd.881284>
- Meyrick, H. (2022). *Effects of the COVID-19 Pandemic on Private Schoolteachers' Experiences of Traditional and Standards-Based Grading in Determining Final Grades* (Doctoral Dissertation, Trinity Christian College). Erişim adresi: <https://www.proquest.com/openview/b5ae2bf1013c163599aa36199b5fd380/1?pq-origsite=gscholarvecbl=18750vediss=y> Erişim: 12.04.2022

- Moore, M. G. ve Kearsley, G. (2011). *Distance education: A systems View of Online Learning*. Cengage Learning. Doi: <https://doi.org/10.1080/00131911.2020.1766204>
- Morgan, C. ve O'reilly, M. (1999). *Assessing Open and Distance Learners*. Psychology Press. Doi: <https://doi.org/10.4324/9781003062813>
- Oğuzkan, F. (1993). *Eğitim Terimleri Sözlüğü*, Ankara: Emel Matbaacılık, 1993.
- Özalkan, G. Ş. (2021). Uzaktan Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme: Pandemi Sürecinde Sosyal Bilimler Eğitimini Yeniden Düşünmek. *International Journal of Economics Administrative and Social Sciences*, 4, 18-26. Erişim adresi: <http://ijeass.gedik.edu.tr/en/pub/issue/60097/872100> Erişim: 09.11.2021
- Özdoğan, A. Ç. ve Berkant, H. G. (2020). Covid-19 Pandemi Dönemindeki Uzaktan Eğitime İlişkin Paydaş Görüşlerinin İncelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 13-43. Doi: <https://doi.org/10.37669/milliegitim.788118>
- Öztaş, B. (2021). *Covid-19 Sürecinde Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Kullanımına Yönelik Yeterlilik Algıları ve Uzaktan Eğitime İlişkin Görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Pfleging, A. C. (2021). *Confronting the Challenges of the COVID-19 Pandemic: A Quantitative Analysis of the Relationships Among Secondary Teachers' Perceived Resilience, Trait Emotional Intelligence, and Self-Efficacy* (Doctoral dissertation, Manhattanville College). Erişim adresi: <https://www.proquest.com/openview/99851b4d8542a93551665a0384985d18/1?pq-origsite=gscholarvecbl=18750vediss=y> Erişim: 17.05.2022
- Porta, M. (2008). *A Dictionary of Epidemiology*. Oxford University press. Doi: 10.1093/acref/9780195314496.001.0001
- Puspitasari, K. A. (2010). Student assessment. *Policy and Practice in Asian Distance Education (Ed: T. Belawati ve J. Baggaley)*. New Delhi: SAGE, 60-65.
- Saltürk, A. ve Güngör, C. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Gözünden Covid-19 Pandemisinde Uzaktan Eğitime Geçiş Deneyimi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (36), 137-174. Doi: <https://doi.org/10.14520/adyusbd.788716>
- Sarı, H. İ. (2020). Evde Kal Döneminde Uzaktan Eğitim: Ölçme ve Değerlendirmeyi Neden Karantinaya Almamalıyız?. *Uluslararası Eğitim Araştırmacıları Dergisi*, 3(1), 121-128. Erişim: 02.02.2022 Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/ueader/issue/55302/730598?publisher=http-egitim-kilis-edu-tr-cv-durmu-c5-9e-burak-pdf>
- Sarıbıyık, B. (2022). *Covid-19 Sürecinde Ortaokul Matematik Dersinin Uzaktan Eğitim Yoluyla Uygulanmasının Öğrenci ve Öğretmen Görüşleri Çerçevesinde İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Sawyer, M. (2021). *The Impact of Covid-19 and Teachers' Perceptions of Their Positions Amid the First Year of the Pandemic* (Doctoral dissertation, Trinity Christian College). Erişim:13.01.2022 Erişim adresi: <https://www.proquest.com/openview/8a827460ee3c936cdec82a578a34cc98/1?pq-origsite=gscholarvecbl=18750vediss=y>
- Sayan, H. (2020). COVID-19 Pandemisi Sürecinde Öğretim Elemanlarının Uzaktan Eğitime İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *AJIT-e: Bilişim Teknolojileri Online Dergisi*, 11(42), 100-122. Doi: <https://doi.org/10.5824/ajite.2020.03.004.x>
- Saygi, H. (2021). Covid-19 Pandemi Uzaktan Eğitim Sürecinde Sınıf Öğretmenlerinin Karşılaştığı Sorunlar. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 109-129. Doi: <https://doi.org/10.51948/auad.841632>
- Sertkaya Dinler, S. (2022). *Covid-19 Salgın Sürecinde Sınıf Öğretmenlerinin Yaşadığı Sorunlar*. Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Sindiani, A. M., Obeidat, N., Alshdaifat, E., Elsalem, L., Alwani, M., Rawashdeh, H., Fares, A., Alalawne, T., Tawalbeh, L. İ. (2020). Distance Education During the Covid-19 Outbreak: A Cross-Sectional Study Among Medical Students in North of Jordan. *Annals of Medicine and Surgery*, 59, 186– 194. doi: <https://doi.org/10.1016/j.amsu.2020.09.036>
- Simmons, A. D. (2021). *The Impacts of the COVID-19 Pandemic on Student Learning in South Carolina Rural Schools: An Examination of Inequalities* (Doctoral dissertation, Charleston Southern University). Erişim: 17.04.2022 Erişim adresi: <https://www.proquest.com/openview/242e1563051ec0487924a5b1ed03f8c3/1?pq-origsite=gscholarvecbl=18750vediss=y>
- Simonson, M., Smaldino, S., Albright, M., ve Zvacek, S. (2012). *Teaching and Learning at a Distance: Foundations of Distance Education* (3rd ed.). New Jersey: PrenticeHall. Erişim: 19.06.2021 Erişim adresi: https://www.academia.edu/9601302/Teaching_and_Learning_at_a_Distance_Foundations_of_Distance_Education_Michael_Simonson_Sharon_Smaldino_Michael_Albright_and_Susan_Zvacek_Eds
- Simonson, M., Zvacek, S. M. ve Smaldino, S. (2019). *Teaching and Learning at a Distance: Foundations of Distance Education* 7th Edition.
- Soffer, T. ve Nachmias, R. (2018). Effectiveness Of Learning İn Online Academic Courses Compared With Face-to-face Courses İn Higher Education. *Journal of Computer Assisted Learning*, 34(5), 534-543. Doi: <https://doi.org/10.1111/jcal.12258>
- Şen, S. (2017). Ölçme ve Değerlendirmenin Temel Kavramları. <https://sedatsen.files.wordpress.com/2017/06/1-sunum.pdf> Erişim:07.03.2021
- Şen, Ö. ve Kızılcalıoğlu, G. (2020). Covid-19 Pandemi Sürecinde Üniversite Öğrencilerinin ve Akademisyenlerin Uzaktan Eğitime Yönelik Görüşlerinin Belirlenmesi. *International Journal of 3D Printing Technologies and Digital Industry*, 4(3), 239-252. Doi: <https://doi.org/10.46519/ij3dptdi.830913>
- Tan, Ş. (2016). *Öğretimde Ölçme ve Değerlendirme* KPSS el kitabı.

- Tan, Ş. ve Erdoğan, A. (2004). Öğretimi Planlama ve Değerlendirme. Ankara: Pegem A Yayıncılık
- TDK Sözlüğü. (t.y.). Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük İçinde. <https://sozluk.gov.tr/>, Erişim:01.04.2021
- Tekin, H. (1991). Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme: Test ve Madde Analizi. 16. Baskı. Yargı Yayınevi, Ankara.
- Tekindal, S. (2002). Okullarda ölçme ve değerlendirme yöntemleri. Kocaeli: Evrim Yayınevi.
- Terzis, V. ve Economides, A. A. (2011). The Acceptance and use of Computer Based Assesment. *Computers ve Education*, 56(4), 1032-1044. Doi: <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2010.11.017>
- Tseng, K. C. ve Chu, S. Y. (2010). TraditionalVersus Online Courses, Efforts, and Learning Performance. *TheJournal of Human Resource andAdult Learning*, 6(1), 115. Erişim:20.02.2022. Erişim adresi: <http://www.hraljournal.com/Page/14%20Kuang-Cheng%20Tseng.pdf>
- Turgut, M. F. (1977). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Metotları*. Ankara: Saydam Matbaacılık
- Turgut, M. F. (1988). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Metotları*. Ankara: Saydam Matbaacılık, Altıncı Baskı.
- Türküresin, H. E. (2020). Covid-19 Pandemi Döneminde Yürütülen Uzaktan Eğitim Uygulamalarının Öğretmen Adaylarının Görüşleri Bağlamında İncelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 597-618.Do: <https://doi.org/10.37669/milliegitim.787509>
- Uçan, O. ve Yeşilyurt, H. (2016). Türkiye'de Eğitim Harcamaları Ve Büyüme İlişkisi. *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* , 9 (2) , 179-185. Erişim: 11.01.2022. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/niquibfd/issue/19762/211660>
- Urdan, T. A. ve Weggen, C. C. (2000). CorporateE-learning: Exploring a NewFrontier. Erişim:22.12.2021 Erişim: 11.01.2021 adresi: http://papers.cumincad.org/cgi-bin/works/Showve id=caadria2010_015/paper/2c7d
- Uşun, S. (2006). *Uzaktan eğitim*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Uzun, M. (2021). *Birleştirilmiş Sınıflarda Görev Yapan Öğretmenlerin Uzaktan Eğitim ve Covid-19 Pandemi Sürecine İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Üstün, Ç. ve Özçiftçi, S. (2020). COVID-19 Pandemisinin Sosyal Yaşam ve Etik Düzlem Üzerine Etkileri: Bir Değerlendirme Çalışması. *Anatolian Clinic the Journal of Medical Sciences , Anadolu Kliniği Tıp Bilimleri Dergisi* (COVID 19 Özel Sayısı) , 142-153 . Doi: <https://doi.org/10.21673/anadoluklin.721864>
- Verduin, J. R. ve Clark, Jr. T. A. (1994), *Uzaktan Eğitim: Etkin Uygulama Esasları* (Çev: İ. Maviş), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Basımevi.

- Wahlstrom, C., Williams, B. K. ve Shea, P. (2003). *The Successful Distance Learning Student*. Belmont, CA: ScratchgravelPublishingServices.
- Watson, G. R. ve Sottile, J. (2010). Cheating in the Digital Age: Do Students Cheat More in Online Courses?. *Online Journal of Distance Learning Adinistratiomn* 13(1). Erişim:12.10.2021 Erişim adresi: <http://www.westga.edu/~distance/ojdla/spring131/watson131.html>
- Yaşar, M. (2014). *Ölçme ve değerlendirme ile ilgili temel kavramlar*. Pegem Akademi
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (8. baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, R. (2017). Problems Experienced İn Evaluating Success And Performance İn Distance Education: A Case Study. *Turkish Online Journal of Distance Education*, 18(1), 39-51. Doi: <https://doi.org/10.17718/tojde.285713>
- Yolcu, H. H. (2020). Koronavirüs (covid-19) Pandemi Sürecinde Sınıf Öğretmeni Adaylarının Uzaktan Eğitim Deneyimleri. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(4), 237-250. Erişim:03.10.2021. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/auad/issue/57638/788890>
- Young, D. R. (2021). *K-6 Teacher and Parent Perceptions of Face-to-Face versus Virtual Instruction during the COVID-19 Pandemic* (Doctoral dissertation, Arkansas State University). Erişim: 12.02.2022. Erişim adresi: <https://www.proquest.com/openview/1c1af493c9113517e9c344a74e66b38d/1?pq-origsite=gscholarvecbl=18750vediss=y>
- Yüksel, İ. ve Akın, A. (2013). Öğrenci Başarısını Belirleme Sınavının (ÖBBS) Öğrenci Değerlendirme Standartları Kapsamında Değerlendirilmesi: Bir Meta Değerlendirme Araştırması. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(1), 473-495. Erişim: 02.05.2020. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/omuefd/issue/20246/214804>
- Zorluoğlu, S. L., Devcioğlu, G. ve Sayın, İ. (2021). Uzaktan Eğitimin Öğretim Elemanları Açısından Değerlendirilmesi: Covid-19 Pandemi Süreci. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(3), 1007-1025. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/aeusbed/issue/65965/913291> Erişim: 06.09.2020.

EKLER**EK-1:
Araştırma İzni:**

Sayın Sümeyra OĞUZ,

"İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Uzaktan ve Yüz yüze Eğitimde Ölçme Değerlendirme Sonuçlarının Karşılaştırılması ve Öğretim Elemanlarının Görüşleri" Başlıklı Yüksek Lisans Tez Çalışmanız Kapsamında Eğitim Fakültesi öğrencilerinin Eğitim Bilimlerine Giriş Dersi başarı notlarına ait yapacağınız çalışmalar ve öğretim elemanları ile gerçekleştireceğiniz görüşmeler bölümümüz açısından uygundur. 15.02.2021

Bilginize.

Doç. Dr. Devkan KALECİ

Bölüm Başkanı

Ek-2: Öğrenciler ile Gerçekleşen Görüşme Soruları

Sorular Yanıtlar 36 Ayarlar

UZAKTAN VE YÜZ YÜZE EĞİTİM SÜRECİNDE VERİLEN DERSLERİN ÖLÇME DEĞERLENDİRME BOYUTUNDA KARŞILAŞTIRILMASI

Bu çalışmanın amacı, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin yüz yüze ve Covid-19 sürecindeki uzaktan eğitim sürecinde öğrenci başarıları arasındaki farkı incelemek ve varsa farklılığa ilişkin sebepleri ortaya koymaktır. Bu çalışmanın, uzaktan eğitimin başarısını ve ölçme değerlendirme sonuçlarındaki farklılığın nedenlerini ortaya koyan bir örnek teşkil edeceği düşünülmektedir. Yapılan analiz sonuçlarına göre Eğitim fakültesi öğrencilerinin 2019-2020 Eğitim-Öğretim yılındaki başarı notlarına oranla, 2020-2021 Eğitim-Öğretim yılındaki başarı notlarında artış olduğu tespit edilmiştir. Bu farklılığın olası nedenleri ile ilgili sizin görüş ve tecrübelerinize ihtiyaç duymaktayız.

Araştırma sürecinde ve sonrasında kişisel bilgileriniz gizli tutulacaktır ve sizden alacağımız görüşler sadece araştırma amaçlı kullanılacaktır.

Sizden zamanınızı bizimle paylaşarak araştırmamıza katkı sunmanızı rica ediyoruz.

Hazırlayan: Yüksek Lisans Öğrencisi Sümeyra OĞUZ

Danışman: Doç. Dr. Metin KAPIDERE

Eş Danışman: Doç. Dr. Sümeyra AKKAYA

Cinsiyetiniz: *

Kadın

Erkek

Sınıfınız: *

1. 1. Sınıf

2. 2. Sınıf

3. 3. Sınıf

4. 4. Sınıf

Bölümünüz: *

1. Beden Eğitimi ve Spor
2. Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri
3. Fen Bilgisi
4. İlköğretim Matematik
5. İngilizce
6. Müzik
7. Okul Öncesi
8. Özel Eğitim
9. Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık
10. Sınıf Öğretmenliği
11. Sosyal Bilgiler
12. Türkçe

Soru 1: Uzaktan Eğitimde Gerçekleşen Çevrimiçi Sınavlarda Hangi Sorunlarla Karşılaştınız? *

(Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)

- Sistemsel Aksaklıklar
- Eğitim Teknolojilerini Kullanma veya Çevrimiçi Sınavlar Konusunda Yeterli Bilgi ve Donanıma Sahip Olmam...
- Amaca Uygun Ölçme Değerlendirme Tekniklerinin Kullanılmaması
- Sınavlarda Soruların Yanıtlanması İçin Verilen Sürelerin Yetersiz Oluşu
- Ev Ortamındaki Gürültülerin veya Teknolojiye Maruz Kalmanın Dikkat Dağınıklığına Sebep Olması
- İnternet veya Bilişim Araçlarına Erişimimin Olmaması
- Sınavların Kısıtlı Bir Süre Zarfında Erişime Açık Olması
- Diğer...

Soru 2: Uzaktan Eğitim Sürecinde, Yüz Yüze Eğitime Oranla Başarının Daha Yüksek Çıkmasının Sebepleri Sizce Nelerdir? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz) *

- Kopya/ Çeşitli Kaynaklardan ve Arkadaşlardan Yardım Alma
- Uzaktan Eğitim Sürecinin Daha Verimli Geçmesi ve Bu Durumun Başarıya Yansıması
- Covid-19 Sürecinde Koşulların Zorluğundan Dolayı Öğretmenlerin Yüz Yüze Eğitime Oranla Zorluk Derecesi ...
- Sınavlara Gidiş-Geliş Zaman Kayıplarının Azalması ile Sınavlara Hazırlanma Açısından Daha Fazla Zaman İ...
- Sınavların Geniş Bir Zaman Diliminde Yapılması
- Diğer...

Soru 3: Covid-19 Salgını Sürecinde Uzaktan Eğitimde Yapılan Sınav Sonuçlarının Gerçek Başarınızı Yansıttığını Düşünüyor musunuz? *

- Evet
- Hayır, Aldığım Notlar Başarımın Üstündeydi.
- Hayır, Aldığım Notlar Başarımın Altındaydı.

SORU4: Çevrimiçi sınavları eğer güvenilir bulmuyorsanız, güvenilirliğin artırılması için nasıl bir uygulama veya standart getirilmesini önerirsiniz?

Uzun yanıt metni

.....

Ek-3: Öğretim Üyeleri İle Gerçekleşen Görüşme Soruları

Sorular Yanıtlar 6 Ayarlar

UZAKTAN VE YÜZ YÜZE EĞİTİM SÜRECİNDE VERİLEN DERSLERİN ÖLÇME DEĞERLENDİRME BOYUTUNDA KARŞILAŞTIRILMASI

Bu çalışmanın amacı, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin yüz yüze ve Covid-19 sürecindeki uzaktan eğitim sürecinde öğrenci başarıları arasındaki farkın incelenmesi ve varsa bu farklılığa ilişkin öğrencilerin ve öğretim üyelerinin görüş ve önerilerini almaktır. Bu çalışmanın, uzaktan eğitimin başarısı, ölçme değerlendirme araçlarının yeterliliğini, ölçme değerlendirme sonuçlarındaki farklılığın nedenlerini ortaya koyan bir örnek teşkil edeceği düşünülmektedir. Araştırmanın nicel boyutuna ait verileri, Eğitim Fakültesi öğrencilerinin "Eğitime Giriş" dersine ait notlar oluşturmuştur. Yapılan analiz sonuçlarına göre "Eğitime Giriş" dersini alan öğrencilerin 2019-2020 Eğitim-Öğretim yılındaki vize-final ve dönem sonu notlarına oranla, 2020-2021 Eğitim-Öğretim yılındaki vize-final ve dönem sonu notlarında artış olduğu ortaya çıkmıştır. Bu farklılığın olası nedenleri ile ilgili siz değerli öğretim üyelerimizin görüş ve tecrübelerinize ihtiyaç duymaktayız.

Araştırma sürecinde ve sonrasında isminiz gizli tutulacaktır ve sizden alacağımız görüşler sadece araştırma amaçlı kullanılacaktır.

Sizden zamanınızı bizimle paylaşarak araştırmamıza katkı sunmanızı arz ediyoruz.

Hazırlayan: Yüksek Lisans Öğrencisi Sümevra OĞUZ

Danışman: Doç. Dr. Metin KAPIDERE

Eş Danışman: Doç Dr. Sümevra AKKAYA

Ünvanınız Adınız Soyadınız *

Kısa yanıt metni

Meslekteki Deneyim Yılıınız? *

Kısa yanıt metni

SORU1: 2019-2020 Eğitim öğretim yılında Eğitime Giriş Dersinde hangi ölçme-
değerlendirme tekniğini/ tekniklerini kullandınız? *

- Sözlü sınavlar
- Açık uçlu yazılı sınavları
- Çoktan seçmeli sınav
- D/Y Testleri
- Kısa Cevaplı Sorular
- E-Portföy
- Ödev
- Sunum
- Grup Değerlendirmesi
- Proje Çalışmaları
- Diğer...

SORU2: 2019-2020 Eğitim öğretim yılında yüz yüze gerçekleştirdiğiniz Eğitime Giriş dersinde *
kullandığınız ölçme-değerlendirme tekniğini/ tekniklerini tercih etme sebebiniz nedir?

Uzun yanıt metni

SORU3: 2019-2020 Eğitim öğretim yılında yüz yüze gerçekleştirdiğiniz Eğitime Giriş Dersinde ölçme-değerlendirme için o dönem içerisinde ayırdığınız toplam süre ortalama ne kadardır? *

Kısa yanıt metni

.....

SORU4: 2020-2021 Eğitim öğretim yılında Eğitime Giriş Dersinde hangi ölçme-değerlendirme tekniğini/tekniklerini kullandınız? *

- Çevrimiçi Sözlü sınavlar
- Uzaktan Açık uçlu sınavlar
- Uzaktan Çoktan seçmeli sınav
- Uzaktan D/Y Testleri
- Uzaktan Kısa Cevaplı Sorular
- E-Portföy
- Ödev
- E-Sunum
- Grup Değerlendirmesi
- Proje Çalışmaları
- Diğer...

SORU5: 2020-2021 Eğitim öğretim yılında uzaktan gerçekleştirdiğiniz Eğitime Giriş dersinde kullandığınız ölçme-değerlendirme tekniğini/ tekniklerini tercih etme sebebiniz nedir? *

Uzun yanıt metni

.....

SORU6: 2020-2021 Eğitim öğretim yılında uzaktan gerçekleştirdiğiniz Eğitime Giriş Dersinde ölçme-değerlendirme için o dönem içerisinde ayırdığınız toplam süre ortalama ne kadardır? *

Kısa yanıt metni

.....

SORU7: Uzaktan eğitimde ölçme değerlendirme sürecinde karşılaştığınız sorunlar nelerdir? *

- Kopya
- Uzaktan gerçekleştirilen sınavlarda öğrenci kontrolünün güçlüğü
- Ödevlerin değerlendirilmesinin zaman alması
- Çevrimiçi sınav hazırlamanın zaman alması
- Sınavların sınırlı bir zaman diliminde yapılması
- Diğer...

SORU8: Yaşadığınız sorunlara önerebileceğiniz çözüm önerileri nelerdir? *

- Öğrencileri, üst düzey düşünme becerilerini ölçecek ezber gerektirmeyen sınavlar yapmak
- Kontrol edilebilirlik açısından uzaktan sınav yerine ödev vermek
- Sınav yerine öğrenci katılım durumlarının ve performanslarının değerlendirilmesi
- Öğrencilerin de birbirlerini yorum yaparak değerlendirebileceği ortak çalışmalara yer vermek
- Erişim problemlerini önlemek adına geniş bir zaman diliminde sınavları gerçekleştirmek
- Soru havuzu oluşturularak her öğrenciye farklı soruların sorulması
- Diğer...

SORU9: 2020-2021 Eğitim-Öğretim Yılında Uzaktan Eğitimde "Eğitime Giriş" Dersinde öğrencilerin dönem sonu not ortalamalarında , 2019-2020 Eğitim-Öğretim Yılında Yüz Yüze Eğitime oranla artış gerçekleşmiştir. Akademik başarılarının uzaktan eğitimde daha yüksek olmasının sebepleri sizce nelerdir?(Bu soruya vereceğiniz cevaplar araştırmamızın problem cümlesine ışık tutacaktır) *

Uzun yanıt metni

Soru10:Uzaktan eğitim sürecinde yapılan ölçme değerlendirme uygulamalarının, girdilerin hedeflere dönüşebilmesi bağlamında, bu sistemi kontrol etmede yeterli olup olmadığına ilişkin görüşleriniz nelerdir? *

Uzun yanıt metni

SORU11: Uzaktan gerçekleştirilen sınavları eğer güvenilir bulmuyorsanız, güvenilirliğin artırılması için nasıl bir uygulama veya standart getirilmesini önerirsiniz? *

Uzun yanıt metni